

TEFECİLİK SUÇU

Usury

Ahmet Haşim BARDAKÇI*

Geliş Tarihi: 31.10.2020 Kabul Tarihi: 28.01.2020

ÖZET

Ekonomik sıkıntıya düşen insanların başvurduğu yasal uygulamalar dışında kalan faizle para alma, kredilendirme şeklindeki uygulamalar bazı hallerde kendisini tefecilik suçu olarak göstermektedir. Ödünç para alan şahısların mali açıdan zor durumlara düşmesine neden olan ve ekonomik açıdan güçlü kişinin ölçsüz kazanç elde etmesi şeklinde gerçekleştirilen tefecilik, birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de yasaklanmıştır. Ekonomik yaşam içerisinde tefeciliği meşrulaştıran, diğer bir ifadeyle yasal tefeci olarak nitelendirilebilen bazı yöntemler oluşturulmuş olup, özellikle kredi kartı ve senet kırdırma suretiyle yapılan tefecilik faaliyetleri uygulamada çok sık rastlanan tefecilik faaliyeti türleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmamızda tefecilik suçu unsurlarıyla birlikte yargı kararları ışığında değerlendirilmiş, bu suçla ilgili sorunlu hususların altının çizilmesine gayret edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tefecilik, Faiz, Ödünç, Para.

ABSTRACT

In some cases, borrowing money or loans in illegal way by people in economic distress, present themselves as a crime of usury. The crime of usury, which can describe as lending money to people who are in financially difficult situations and economically strong person to gain illegal money with this way is prohibited in our country like many other countries. There are some methods that legitimize usury in economic life, in other words it can be described as legal usury, and especially usury activities made by credit card and bill breaking are common types of usury activities in practice. In our study, we evaluated elements of usury crime in the light of judicial decisions and tried to highlight the problematic issues related to this crime.

Key Words: Usury, Interest, Borrow, Money.

* Yargıtay Genel Sekreter Yardımcısı, e-posta:ztbardakci@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5162-1585

GİRİŞ

Tefecilik, kılcal damarlarına girerek ekonomik hayatı olumsuz yönde etkileyen, para ve banka düzeninin bozulmasına sebep olan, vurguna, fırsatçılığa yol açan, ihtiyaç sahiplerinin özellikle de zor durumda olan kişilerin sırtından kazanç sağlayan, ahlaki bulunmayan, genellikle de suçluluk ortamı yaratan bir faaliyettir.¹

Tefecilik, 2279 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 2520 Sayılı Kanunun 3. maddesi yollamasıyla 2279 sayılı Kanunda düzenlenmişken 5237 sayılı TCK'nın 241. maddesiyle de düzenleme altına alınmıştır.^{2, 3, 4}

13/12/2012 tarihli 28496 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketleri Kanunu'nun 52. maddesi⁵ ile, 10/6/1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu ile 30/9/1983 tarihli ve 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ek ve değişiklikleri ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.⁶

¹ **Hafizoğulları, Zeki/ Özen**, Muharrem. Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler Topluma Karşı Suçlar US-A Yayıncılık, 3. Baskı Ankara 2017, s.439

² **MADDE 241-(1)** Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

³ **Özgenç, İzzet**. Tefecilik Suçu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV, Y. 2010, Sa.1, s.545; "Yeni TCK'nın "tefecilik suçu"na ilişkin bu maddesi karşısında, 2279 sayılı Kanunun 17. maddesindeki "tefecilik suçu"na ilişkin hükümleri, 1 Haziran 2005 tarihi itibarıyla yürürlükten kalkmıştır. Bu itibarla, 90 s. KHK'nin 15. maddesindeki "tefecilik suçu" tanımının ve bu madde hükümlerinin uygulanacağı zamana ilişkin olarak 15. maddesi hükmünün artık uygulama kabiliyeti kalmamıştır."

⁴ Tefecilik suçuna ilişkin açıklamalar için bkz. **Yenidünya, A. Caner**, Tefecilik Suçu(TCK.m.241), Banka ve Finans Hukuku Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 6, Yıl: 2013, s. 3 vd., **Donay, Süheyl**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Beta İstanbul 2007, s.348 vd., **Gerçekler, Hasan**, Yorumlu ve Uygulamalı Türk Ceza Konu, Ütopyağrafik, Ankara 2011, s. 2535 vd., **Günay, Erhan**, Örnekli ve Uygulamalı Tefecilik Suçu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013, s.13 vd., **Gündel, Ahmet**, Yeni Türk Ceza Kanunu ve Açıklaması, Sözkesen Matbaacılık, Ankara 2009, s. 4616 vd., **Gören, Sami**, Türk Ceza Kanunu, Yetkin Basımevi, Ankara 2012, s.1303 vd., **Hafizoğulları, Zeki/ Özen, Muharrem**, Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler Topluma Karşı Suçlar US-A Yayıncılık, 3. Baskı Ankara 2017, s.438 vd., **Özgenç, İzzet**, Tefecilik Suçu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV, Y. 2010, Sa.1, s.543 vd., **Özbek, Veli Özer / Kanbur, Nihat / Bacaksız, Pınar**. Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, 14. Bası, Seçkin 2019, 944 vd., **Özbek, Veli Özer**, Tefecilik Suçu, Ceza Hukuku Dergisi, Aralık 2010, Sayı: 14, s. 29 vd.

⁵ Yürürlükten kaldırılan hükümler
MADDE 52- (1) 10/6/1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu ile 30/9/1983 tarihli ve 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ek ve değişiklikleri ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Diğer kanunlarda, 3226 sayılı Kanun ile 90 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye yapılan atıflar, bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılır.

⁶ Yine anılan madde ile diğer kanunlarda, 3226 sayılı Kanun ile 90 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye yapılan atıfların, bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılacağı kabul edil-

TCK'nın 241. maddesine göre de gerekçede ifade edildiği şekilde "faiz veya başka bir namla da olsa kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesi tefecilik suçunu oluşturur". Tefecilik faaliyeti, kaynakların yasal sistemin dışında kalmasına neden olan suç niteliği taşıyan kamusal izin ve denetimin haricinde faiz karşılığı borç kullandırma işlemlerinin bütünü olarak ifade edilmiştir.⁷

I. KORUNAN HUKUKİ YARAR

Suçun TCK'nın 2. Kitabının Topluma Karşı Suçlar başlıklı Üçüncü Kısımının Ekonomi, Sanayi ve Ticarete İlişkin Suçlar başlıklı Dokuzuncu Bölümünde yer alması nedeniyle, düzenlendiği yer göz önünde bulundurulduğunda bu suçun bireysel bir değeri değil, toplumsal değer ya da değerleri korumayı amaçladığı söylenebilir.⁸ Tefecilik suçuyla korunan hukuki yarar, ekonomik kuralların ve bunların başında gelen serbest rekabet mekanizmasının işleyişinin bozulması ve kamu güvenliğinin korunmasıdır.⁹ Yargıtay da aynı görüştedir.¹⁰

Ödünç para alan kişinin, bunun karşılığında aldığından daha fazlasını ödemek suretiyle zor durumundan faydalanılması bireyleri sömürüye açık hale getirdiği için, bu suçla bireysel menfaatlerin de korunduğunun da söylenmesi mümkündür. Bu nedenle bu suçla korunan hukuki değerlerin karma bir nitelik taşıdığı ancak toplumsal yanı ağır bastığı için suçun yasakoyucu tarafından *Topluma Karşı Suçlar* başlığı altında düzenlemek gibi bir tercihinin bulunduğu ifade edilmiştir.¹¹

miştir. 6361 sayılı Kanun'un İkrizatçılarla ilgili hükümler başlıklı geçici 5. maddesinde ise; "90 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameden aldıkları yetkiye istinaden ikrazatçılık faaliyetinde bulunanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde bu Kanunda sayılı faaliyetlerden birini yürütmek amacıyla Kuruma başvuruda bulunabilirler. Bu süre içinde mevcut sözleşmelerinden kaynaklanan alacaklarının tahsiline yönelik işlemler dışında yeni bir ikrazatçılık faaliyetinde bulunamazlar. Kuruma başvuruda bulunan ikrazatçılar Kuruldan gerekli izinleri almak suretiyle faaliyetlerine faktoring, finansal kiralama veya finansman şirketi olarak devam edebilirler. Kurulacak bu şirketler bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan sermaye yükümlülüğünü üç yıl içinde yerine getirmek zorundadır. Kuruma başvuruda bulunmayan veya başvurduğu halde Kuruldan gerekli izinleri alamayanların ikrazatçılık faaliyet izinleri başka bir işleme gerek kalmaksızın kendiliğinden sona erer." Şeklindeki hüküm ile ikrazatçıların durumu düzenlenmiştir.

⁷ **Katkat, Münevver**, Muhasebe Vergi Tekniği Yönünden Denetimin Kayıt Dışı Ekonomi Üzerindeki Başarısı, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi(2007), s.65.

⁸ **Özbek, Veli Özer**, Tefecilik Suçu, Ceza Hukuku Dergisi, Aralık 2010, Sayı: 14, s.31.

⁹ **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa**. Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7223; **Arslan, Çetin/Azizağaoğlu, Bahattin**. Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Asil Yayın Dağıtım AŞ, Ankara 2004, sh.1003-1004,

¹⁰ Tefecilik suçuyla korunan hukuki yarar, ekonomik kuralların ve serbest rekabet mekanizmasının işleyişinin bozulması ve kamu güvenliğinin korunmasıdır. **Ceza Genel Kurulu 12.05.2015 gün ve 2014/4-655; 2015/152**

¹¹ **Özbek, Veli Özer / Kanbur, Nihat / Bacaksız, Pınar**. Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, 14. Bası, Seçkin 2019, 945

II. MADDİ UNSUR

1. Fail

Bu suçun faili herkes olabilir, suçun faili olabilmek için maddede herhangi bir özelliğe sahip olmak aranmamıştır, madde metninde “kişi”den söz edilmiş, ancak bu kişinin nasıl olması gerektiği konusuna değinilmemiştir. Bu nedenle anılan suçun faili herhangi bir kimse olabilir, bu suç faili bakımından özgü suçlardan değildir. Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kimse, bu suçun failidir.¹²

Bu suç, ödünç para veren ve ödünç para alan olarak iki kişinin varlığını zorunlu kılmaktadır. Bu suç mahiyeti itibariyle çok failli bir suçtur.¹³ İvaz karşılığında ödünç alan kişi de tefecilik suçunun faili olmakla birlikte izlenen suç siyaseti gereğince sadece ivaz karşılığı ödünç para veren kişi yani tefeci cezalandırılmakta olup bu husus madde gerekçesinde; “*İzlenen suç politikası gereğince, kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi cezalandırılmaktadır. Buna karşılık, ödünç para alan kişi cezalandırılmamaktadır.*” şeklinde ifade edilmiştir.¹⁴

TCK'nın 242. Maddesine göre, tefecilik suçunun, işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine de hükümlenir.

2. Mağdur

Suçun mağduru ve kamu davasına katılma ile ilgili olarak gerek öğreti gerekse uygulamada çok farklı görüşler mevcuttur.

Doktrinde ileri sürülen bir görüşe göre;

“tefecilik suçunun mağdurunun, toplumu oluşturan ve istikrarlı makro ekonomide yararı bulunan herkes” mağdur sayılmalıdır.¹⁵

Diğer bir görüşe göre ise mağdur;

“Konuyu mağdur-suçtan zarar gören kavramlarına verilecek anlam çerçevesinde çözümlenmek mümkündür. Suçun icra hareketlerinin üzerinde gerçekleştiği kişi mağdurdur. Buna karşılık böyle olmamakla birlikte haklı çıkarı bir şekilde zedelene kişi ise suçtan zarar görendir. Her ne kadar hükmün düzenlendiği yer itibariyle bu suçun şikayete de tabi olmadığı göz önünde

¹² Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa. Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7223

¹³ Özgenç, s.552, Özbek, s.32

¹⁴ Gün, Tayfun. Türk Ceza Kanunu'nda Tefecilik Suçu, TBBB, Mart-Nisan 2019, Yıl: 31, Sayı: 141, s.181-182; «*Yasal zeminden ayrılarak tefeciye başvuran ödünç para alan kişi ise, suçtan zarar gören ya da suçun mağduru konumunda olmayıp, izlenen suç politikası gereği suçun cezalandırılmayan failidir.*»

¹⁵ Özgenç, s.553, Yaşar/Gökcan/Artuç, s.7224.

bulundurulduğunda mağdurunun kamu olduğu söylenebilir ise de suçla bireysel menfaatler de korunduğuna ve her zaman yüksek faizle para alan gerçek kişiler de bulunduğuna göre bu suçun mağduru gerçek kişiler suçtan zarar göreni ise kamudur. Bu değerlendirme çevresinde bu suçun mağduru herkes olabilir. Bu suç bakımından mağdur genellikle acil ekonomik kaynağa ihtiyaç duyan ve bu banka ve sair kredi/finans kurumlarından karşılayamayan veya bu kurumlara yasal nedenlerden ötürü müracaat edemeyen ve nihayet ekonomik açıdan zor durumda olan kimselerdir.”¹⁶

“Mağdur, yüksek faiz karşılığı ödünç para almak zorunda olan kişidir. Suçtan zarar gören uğradığı vergi kaybı nedeniyle Devlet ve dolaylı olarak da toplumdur.”¹⁷

Tefeciliği suç olarak tanımlayan kanun hükümlerinin, ivaz karşılığı ödünç para almak isteyen kişileri de koruyucu bir fonksiyon taşıdığı, ivaz karşılığında ödünç para alan kişinin cezalandırılmamasının, bu ödünç para verme işlemi dolayısıyla mağdur edildiğinin kabulünü gerektirmeyeceği, bu yöndeki bir düşüncenin Türk Ceza Kanunu ile izlenen suç siyaseti ile bağdaşmayacağı, ivaz karşılığı ödünç para alan kişinin “mağdur” olarak kabulünün mümkün olmadığı ifade edilmektedir.¹⁸

Hazinenin zarar görmesi nedeniyle bu suçla ilgili kamu davasına katılmasının olanaklı olduğu hususunda uygulamada fikirbirliği mevcuttur.¹⁹

Failden para alan kişinin yada mirasçılarının kamu davasına katılma olanağının bulunup bulunmadığı hususunda Yargıtay uygulamasında fikir birlikteliği yoktur.

Yargıtay Kanunu gereğince tefecilik suçunun temyiz incelemesini yapan Yargıtay 5. Ceza Dairesince tefecilik suçunun kazanç elde etmek amacıyla

¹⁶ **Özbek**, Tefecilik Suçu, s.32, **Özbek, Veli Özer / Kanbur, Nihat / Bacaksız, Pınar**. Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, 14. Bası, Seçkin 2019, 947

¹⁷ **Birtek, Fatih**, Tefecilik Suçu, Suchukuku.com, “Bu suçun mağduru ceza hukuku bağlamında kusur yeteneğini haiz herkes olabilir. Bu suç bakımından mağdur genellikle acil ekonomik kaynağa ihtiyaç duyan ve bu banka ve sair kredi/finans kurumlarından karşılayamayan veya bu kurumlara yasal nedenlerden ötürü müracaat edemeyen ve nihayet ekonomik açıdan zor durumda olan kimselerdir. Yasa koyucunun izlemiş olduğu suç politikası gereği tefecilik suçunun mağduru cezalandırılmamaktadır.”

¹⁸ **Özgenç**, s.552.

¹⁹ Sanık hakkında tefecilik suçundan kamu davası açıldığı, Hazinenin bu suçun mağduru olduğu, bu sıfatının gereği olarak CMK'nın 233 ve 234. maddeleri gereğince kovuşturma evresinde sahip olduğu davaya katılma ve diğer haklarını kullanabilmesi için duruşmadan haberdar edilmesi gerektiği halde, usulen dava ve duruşmalar bildirilmeden, davaya katılma ve Ceza Muhakemesi Kanununun mağdur ve katılanlar için öngördüğü haklardan yararlanma olanağı sağlanmadan yargılamaya devam edilerek yazılı biçimde hüküm kurulması, **Y. 5.CD., 15/01/2018 gün 10271/126**

borç para verilmesiyle oluştuğu, suçun mağdurunun korunan hukuki değer gözetildiğinde toplumu oluşturan herkes olduğu, tefeciden borç para alan kişilerin ise suçun zarar göreni oldukları kabul edilmektedir. Tefecilik suçunun temyiz incelemesini yapan 5. Dairenin uygulaması istikrar kazanmıştır.²⁰

Yargıtay 5. Ceza Dairesince failden faiz karşılığı borç para aldığı iddia edilen kişinin²¹ bu kişinin ölmesi halinde ise mirasçılarının²² suçun zarar göreni sıfatıyla kamu davasına katılmalarının olanaklı olduğu kabul edilmektedir. 5237 sayılı TCK'nın yürürlüğe girmesinden sonra tefeciden kazanç karşılığı borç para aldığı belirtilen kişilerin ve de Hazinenin suçtan zarar gören olduğuna ilişkin Özel Daire kabul ve uygulaması devam etmektedir. Dolayısıyla yargılamada taraf teşkili noktasında bu hususa dikkat edilmelidir.²³

²⁰ Sanığın kazanç karşılığı ödünç para verdiği iddia edilen müşteki Pınar K...’ın tefecilik suçunun zarar göreni olması ve hükmün 23/05/2013 havale tarihli dilekçe ile vekili tarafından temyiz edilmesi karşısında, kamu davasına katılma ve hükmü temyiz hakkı bulunduğu anlaşılma- la, mahkemece verilen katılma isteminin reddine ilişkin kararın kaldırılmasına, 5271 sayılı CMK’nın 237/2 ve 260/1. maddeleri gereğince katılan olarak kabulüne karar verildikten sonra gereği düşünüldü: **Y. 5.CD., 15/01/2018 gün 10131/118**; Sanıktan faiz karşılığı ödünç para aldığı iddia edilen şikayetçi Yunis Ç....’un tefecilik suçunun mağduru olduğu anlaşılma- la, CMK’nın 260/1. maddesine göre kanun yoluna başvurma hakkının bulunması ve hükmün 02/04/2013 havale tarihli dilekçeyle vekili tarafından temyiz edilmesi karşısında, mahkemenin hukuki de- ğerden yoksun nitelikteki katılma talebinin reddine ilişkin 28/03/2013 tarihli ara kararının kal- dırılmasına ve aynı Kanununun 237/2. maddesi gereğince davaya katılmasına karar verildikten sonra gereği düşünüldü: **Y. 5.CD., 25/09/2017 gün 9464/4050**; Sanıklardan faiz karşılığı borç aldığı iddia edilen katılanlar Kenan, Osman ve Dursun’un suçun zarar göreni oldukları naza- ra alınarak kamu davasına katılan sıfatıyla kabullerinde isabetsizlik bulunmadığından temyiz istemlerinin reddedilmesi gerektiğine dair tebliğnamedeki görüşe iştirak edilmemiş, yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre sair temyiz itirazları da yerinde görülmemiştir. **5.CD., 10/10/2013 gün 2012/9163-2013/9850**

²¹ Sanıklardan faiz karşılığı borç aldığı iddia edilen katılan Ali S...’ın suçun zarar göreni olduğu anlaşılma- la; tebliğnamedeki katılanın temyiz talebinin reddine dair düşünceye iştirak edil- memiştir. **5.CD. 29/05/2013, 8600/5874**

Sanıktan faiz karşılığı borç para aldığı iddia edilen katılanlar Biltekin ile Şimşek’in suçun zarar göreni sıfatıyla kanun yoluna başvurma haklarının bulunması, mahkemece kamu davasına katılan olarak kabullerine karar verilmiş olması ve hükmün 10/02/2012 - 14/02/2012 ha- vale tarihli dilekçeler ile katılanlar vekilleri tarafından temyiz edilmesi karşısında, tebliğna- mede yer alan bu husustaki temyiz isteminin reddi düşüncesine iştirak edilmemiştir. **5.CD. 21/05/2013, 7655/5522**

²² Sanıktan faiz karşılığı borç aldığı iddia edilen müteveffa .. K...’ın yasal mirasçıları olan çocukla- rı Gökhan ., Kaan . ile eşi Meral . suçun mağduru ve zarar göreni olduklarından, mahkemece verilen katılma kararı doğru ve yerinde görülmekle tebliğnamedeki katılanlar vekilinin tem- yiz talebinin reddine dair düşünceye iştirak edilmemiştir. **5.CD. 05/11/2012, 10326/10840**

²³ Yargıtay Ceza Daireleri Uygulamasında Sıklıkla Rastlanan Bozma Sebepleri (CMK-TCK-Özel Yasalar), Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Genişletilmiş 2. Bası, Ankara 2018, s. 818-819

3. Suçun Konusu

Tefecilik suçunun konusunu, kazanç karşılığı başkasına verilen ödünç paradır.²⁴ Para; kanuna dayalı olarak devlet tarafından tedavüle konulan ve itibari ekonomik değeri kabul edilen ve ödeme aracı olarak kullanılan metadır. Paranın gerçekliğine ve üzerinde yazılı bulunan değerine duyulan güven, ekonomik hayatta ödeme vasıtası olan işlevinin sürmesini sağlamaktadır. Para kabul edilen metanın, devletin yetkili organı tarafından kanunda belirtilen yöntem ve şekle uygun olarak üretilmiş olması gerekir. Kanuna uygun üretilmesi koşuluyla paranın hangi malzemeden meydana getirildiğinin bir önemi yoktur. 8.6.2984 tarihli ve 234 sayılı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 1. maddesine göre, madeni ufaklık ve hatıra para ile her türlü pul ve değerli kağıtların basımında Darphane ve Damga Matbaası Genel müdürlüğü yetkilidir. Bu KHK'nın 2. maddesine göre görevleri arasında Cumhuriyet altın sikkeleri ile Cumhuriyet ziynet altınlarını basma yetkisi de Darphaneye aittir.²⁵ Ödünç, kelime anlamı itibariyle ileride geri verilmek veya alınmak şartıyla alınan veya verilen şey anlamına gelmektedir. Ancak burada ödünç olarak verilen her şey bu suçun konusunu oluşturmayacak, madde metninde de açık şekilde ifade edildiği gibi yalnızca "para" bu suçun konusunu oluşturacaktır. Paranın Türk parası ya da yabancı para olması arasında bir fark bulunmaz. Yargıtay uygulaması da bu yöndedir.²⁶ Ayrıca paranın kişi yada kuruma ait olmasının suçun oluşumu bakımından bir etkisi bulunmamaktadır.²⁷

²⁴ Suçun konusunu kazanç karşılığı başkasına verilen ödünç para oluşturur. Ceza Genel Kurulu 12.05.2015 gün ve 2014/4-655; 2015/152; Tefecilik suçunun konusunu, kazanç elde etmek amacıyla başkasına verilen ödünç paranın oluşturduğu, 5237 sayılı TCK'nın 2. maddesindeki "Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz" düzenlemesi de dikkate alındığında, suç tarihinde sanığın, müştekinin kardeşi ve dosya tanığı Yıldız'a 4.000 TL karşılığı altın vererek 7.000 TL tahsil etmek suretiyle kazanç elde ettiği kabul edilmiş olsa dahi, kanundaki tanım itibarıyla tefecilik suçunun konusunu tedavüle konan, ekonomik değeri olan ve ödeme aracı olarak kullanılan paranın oluşturduğu gözetildiğinde, sanığın eyleminin tefecilik suçunu oluşturmayacağı nazara alınmadan, suçun maddi unsurunu oluşturan konuda yanılığa düşülerek yazılı şekilde mahkumiyet kararı verilmesi, **Y. 5.CD., 17/10/2018; 449/7530**

²⁵ **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa.** Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7227

²⁶ Türk Dil Kurumu sözlüğünde ödünç; «ileride geri verilmek veya alınmak şartıyla alınan veya verilen şey» olarak ifade edilmiştir. Ancak burada ödünç olarak verilen her şey bu suçun konusunu oluşturmayacak, madde metninde de açık şekilde ifade edildiği gibi yalnızca «para» bu suçun konusunu oluşturacaktır. Öte yandan paranın Türk parası ya da yabancı para olması suçun oluşması bakımından önem taşımamaktadır. Gerek Türk parası gerekse de yabancı para tefecilik suçunun maddi konusu olabilir. **Ceza Genel Kurulu 12.05.2015 gün ve 2014/4-655; 2015/152**

²⁷ Sanıklar tarafından değişik zamanlarda birden fazla kez faizle borç para verildiğinin sübuta

Hükümde sadece paradan söz edildiği için para dışında kalan değerler örneğin altın gibi değerli madenler, taşınır ve taşınmaz mallar tefecilik suçuna konu olamaz.²⁸

Para dışındaki diğer misli şeylerin ödünç olarak verilmesi halinde, karşılığında bir kazanç elde edildiği takdirde tefecilik suçunun oluşup oluşmayacağına ilişkin özellikle de altın alımı ve iadesi konusu ile sınırlı olarak farklı görüşler mevcuttur.

Para dışındaki diğer misli şeylerin ödünç olarak verilmesi halinde, karşılığında bir kazanç elde edilse bile, Kanundaki tanımı itibarıyla tefecilik suçu oluşmaz.²⁹ Aksi halde kanundaki mevcut suç tanımı itibarıyla ceza hukukundaki kıyas yasağına aykırı hareket edilmiş olacaktır. Madde metninde de çok açık bir şekilde belirtildiği gibi yalnızca “para” bu suçun konusunu oluşturacaktır. O halde, fail, bir mal verip, iki mal alsaydı bile, tefecilikten söz edilemeyecektir.³⁰ Yine ödünç olarak altın verilip, fazlasıyla alınması durumu da tefecilik sayılmayacaktır, çünkü Yasada açıkça ve sadece “para” ifadesi kullanılmıştır, altın ise geçmişte para olarak kullanılmış olsa bile, günümüzde para sayılmayıp, paranın değerini endeksledikleri bir değer rezervi olduğundan, altın da bu suçun konusunu oluşturamayacaktır.³¹

ermesi ve hüküm fıkrasında “değişik zamanlarda birden fazla kez” ibaresinin açıkça gösterilmiş olması karşısında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması;
Mahkemece sanıkların tefecilik yapıp yapmadıkları hususunda emniyet tarafından tutulan tutanak yetersiz görülerek; mağdurlara ait olup suça konu faiz ödemesi için satılan bağ evinin jandarma bölgesinde bulunması da göz önüne alındığında, 26/03/2013 tarihli ara kararla ikinci kez kolluk araştırması yaptırılarak diğer delillerle birlikte hükme esas alınması; Mahkemenin 26/06/2015 tarihli dilekçeyle şikayetlerinden vazgeçen mağdur ve suçtan zarar görenlerin tutarlı ve olaya uygun anlatımlarını hükme esas aldığı gerekçede açıkça belirtmesi, Vakıf kasasında ele geçirilen mağdur Ercan T...in borçlu, sanık Adnan’ın ise alacaklı olarak görüldüğü 08/06/2011 tarihli protokol, taraflar arasındaki yoğun gayrimenkul alışverişi, sanık Adnan’ın evinde aramada ele geçirilen farklı kişilerin borçlu olarak görüldüğü birden fazla senet, yine sanık Adnan’a ait ajandada borç verip çek aldığına dair tutulan notlar ile sanıkların borç verdiği yönelttiği ikrarları suçun sübutuna yeterli olup sanıkların hesaplarının incelenip havale giriş çıkışlarının nedenleri ve kimler tarafından yapıldığına dair tespit yapılmamış olmasının ayrıca mağdurlar tarafından sanıklara satılan gayrimenkullerin gerçek değerlerinin araştırılmasının dosyaya ve suçun sübutuna katkı sağlamayacağını anlaşılmaması, Sanığın kendisine ya da vakfa ait olan parayı tefecilik suçunda kullanmış olmasının suçun unsurlarına etkisinin bulunmaması ve dosyadaki diğer delillerin de mahkumiyet hükmü kurulması bakımından yeterli olması,
Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan denetimin ise tefecilik suçu açısından özel bir denetim içermediği, vakıflar için yapılan genel bir denetim niteliğinde olduğu ayrıca mezkur raporda tefecilik suçunun sübutuna yönelik özel ve ayrı bir görüş de bulunmadığının anlaşılması karşısında verilen kararda bir isabetsizlik bulunmadığı, **Y. 5.CD., 09/11/2017 gün 5117/4856**

²⁸ **Özbek**, Tefecilik Suçu, s.31.

²⁹ **Özgenç**, 545-546.

³⁰ **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa**. Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7227

³¹ **Uğur, Hüsamettin**. Tefecilik Suçunun Pozitif Dayanakları, Unsurları ve Uygulama İlkeleri, Terazî Dergisi Nisan 2007, sh.67

Paraya eşit sayılan değerler; TCK'nın 198. maddesinde sayılmıştır³². Bu maddeye göre; Devlet tarafından ihraç edilip de, hamiline yazılı bonolar, hisse senetleri, tahviller ve kuponlar³³, yetkili kurumlar tarafından çıkarılmış olup da kanunen tedavül eden senetler, tahviller ve evrak³⁴ ile millî ziyet altınları³⁵, para hükmündedir. Bu madde de paraya eşit sayılan değerlerin sahtecilik suçu yönünden sayılmış olması nedeniyle maddenin TCK'nın 241. maddesinde yorum aracı olarak kullanılıp kullanılamayacağı değerlendirilmesinde öncelikle kıyas yasağı olarak kabul edilmesi gerektiğini ifade etmek gerekmektedir. Paraya eşit sayılan değerler ile tefecilik suçunun işlenmesinin olanaklı olmadığını kabul etmek gerekir. Bunu yasa koyucunun TCK'nın 197. maddesinde parada sahtecilik fiillerinin düzenledikten sonra ayrıca paraya eşit sayılan değerlerle ilgili düzenleme yapmasından da anlamak mümkündür. 241. madde yönünden böyle bir düşünce olsaydı ayrıca bu hususta düzenleme yapılması iradesinin de ortaya konulması gerekirdi.³⁶ Paraya eşit sayılan değerler ile tefecilik suçunun işlenmesi söz konusu değildir.³⁷

Diğer bir görüşe göre ise; burada "millî ziyet altını" yönünden, TCK'nun "parada sahteciliğe" ilişkin 198 inci maddesindeki düzenlemenin dikkate alınması mümkün olabilir. Paraya eşit sayılan değerlere yer verilen maddede; "(1) Devlet tarafından ihraç edilip de, hamiline yazılı bonolar, hisse senetleri,

³² Madde metninde paralara eşit sayılan değerler belirlenmiştir. Bu değerler, para değildir, ancak, bunlar da, herhangi bir devir ve ciro işlemine ihtiyaç bulunmaksızın, elden ele geçer ve gerektiğinde tediye vasıtası fonksiyonunu görürler; örneğin teminat olarak yatırılmaları olanaklıdır. (madde gerekçesi)

³³ Hükümet tarafından ihraç olunan bonolar, hisse senetleri, tahvil ve kuponların bu madde gereğince para gibi sayılmaları için başta gelen koşul, Bakanlar Kurulu kararı uyarınca çıkarılmış ve Devlet Hazinesinin borçlandırılmış olmasıdır. Bu itibarla kamu iktisadî teşekküllerince ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca çıkarılan ve hamile yazılı bulunan bonolar madde kapsamına girmez. (madde gerekçesi)

³⁴ Yetkili kurumlar tarafından çıkarılan ve kanunen tedavül eden senetlerin madde kapsamına girebilmesi için, özel bir kanunla, ilgili kuruluşa kanunen böyle bir yetki verilmesi ve kuruluşlarca çıkarılan senedin kanunen tedavül etmesi yani kabulünün zorunlu olması gerekir. Bu gibi evrakı kağıt paralardan ayıran husus, kağıt paraların altınla veya madenî parayla değiştirilmesi talep edilmediği hâlde, yetkili kuruluşlarca çıkarılan bu gibi evrakın ya ibrazında veya belirli bir vadenin gelmesinde madenî veya kağıt para ile değiştirilmesinin olanaklı bulunmasıdır. (madde gerekçesi)

³⁵ Maddede ayrıca millî ziyet altınlarından söz edilmekle beraber altın paradan ayrıca bahis edilmemiştir. Gerçekten, ister millî ister yabancı altın para "para" olmak vasfını muhafaza etmekte yani Ülkemizde veya yabancı ülkede kanunen tedavülde bulunmakta ise, bunun diğer paralardan farkı olmaz. Altının borsalarda değer kazanması veya kaybetmesi yani altın paranın üzerinde yazılı nominal değerinden farklı bir kıymetle tedavül etmesi onun "para" olmak vasfına halel vermez. Buna karşılık, Ülkemizde alınıp satılmakta olan ziyet altınlar, kanunen tedavül etmediklerinden "para" sayılmadıkları ve fakat bunların taklit veya tağyiri olanaklı bulunduğundan, bunlar hakkında son fıkraya ayrıca hüküm konulmuştur. (madde gerekçesi)

³⁶ **Akkaya, Çetin.** Tefecilik Suçu, Adalet 2013, s.31

³⁷ **Köken, Enes.** Tefecilik Suçu, TBB Dergisi 2016(123), s.82

tahviller ve kuponlar, yetkili kurumlar tarafından çıkarılmış olup da kanunen tedavül eden senetler, tahviller ve evrak ile millî ziynet altınları, para hükmündedir” denilmiştir. Bu itibarla 198 inci madde, her ne kadar genel hükümlerde değil, özel hükümler arasında yer alıp, ilgili suç tipi yönünden bir yollama içerse de, “para” kavramına verilecek anlam konusunda yol gösterici olabilir. Bu çerçevede para hükmünde olan milli ziynet altınlarının tefecilik suçunun konusunu oluşturması mümkün görülmelidir. Çünkü mevzuatımızdaki düzenlemeler bütün olarak incelendiğinde de, bunlar para hükmündedirler.³⁸

Mevzuattaki tabirlerin bütün olarak uygulanması gerektiğinden TCK’nın 198. maddesinde düzenlenen paraya eşit sayılan değerlerin de suçun konusunu oluşturacağını kabul etmek gerektiği ifade edilse de; Yargıtay uygulamasında tefecilik suçunun konusunu, kazanç elde etmek amacıyla başkasına verilen ödünç para oluşturduğundan, 5237 sayılı TCK’nın 2. maddesindeki “Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz” düzenlemesi de dikkate alındığında; failin müştekiye daha fazlasını geri almak üzere ödünç altın vermek suretiyle kazanç elde ettiği kabul edilmiş olsa dahi, kanundaki tanım itibariyle tefecilik suçunun konusunu tedavüle konan, ekonomik değeri olan ve ödeme aracı olarak kullanılan para oluşturduğu nazara alındığında; failin eyleminin tefecilik suçunu oluşturmayacağı kabul edilmektedir.³⁹

³⁸ **Yenidünya**, s.16-17.

³⁹ Tefecilik suçunun konusunu, kazanç elde etmek amacıyla başkasına verilen ödünç paranın oluşturduğu, 5237 sayılı TCK’nın 2. maddesindeki “Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz” düzenlemesi de dikkate alındığında, suç tarihinde sanığın, müştekinin kardeşi ve dosya tanığı .. Yıldız’a 4.000 TL karşılığı altın vererek 7.000 TL tahsil etmek suretiyle kazanç elde ettiği kabul edilmiş olsa dahi, kanundaki tanım itibariyle tefecilik suçunun konusunu tedavüle konan, ekonomik değeri olan ve ödeme aracı olarak kullanılan paranın oluşturduğu gözetildiğinde, sanığın eyleminin tefecilik suçunu oluşturmayacağı nazara alınmadan, suçun maddi unsurunu oluşturan konuda yanılığa düşülerek yazılı şekilde mahkumiyet kararı verilmesi, **Y. 5.CD., 17/10/2018; 449/7530**; Tefecilik suçunun konusunu, kazanç elde etmek amacıyla başkasına verilen ödünç para oluşturmaktadır. 5237 sayılı TCK’nın 2. maddesindeki “Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz” düzenlemesi de dikkate alındığında; suç tarihinde sanığın müştekiye ertesi yıl iki katını geri almak üzere ödünç onbir adet cumhuriyet altını vermek suretiyle kazanç elde ettiği kabul edilmiş olsa dahi, kanundaki tanım itibariyle tefecilik suçunun konusunu tedavüle konan, ekonomik değeri olan ve ödeme aracı olarak kullanılan para oluşturduğu nazara alındığında; sanığın eyleminin tefecilik suçunu oluşturmayacağı gözetilmeden suçun maddi unsurunu oluşturan konuda yanılığa düşülerek yazılı şekilde mahkumiyet kararı verilmesi, **5.CD., 20/01/2014 gün 2012/15713-2014/607**

4. Hareket – Sonuç

A. Genel Olarak

Tefecilik suçunun hareket unsuru, faiz veya başka bir namla da olsa kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verme işlemidir.⁴⁰ Bu suçun oluşması için öncelikle ikrazatçılık yapmak üzere yetkili organlardan izin alınmamış olması veya yetkili organlarca verilen iznin iptal edilmiş olması gerekir. İzin alınarak faiz karşılığında ödünç para verilmesi işlemi eylemi suç olmayacaktır.⁴¹ Ayrıca verilen bu paranın da kazanç elde etmek amacıyla verilmiş olması gerektiğinden bir kimsenin paraya ihtiyacı olan kişiye yardımcı olmak amacıyla para verip bir süre sonra geri alması suç oluşturmayacaktır.⁴²

Tefecilik yetkili makamlardan izin alınmadan yapılan faiz karşılığı ödünç para verme⁴³ işlemi olarak tanımlanmaktadır.⁴⁴

⁴⁰ Tefecilik suçunun hareket unsuru, kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verme işlemidir. **Ceza Genel Kurulu 12.05.2015 gün ve 2014/4-655; 2015/152**

⁴¹ Dava konusu olayda, 01/01/2009 tarihi itibarıyla ikrazatçılık yapmak için vergi kaydı bulunduğu belirtilen sanığın, bu tarihten önceki eylemlerini de kapsar şekilde ikrazatçılık yapmak için ikrazatçılık belgesinin, vergi kaydı ve vergi levhasının bulunup bulunmadığı, bu konu ile ilgili kesilen vergi cezasını ödeyip ödemediği, Hazine Müsteşarlığından izin alınmadan ikrazatçılık yapması için kendisine vergi kaydı ve levhasının verilmesinin mümkün olup olmadığı hususlarının vergi dairesinden ve ilgili kurumlardan sorulup saptandıktan sonra, toplanan tüm kanıtlar irdelenerek hasıl olacak sonuca göre, ikrazatçılık yetkisi dışında kalan hangi fiillerinin suç kapsamında değerlendirildiği denetime olanak verecek şekilde belirlenip, sanığın hukuki durumunun tayin ve takdir edilmesi gerektiği halde eksik inceleme ve yetersiz gerekçe ile yazılı şekilde hüküm kurulması, **5.CD., 15/05/2015 gün 7697/11668**; Sanığın suç tarihinde ikrazatçılık yapmak için vergi kaydı ve vergi levhasının bulunup bulunmadığı, bu konu ile ilgili kesilen vergi cezasını ödeyip ödemediği, ikrazatçılık belgesinin olup olmadığı ve Hazine Müsteşarlığından izin alınmadan ikrazatçılık yapması için kendisine vergi kaydı ve levhasının verilmesinin mümkün olup olmadığı hususlarının vergi dairesinden sorulup saptandıktan sonra toplanan tüm kanıtlar irdelenerek hasıl olacak sonuca göre sanığın hukuki durumunun tayin ve takdir edilmesi gerektiği halde eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması, **5.CD., 04/05/2015 gün 9797/11160**

⁴² **Yargıtay Ceza Daireleri Uygulamasında Sıklıkla Rastlanan Bozma Sebepleri**(CMK-TCK-Özel Yasalar), Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Genişletilmiş 2. Bası, Ankara 2018, s. 818

⁴³ Sanığın katılana faiz karşılığı ödünç para verdiği gerekçesiyle tefecilik suçundan mahkumiyetine karar verilmiş ise de; TCK'nın 241. maddesinde tanımlanan tefecilik suçunun oluşabilmesi için, kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesinin gerektiği ancak tarafların ve tanıkların beyanları ile iddianame anlatımı dikkate alındığında, katılanın sanıktan tır çekicisi ve dorse satın aldığı, karşılığında bir miktar peşinat verip geri kalan 14.500 Euro'yu yüzde elli faizli olarak 24 ay vadeli şekilde ödeme konusunda anlaşmışları, borcun mal alımından kaynaklandığı, ödünç para verme unsurunun bulunmadığı ve sanığa yüklenen suçun yasal unsurlarının oluşmadığı anlaşıldığından, yüklenen suçtan beraati yerine yanlış değerlendirme sonucunda yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi, **Y.5.CD. 14/03/2019; 2015/8702-2019/3067**

⁴⁴ **Korkmaz, Ömer Faruk/ Yazan, Ömer**, Ulusal Fon Döngüsünü Sınırlandıran Bir Faaliyet Olarak Tefecilik, Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi, Kış-2012, Cilt:1, Sayı: 2, s.59

Tefecilik suçunun oluştuğunun kabul edilmesi için paranın verildiği tarihte faiz kararlaştırılması gerekir.⁴⁵ Paranın verildiği anda faiz kararlaştırılmadığı hallerde sonradan faiz istense de suç oluşmaz.

TCK'nın 241.maddesinde düzenlenen suçun oluşması için ilk şart, fail tarafından başka birisine para verilmiş olması ve bu paranın da ödünç olarak verilmiş olması gerekir. Taraflar arasındaki karz, ödünç para verme sözleşmesi dışındaki sözleşmeler nedeniyle yapılan işlemler bu suçu oluşturmayacaktır. Örneğin, 2 ton pamuk verilip belli bir süre sonra 5 ton alınması, bir arabayı belli bir süre sonra ödenmek üzere piyasa koşullarının çok üstünde satılması durumunda tefecilik suçu oluşmayacaktır.⁴⁶ Ödünç para verilip karşılığında piyasa ekonomisi koşulları gereği değişen değerini aşan ve kazanç olarak nitelendirilebilecek maddi bir değer talep etmek tefecilik sayılacaktır.⁴⁷

Tefecilik suçunun oluşması için failin elde ettiği fazla değer (faiz) piyasa koşullarının üstünde bir değer olması veya bir başka deyişle ödünç vermiş olduğu paranın piyasa şartlarında uğradığı değer kaybından daha fazla miktarda olmasının gerektiği bu nedenle de ödünç verilen paranın normal piyasa koşullarındaki değer kayıplarını karşılayan fazlalığın (faiz)

⁴⁵ Saniğin suçtan zarar görenlere yılbaşında kendisine belli bir miktar süt teslim etmeleri karşılığında para verdiği ve açık senetler düzenlediği, sütün anlaşma tarihinde teslim edilmemesi halinde daha fazla süt olarak aradaki litre farkını faiz geliri olarak aldığı kabul edilen somut olayda; TCK'nın 241. maddesinde tanımlanan tefecilik suçunun oluşabilmesi için kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesinin gerektiği gözetilerek, maddi gerçeğin kuşkuyla yer vermeyecek şekilde ortaya çıkarılması bakımından, sanıktan süt karşılığı borç para alan kişilerin yeniden beyanlarına başvurularak, paranın verildiği tarihte faiz kararlaştırılıp kararlaştırılmadığının, faiz ödenmesi kararlaştırılmış ise miktarının sorulması, saniğin, tefecilik yapıp yapmadığının kolluk marifetiyle detaylı ve gizli olarak araştırılması, varsa başka kişilere karşı alacaklı sıfatıyla yaptığı icra dosyalarının, takibe esas senet veya diğer belgelerin, hakkında tefecilik suçuna ilişkin başkaca soruşturma veya kovuşturma evrakı bulunup bulunmadığının tahkik edilmesi, bulunması halinde getirtilip incelenmesi, icra dosyası borçlularının sanıktan faiz karşılığında borç para alıp almadıkları hususunda tanık sıfatıyla beyanlarına başvurulması sonrasında tüm deliller birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre hukuki durumunun takdir ve tayini gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması, **Y.5.CD. 26/09/2019; 2016/9155-2019/8836; Saniğin, Ertuğrul S...'a faiz karşılığı ödünç para verdiği gerekçesiyle tefecilik suçundan mahkumiyetine karar verilmiş ise de; TCK'nın 241. maddesinde tanımlanan tefecilik suçunun oluşabilmesi için kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesinin gerektiği ancak tarafların ve tanıkların beyanları ile iddianame anlatımı dikkate alındığında, adı geçene para vermesi sırasında faiz ödenmesi hususunda anlaşma olmadığı, bu suretle somut olayda faiz karşılığı ödünç para verme ögesinin bulunmadığı ve suçun yasal unsurlarının oluşmadığı anlaşıldığından, yüklenen suçtan beraati yerine yanılığılı değerlendirme sonucu yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi, **Y.5.CD. 30/04/2019; 2015/9433-2019/4694****

⁴⁶ **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa.** Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7231; **Uğur, Hüsamettin.** Tefecilik Suçunun Pozitif Dayanakları, Unsurları ve Uygulama İlkeleri, Terazi Dergisi Nisan 2007 sh.66.

⁴⁷ **Uğur,** Tefecilik Suçunun Pozitif Dayanakları, Unsurları ve Uygulama İlkeleri, sh.67.

kazanç kapsamında değerlendirilmemesi gerektiği ifade edilmektedir.^{48, 49} Kanaatimizce maddede “kazanç elde etmek amacından” söz edildiğine göre bu suçun özel saikle işlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle piyasa koşullarında paranın göreceği değer kaybının karşı taraftan talep edilmesinde kazanç elde etmek değil, kişinin zarardan kendisini korumak düşüncesi vardır. Bu nedenle bu halde suçun oluşmayacağını düşünmekteyiz.⁵⁰ Bu düşünceden hareketle kişinin faiz işleyen bir mevduat türünde bulunan parasının karşı tarafça vade dolmadan ihtiyaçta kullanılmak amacıyla istenmesi üzerine vadenin bozulması nedeniyle karşı taraftan vade sonundaki alınacak faiz kadar fark istenmesinde de tefecilik suçunun oluşmadığını kabul etmek gerekir.⁵¹ Kanun koyucu TBK. m.387, m.388, m.88, ve 3095 sayılı Kanun m.1 hükümleriyle, kişilerin verdikleri ödünç karşılığında belirli miktarda faiz elde etmelerine müsaade etmiş bu suretle hukuka uygunluk nedenleri ihdas etmiştir. Bu nedenle belirtilen yasa hükümleriyle çelişmeyen faiz miktarının suç oluşturmayacağı kabul edilmelidir, aksine kabul hukukun bütünlüğü ilkesinin ihlali anlamına gelecektir. Kararlaştırılan faiz oranının yukarıda belirtilen Yasa hükümlerini aşması halinde hukuka uygunluk sebebinde sınırın aşıldığı ve dolayısıyla da diğer şartlarında mevcudiyeti halinde suçun oluştuğu kabul edilmelidir.⁵² Suçun yorumlanması ve uygulanmasında bu unsurlar gözetilmediği takdirde, ticari olsun olmasın günlük yaşamda iki kişi arasındaki olağan bir para alışverişi dahi suç kapsamında kalabilir. Bu yöndeki bir uygulama ise, başta anayasal bir hak olan sözleşme özgürlüğü (AY md. 48; aynı zamanda BK md. 26) olmak üzere, TBK'nin 386. maddesine açıkça aykırı olur.⁵³

Bir görüşe göre de maddede kazancın niteliğinin yanı sıra niceliği ile ilgili olarak da herhangi bir sınırlamaya yer verilmiş değildir. Dolayısıyla kazancın az yada çok olması belirli bir oranı aşması gibi şartların varlığı tefecilik suçunun

⁴⁸ Özbek, s.34.

⁴⁹ Köken, Enes. Tefecilik Suçu, TBB Dergisi 2016(123), s.89; “hemen belirtmek gerekir ki, tefecinin elde ettiği kazanç, paranın piyasa koşullarında uğradığı değer kaybından fazla olmalıdır.”

⁵⁰ Aksi görüş için bkz Yenidünya, s.12; “Günlük hayatta kişilerin Türk Lirası olarak verdikleri parayı o günün değeri üzerinden altın yahut dövize endeksledikleri, ödünç alanın da, ifa zamanında belirlenen altın yahut döviz üzerinden iadede bulunduğu hallerde, tefecilik suçu oluşmaz. Örneğin, A, B'ye aralarındaki anlaşmaya göre, o günün döviz kuru üzerinden 100 Euro'ya tekabül eden 225 TL verdiğinde, B'nin ifa zamanında 100 Euro karşılığı 253 TL ödemesinde olduğu gibi. Böylece ödünç para verildiği andaki maliyetine/değerine eşdeğer bir tutarda iade edildiğinden tefecilik oluşmaz. Bu ihtimalde bir faiz gelirinden de bahsedilemez. Kaldı ki, döviz kurunun ifa zamanında, TL karşısında değerinin düşmesi de olasıdır. Buna mukabil, kişi enflasyon nispetini aşmamak üzere faiz ile ödünç para vermiş ise, tefecilik suçu oluşur. Enflasyona orantılı faiz, paranın piyasa koşullarında uğradığı değer kaybı olarak nitelendirilirse de, özü itibariyle, paranın satılması sonucu elde edilen bir gelirden başka bir şey değildir.”

⁵¹ Aynı yönde: Akkaya, Çetin. Tefecilik Suçu, Adalet 2013, s.36-37

⁵² Giyik, Abdulkaki. Türk Hukukunda Tefecilik Suçu, Ankara 2014, s.23-24.

⁵³ Arslan, Çetin. Tefecilik Suçu, Ankara Barosu Dergisi 2014/1, s. 36

oluşumu bakımından önemli değildir. Kanun koyucu failin kazanç elde etmek amacıyla eylem unsurunu gerçekleştirmesi suçun oluşumu bakımından yeterli görül müştür. Failin elde ettiği kazancın tür veya miktarı önemli değildir. Bu yönde bir düzenleme çeşitli açılardan sorunludur.^{54, 55}

Verilen paranın kazanç elde etmek amacıyla verilmiş olması gerekir.⁵⁶ Bir kimsenin yalnızca paraya ihtiyacı olanlara yardımcı olmak amacıyla para verip belli süre sonra aynı miktarda parayı alması suç teşkil etmediği gibi, bir kimseye döviz cinsinden para verip daha sonra aynı miktarda parayı, döviz aşırı oranda yükselmiş olsa bile, alması tefecilik sayılmayacaktır. Failin verdiği şeyin, başka bir deyişle suça konu şeyin para olması zorunlu ise de, elde edilen kazancın para olması zorunlu değildir, para dışındaki maddi kazançları elde etmek amacıyla birisine ödünç para verilmesi durumunda da bu suç oluşur.⁵⁷ Örneğin,

⁵⁴ İnci, Z. Özen. Tefecilik, Seçkin 2014, s.167

⁵⁵ İnci, Z. Özen. Tefecilik, Seçkin 2014, s.39; “Faiz karşılığı ödünç para veren kişiyi tüketim ödünçü sözleşmesi yapmış olarak mı, tefecilik suçunu işlemiş olarak mı kabul edeceğiz? Bu ayrım nasıl yapılacaktır?”

Tefecilik suçu TCK m.241’de kazanç sağlamak amacıyla ödünç para vermek olarak tanımlanmıştır. Buna göre faiz karşılığı ödünç para vermek hem tefecilik suçu hem de ivazlı tüketim ödünçü sözleşmesi kapsamında düşünülebilir.

Ortada açık çelişki sözkonusudur. Zira hukuk sistemimizin bir yandan izin verdiği ve bir sözleşme tipi olarak düzenlediği tüketim ödünçü sözleşmesi, ceza hukuku kapsamında bir suç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum bizce TCK m.241’de yer alan tefecilik suçuna ilişkin maddenin eksik ve yetersiz bir düzenleme olmasından kaynaklanmaktadır. Yukarıda açıkladığımız gibi TBK m.88, %50 fazlaya kadar faizi hukuka uygun kabul ediyor olmasına rağmen, TCK m.241’de kazancın miktarına ilişkin böyle bir belirleme dahi mevcut değildir. Kanaatimizce, tefecilik suçu bakımından ödünç para verme ve ödünç verilen paranın geri verilmesi şeklindeki edimler arasında aşırı bir oransızlığın varlığı aranmalıdır. Başka bir deyişle tefecilik suçunun varlığı, ödünç verilen paraya karşılık aşırı faiz işletilmesi, yani kazancın aşırı olması hallerine münhasır olarak kabul edilebilmeli ve kanunda bu yönde düzenleme yapılmalıdır. Yine, tüketim ödünçü sözleşmesi ile tefecilik arasındaki farkın netleşebilmesi bakımından tefecilik suçunun ödünç alanın zor durumunun, tecrübesizliğinin veya iradesindeki zayıflığın kullanılmak suretiyle işlenebileceğine yönelik bir düzenlemeye TCK m.241’de yer verilmelidir. Nitekim, Al. CK’nın ilgili maddesinde suçun oluşabilmesi karşılıklı edimler arasında “aşırı bir oransızlık” bulunması ve eylemin “mağdurun zor durumundan, tecrübesizliğinden, iradesindeki zayıflıktan yararlanarak” gerçekleştirilmiş olması aranmıştır. (Aynı yönde: Özbek, Veli Özer. “Tefecilik Suçu”, CHD. Y: 5, S: 14, Aralık 2010, s.29)”

⁵⁶ Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kuruluna göre “...Yakın akrabalık bağı veya iş ilişkisi bulunmayan kişiler arasında önemli miktarlardaki paraların günün ekonomik koşullarında karşılıksız olarak alınıp verilemeyeceği kabul edilmiştir” Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu’nun 17.11.2000, 2000/186-368 (Uğur, Tefecilik Suçunun Pozitif Dayanakları, Unsurları ve Uygulama İlkeleri, sh.67)

⁵⁷ Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa. Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7232; Aynı yönde; Özbek, s.34: “Kanun paradan bahsettiği için altın ve sair menkul kıymet unsurlarının bir başkasına ivazlı olarak bile olsa ödünç verilmesi halinde tefecilik suçu oluşmayacaktır. Ancak kanımızca suçun oluşması için ödünç olarak verilen para olması yeterlidir. Bunun karşılığı olarak verilen

fail bir kimseye, 100.000 TL parayı bir yıl sonra, para ile birlikte kendisine bir adet araba vermesi karşılığında verirse de, tefecilik suçu oluşmuş sayılacaktır. Ödünç verilen paranın karşılığında, para, hizmet veya mal alınmasının suçun oluşumuna bir etkisi yoktur.⁵⁸

Bir kimsenin kazanç elde etmek amacıyla, faiz karşılığında para verme işlemini bir defa gerçekleştirilmesi halinde mi yoksa bu eylemi sürekli ve sistemli bir şekilde yapması durumunda mı bu suçun oluşacağı TCK'nın 241. maddesinin düzenlenmesi karşılığında doktrinde tartışılmalı hale gelmiştir. Doktrinde bir kısım yazarlar gerek maddenin kenar başlığında suçun "tefecilik" olarak adlandırılması ve gerekse madde gerekçesindeki açıklamaya ve 2279 sayılı Kanunda ikrazatçılıkla ilgili düzenlemelere göre, eski uygulamada olduğu gibi tefecilik suçunun oluşması için failin birçok kişiye faiz karşılığı ödünç para vererek çıkar sağlaması ve bu işi meslek haline getirmesi gerektiğini savunurken^{59, 60}, bir kısım Yazarlar da, Kanun'un fail tarafından bu işi sürekli olarak yapılmasını, tekrarlanmasını aramadığını, bu nedenle bir defaya mahsus olarak bu eylem yapılsa dahi bu suçun oluşacağını ileri sürmektedirler.^{61, 62, 63}

şeyin de mutlaka para olması gerekmez. Nitekim m.241'de "kazanç elde etmek amacından" söz edildiğine göre bu kazancın mutlaka para olması gerekli değildir. Önemli olan ödünç para verilerek bir kazancın elde edilmiş olmasıdır. Dolayısıyla örneğin, ödünç olarak para verilip karşılığında ödünç para verdiği kişinin ya da yakınlarının otomobilin ya da gayrimenkulunun alınması gibi."

⁵⁸ **Malkoç, İsmail.** Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu 2.Cilt, (2007), sh. 1661

⁵⁹ **Arslan, Çetin.** Tefecilik Suçu, Ankara Barosu Dergisi 2014/1, s. 34-35; "Tefeciliğin açıkladığımız bu tanım ve içeriği gözetildiğinde suç tanımında açıkça yer almasa da, itiyadi bir suç olup oluşumu için fail tarafından meslek edinilmesi zorunludur. Bir işin meslek edinilmesinden söz edilebilmesi için ise, bir kişiye birçok kez veya birden fazla kişiye sürekli şekilde ödünç para verilmiş olması zorunludur. Dolayısıyla her ne amaçla olursa olsun bir kişiye bir kez ödünç para vermenin bu suçu oluşturduğundan söz edilmez."; **Hafizoğulları, Zeki/Özen, Muharrem,** Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler Toplama Karşı Suçlar US-A Yayıncılık, 3. Baskı Ankara 2017, s.439; "tefecilik, kanunun ifadesi elverişli olmamakla birlikte, itiyadi suçtur. Ne amaçla olursa olsun, bir kişiye bir kez ödünç para vermek bu suçu oluşturmaz. Bu suçun oluşması için, failin, kazanç elde etmek amacıyla, bir kişiye bir çok kez ya da birçok kez birçok kişiyi ödünç para vermiş olması gerekir. İşte , o zaman, fail, tefecilik denen mesleği yapmış olur.."

⁶⁰ **Parlar, Ali/Hatipoğlu, Muzaffer.** Asliye Ceza Davaları, Adalet Yayınevi Ankara 2007 sh.806; **Uğur,** Tefecilik Suçunun Pozitif Dayanakları, Unsurları ve Uygulama İlkeleri, sh.68

⁶¹ **Bekar, Elif.** Tefecilik Suçu, İÜHFMC C. LXXI, S. 2, s.499-526, 2013, s.508; «TCK m. 241 düzenlemesiyle, faiz karşılığı bir başkasına bir defa ödünç para verilmesi halinde, tefecilik suçu tamamlanmaktadır. Suçun oluşması için, tefecilik faaliyetinin süreklilik arz etmesine, bunun meslek edinilmesine gerek bulunmamaktadır.»

⁶² **Özbek, s.35, Özgenç, s.547, Malkoç, İsmail.** Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu, Malkoç Kitabevi Ankara 2006 sh.242

⁶³ **Özgenç, s.547;** "TCK'nın 241. maddesinin düzenlemesiyle, faiz karşılığı bir başkasına bir defa ödünç para verilmesi halinde, tefecilik suçunun tamamlanmaktadır. Suçun oluşması için, tefecilik faaliyetinin süreklilik arz etmesine, bunun meslek olarak itihaz edilmesine gerek bulunmamaktadır."

TCK'nın 241. maddesinin başlığı tefecilik olarak konulup bu tefecilik eylemi de 90 sayılı Kanun Hükmünde Kararname⁶⁴nin 9. maddesinde belirlenirken süreklilikten bahsedilmemesi, anılan maddede bu işin meslek ittihaz edilmesinin alternatif şartlardan olması, bu hükümde tefeciliğin meslek ittihaz edilmesinden bahsedilmiş olsa bile TCK'nın 2/2. maddesine göre idarenin düzenleyici işlemleriyle ve dolayısıyla KHK ile, suç ve ceza konulmasının mümkün olmaması, TCK'nın 241. maddesinde madde metninde “başkasına” ödünç para vermektan bahsedilip, “başkalarına” tabirinin kullanılmaması, sürekliliğin hem madde metninden hem de gerekçesinden çıkarılmasının mümkün olmaması, hatta madde gerekçesinde “başkasına ödünç para veren kişi” ve “ödünç para alan kişi”den bahsedilmesi nedenleriyle, bir defa dahi faiz karşılığı ödünç para verme eyleminin bu suçu oluşturacağı kabul edilmelidir.⁶⁵

Uygulama da bu şekilde istikrar kazanmıştır;⁶⁶

⁶⁴ **Özgenç**, s.548; “Her ne kadar 90 s. KHK hükümleri sarih veya zımnı olarak dikkate alınmakta ise de; bu uygulamanın hukuki dayanağı bulunmamaktadır. Zira 90 s. KHK, gerekli izinler alınmadan veya iznin iptaline rağmen ikrazatçılık faaliyetinde bulunulmasının tefecilik sayılacağına dair hüküm içermektedir.”

⁶⁵ **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa**. Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7233; Aynı yönde Yenidünya, s.9; “6361 sayılı Kanunun düzenlemeleri çerçevesinde, 90 sayılı KHK. yürürlükten kaldırıldığından ve hukuk sistemimizde “ikrazatçılık” yasal finansal bir faaliyet olmaktan çıkarıldığından, tefeciliğin; “kazanç elde etmek amacıyla ödünç para vermeyi sürekli olarak ve meslek haline getirerek yapıp yapılmaması” önemli değildir. Bu itibarla 90 sayılı KHK. hükümleri esas alınarak v15e ikrazatçılığın tanımından hareketle yapılan bu tarz değerlendirmelerin, bir önemi kalmamıştır. Öte yandan, 241 inci maddenin açık hükmü karşısında da, aynı sonuca ulaşmak mümkündür. Şu halde, kişinin, sadece bir defa kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para vermesi yeterlidir”

⁶⁶ 5237 sayılı TCK yürürlüğe girmeden önceki dönemde tefecilik suçunun oluşması için Ceza Genel Kurulunun 03.07.1995 gün ve 207-236 sayılı kararında da vurgulandığı üzere, bir kimse- nin birden fazla kişiye sürekli ve sistemli bir biçimde faiz karşılığı ödünç para vermek suretiyle kendisine çıkar sağlaması gerekmektedir. 5237 sayılı TCK'nun 241. maddesindeki düzenleme- ye göre ise, kişinin yalnızca bir kişiye ödünç para vermesi suçun oluşması için yeterli olup bu işi meslek haline dönüştürüp dönüştürmemesinin bir önemi bulunmamaktadır. Bu nedenle suçun temadi ettiğinden ve birden fazla kişiye ödünç para verilmesinin tek suç oluşturduğun- dan bahsedilemeyecektir. Nitekim tefecilik suçundan verilen hükümlerin temyiz incelemesini yapan Özel Dairelerce de durum bu şekilde kabul edilmiştir. **Ceza Genel Kurulu 12.05.2015 gün ve 2014/4-655; 2015/152**; TCK'nın 241. maddesinde tanımlanan tefecilik suçunun oluşu- şabilmesi için kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesinin yeterli oluşu, ayrıca birden fazla kişiye sistemli olarak faiz karşılığı ödünç para verilmesinin suçun unsuru olarak aranmaması ve aralarında yakın akrabalık bağı veya iş ilişkisi bulunmayan kişiler arasında günün ekonomik koşulları nazara alındığında yüksek sayılabilecek miktarda paranın karşılıksız verilmesinin hayatın olağan akışına uygun olmaması, .. **Y.5.CD. 03/10/2019; 2017/5437-2019/9196**; TCK'nın 241. maddesinde tanımlanan tefecilik suçunun oluşabilmesi için kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesinin yeterli oluşu, ayrıca bir- den fazla kişiye sistemli şekilde faiz karşılığı ödünç para verilmesinin suçun unsuru olarak aranmaması ve aralarında yakın akrabalık bağı veya iş ilişkisi bulunmayan kişiler arasında günün ekonomik koşulları nazara alındığında yüksek sayılabilecek miktarda paranın karşılık- sız verilmesinin hayatın olağan akışına uygun olmaması, **Y. 5.CD., 19/06/2018; 11573/4508**;

Bu suç kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verme eylemiyle tamamlanır.^{67, 68, 69}

Uygulamada da TCK'nın 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunun maddede yazılı tipik hareketin bir kez işlenmesiyle oluşan sırf hareket suçu niteliğinde bulunduğu, bu suçun ivaz karşılığında ödünç paranın borç alana verilmesiyle tamamlandığı, kabul edilmektedir.⁷⁰ Paranın verildiği tarihin net olarak tespit edilmesi gerekir.⁷¹

01/06/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı TCK'nın 241. maddesinde tefecilik suçunun "Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi..." biçiminde tanımlandığı, bu düzenlemeye göre suçun oluşması için sanığın yalnızca bir kişiye bile kazanç gayesiyle ödünç para vermesi yeterli olup, bu işi meslek haline dönüştürüp dönüştürmemesinin öneminin bulunmadığı nazara alındığında, mahkemece oluşu uygun olarak sabit görülen katılana faiz karşılığı para verme fiilinin atılı suçu oluşturacağı gözetilmeden, eylemde süreklilik şartı gerçekleştirmediği ve faizle borç verme işini meslek haline getirmedeğinden bahisle yasal olmayan gerekçe ile sanığın beraatine karar verilmesi, **Y.5.CD. 21/05/2019; 2014/3843-2019/5535; TCK'nın 241. maddesinde tanımlanan tefecilik suçunun oluşabilmesi için kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesinin yeterli oluşu, ayrıca birden fazla kişiye sistemli şekilde faiz karşılığı ödünç para verilmesinin suçun unsuru olarak aranmaması ..Y. 5.CD., 15/01/2018 gün 10131/118; TCK'nın 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunun, kazanç elde etmek amacıyla borç para verilmesiyle oluşacağı, bunu meslek haline getirmenin suçun unsurları içerisinde yer almadığı halde, değişik zamanlarda ve farklı kişilere karşı tefecilik eylemini zincirleme biçimde işlediği kabul edilen sanık hakkında TCK'nın 43. maddesinin uygulanmaması, Y. 5.CD., 01/12/2016 gün 7739/9389**

⁶⁷ Özbek, s.35.

⁶⁸ Özgenç, s.547; "Söz konusu suç, ivaz karşılığında ödünç paranın borç alana verilmesiyle tamamlanmış olmaktadır. Başka bir ifadeyle, suçun tamamlandığı an, karz akdinin yapıldığı an değildir. Karz akdinin konusunu oluşturan misli eşyanın (örneğin paranın) zilyedliğinin ödünç alana devriyle aynı zamanda bunun üzerindeki mülkiyet de ödünç alana geçmektedir. Bu itibarla, tefecilik suçu, ivaz karşılığı ödünç olarak verilen paranın mülkiyetinin borç alana geçtiği anda tamamlanmış olmaktadır. Suçun tamamlanması için ivazın temin edilmiş olması şart değildir. Hatta, ödünç olarak alınan paranın vadesinde geri ödemesinin yapılmaması olmasının da suçun oluşması üzerinde bir etkisi bulunmamaktadır."

⁶⁹ Tefecilik suçu, kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verme eylemiyle tamamlanır. Kasten işlenen bir suç olup suçun tamamlanması için fiilen kazanç elde edilip edilmediğinin ve ödünç verilen paranın geri ödenip ödenmediğinin bir önemi bulunmamaktadır. **Ceza Genel Kurulu 12.05.2015 gün ve 2014/4-655; 2015/152**

⁷⁰ Sırf hareket suç niteliğinde olan tefecilik suçunun kazanç karşılığı ödünç paranın verilmesi ile oluşacağı, suçun tamamlanması için ivazın temin edilmesi şart olmadığı gibi ödünç olarak alınan paranın vadesinde geri ödemesinin yapılmaması olmasının da suçun oluşumu üzerinde bir etkisinin bulunmadığı, somut olayda da katılan Ali B...ve müşterki Serkan O...’in faiz karşılığı borç parayı sanık Nihal’den aldıklarını beyan etmeleri, sanık Umud’tan ödünç para aldıklarına dair bir isnadın ve bu yönde bir ikrarın bulunmaması, vergi inceleme raporu içeriği ve tüm dosya kapsamı nazara alındığında sanık Umud’un atılı suçu işlediğine dair cezalandırmaya yeter her türlü şüpheden uzak ve somut delil elde edilemediği gözetilerek beraatine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçelerle mahkumiyet hükmü tesisi, **Y. 5.CD., 01/12/2016 gün 7739/9389**

⁷¹ Gerekçeli kararda suç tarihinin 11/07/2006, 20/07/2007 olarak belirtildiği, bu tarihin senet tanzim tarihleri olduğu, katılanın şikayet dilekçesinde ve aşamalarda beyanlarında sanık

Suç tarihi, sanığın son olarak faizle borç para verdiği tarihtir.⁷² Önemli olan ödünç para vermenin yapıldığı tarihtir.⁷³ Yargıtay'ca tefecilik suçunda suç tarihinin, kazanç elde etmek amacıyla ödünç paranın verildiği tarih, zincirleme suçlarda ise son suçun işlendiği gün olduğu kabul edilmektedir.⁷⁴

lardan hangi tarihlerde para aldığını net olarak belirtmediği, tefecilik suçunda suç tarihinin, kazanç elde etmek amacıyla ödünç paranın verildiği tarih, zincirleme suçlarda ise son suçun işlendiği gün olduğu nazara alınarak zamanaşımı süresinin dolup dolmadığının tayini bakımından suç tarihinin belirlenmesi gerektiği anlaşılmalı, katılan Faruk'un yeniden dinlenerek suç tarihinin kesin olarak belirlenmesinden sonra hasıl olacak sonuca göre sanıkların hukuki durumlarının takdir ve tayini gerekirken, eksik inceleme ve yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde hükümler kurulması, **Y.5.CD. 11/06/2019; 2016/5759-2019/6036**

⁷² Tefecilik suçu, kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verme eylemiyle tamamlanır. Kasten işlenen bir suç olup suçun tamamlanması için fiilen kazanç elde edilip edilmediğinin ve ödünç verilen paranın geri ödenip ödenmediğinin bir önemi bulunmamaktadır. Suç tarihi ise kazanç elde etmek amacıyla ödünç paranın verildiği tarihtir.

Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde;

Şikâyet dilekçesinde sanıktan borç para aldığı tarihi belirtmeyen katılan, Cumhuriyet savcılığındaki 20.06.2008 tarihli ifadesinde, anılan tarihten iki yıl önce borç para aldığını beyan etmiş ise de, icra takip dosyasındaki senedin düzenleme tarihinin 25.03.2004 olması, sanığın evinde yapılan aramada ele geçirilen defterde ödemelerin 2004 yılında başladığı bilgisine yer verilmesi, katılanın mahkemede 13.05.2009 günlü beyanında, sanıktan yaklaşık beş yıl önce borç para aldığını ve icra takibine konu senedi gördüğünde, 2004 yılında borç para aldığını hatırladığını ifade etmesi, 22.03.2010 havale tarihli dilekçesinde ise 2004 yılı yerel seçimlerinin yapıldığı dönemde sanıktan borç para aldığını belirtmesi ve sanığın da aynı tarihlerde katılana borç para verdiğini savunması karşısında; suç tarihinin senedin düzenleme tarihi olan 25.03.2004 olduğu kabul edilmelidir. **Ceza Genel Kurulu 03/10/2017 tarih ve 2016/5-781; 2017/373**

⁷³ 7.CD'nin 5.5.2006, 2004/17192-2006/6559 sayılı karar (**Uğur**, Tefecilik Suçunun Pozitif Dayanakları, Unsurları ve Uygulama İlkeleri, sh.72).

⁷⁴ Tefecilik suçunda suç tarihinin, kazanç elde etmek amacıyla ödünç paranın verildiği tarih, zincirleme suçlarda ise son suçun işlendiği gün olduğu nazara alındığında, sanıkların tefecilik suçunu işledikleri iddiasıyla açılan İmamoğlu Asliye Ceza Mahkemesinin 2010/176 E. 2013/255 K. sayılı dava dosyasında 2009 yılı ve öncesinde tefecilik yaptığı iddiasıyla yargılandıklarının anlaşılması karşısında tefecilik suçunun zincirleme biçimde işlenebileceği nazara alınarak, söz konusu dosyanın araştırılması, derdest ise birleştirilmesi, karara çıkmış ve kesinleşmiş ise onaylı örneklerinin getirilerek incelenmesinden sonra eylemler arasında hukuki kesinti oluşup oluşmadığının ve zincirleme suç hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına saptanması, ayrıca zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiğinin belirlenmesi halinde sanıklara TCK'nın 241. maddesi gereğince verilecek cezadan aynı Kanunun 43/1. maddesi uyarınca artırım yapıldıktan sonra kesinleşen dava dosyasından verilen cezanın mahsubu ile oluşur ise aradaki fark kadar cezaya hükmedilmesi, hukuki kesintinin gerçekleşmesi halinde ise ayrı ceza verilmesi gerektiği gözetilmeden eksik inceleme ve yetersiz gerekçe ile yazılı şekilde karar verilmesi, **Y. 5.CD., 17/10/2017 gün 9183/4374**; Sırf hareket suç niteliğinde olan tefecilik suçunun kazanç karşılığı ödünç paranın verilmesi ile oluşacağı, suçun tamamlanması için ivazın temin edilmesi şart olmadığı gibi ödünç olarak alınan paranın vadesinde geri ödemesinin yapılmamış olmasının da suçun oluşumu üzerinde bir etkisinin bulunmadığı, somut olayda da katılan Ali B...ve müşteki Serkan O...'in faiz karşılığı borç parayı sanık Nihal'den aldıklarını beyan etmeleri, sanık Umud'tan ödünç

Faizin ödenip ödenmediği, bu paranın iade edilip edilmemesi, faizin ödenmiş olup olmaması suçun oluşması ve dolayısıyla suç tarihi açısından önemli değildir.⁷⁵

B. Senet Kıрма veya POS Tefeciliği

Madde gerekçesinde; *“Tefecilik suçu, iktisadi hayatımızda, “senet kırdırma” denen usulle de işlenebilir. Örneğin henüz vadesi gelmemiş bir bononun vadesinden önce başkasına verilerek karşılığında bono üzerinde yazılı meblağdan daha az bir paranın alınması durumunda tefecilik suçu oluşur. Çünkü, bu durumda bononun el değiştirmesi, kişiler arasında doğmuş olan bir alacak borç ilişkisine dayanmamaktadır. İfade yerinde ise, bu durumlarda, birer ödeme aracı olan bononun veya çekin kendisi satılmakta ve satın alınmaktadır.”* şeklindeki açıklama karşısında senet kırdırma, alışveriş yapılmış gibi kredi kartı kullanılarak kart sahibine çekim bedelinden daha az paranın ödenmesi hallerinin tefecilik sayılıp sayılmayacağı hususunun tartışılması gerekir. Bu husus son derece tartışmalı olup uygulamada sıklıkla rastlanması karşısında ayrıca irdelenmesi gerekmiştir.

a. Senet kıрма suretiyle tefecilik

Senet kıрма suretiyle tefecilik suçunun işlenip işlenemeyeceği hususunda farklı görüşler mevcuttur.

Bir görüşe göre; madde gerekçesinde tefecilik suçunun senet kırdırma denen usulle de işlenebileceği ifade edilmekte ise de; gerekçeye katılmanın mümkün olmadığı, gerekçenin hükme dahil olmayıp ancak hükümde yer

para aldıklarına dair bir isnadın ve bu yönde bir ikrarın bulunmaması, vergi inceleme raporu içeriği ve tüm dosya kapsamı nazara alındığında sanık Umut’un atılı suçu işlediğine dair cezalandırmaya yeter her türlü şüpheden uzak ve somut delil elde edilemediği gözetilerek beraatine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçelerle mahkumiyet hükmü tesisi, **Y. 5.CD., 01/12/2016 gün 7739/9389**; Mağdur Mevlüt Y...’nun 12.12.2006’da polise verdiği ifadede, Cemal Ş...’den borç parayı 3 yıl önce aldığını söylediği, 8.7.2008 tarihli savcılık ifadesinde bu tarihi yaklaşık 4 sene kadar önce olarak bildirdiği, 30.12.2008 tarihinde Cumhuriyet Savcısına verdiği ifadede bundan üç sene önce şeklinde ifade ettiği, iddianamede suç tarihi olarak Aralık 2005’in gösterildiği, mahkemece ise; borç para alışverişinin 2003 yılında gerçekleştiği kabul edilmekle birlikte, faiz ödemelerinin uzun bir süre devam etmesi sebebiyle zamanlaşımın söz konusu olmadığı sonucuna varıldığı, tefecilik suçunda suç tarihinin borcun verildiği tarih olarak kabul edilmesi sebebiyle, bu hususun kesin şekilde tesbitinin önem taşıdığı dikkate alınarak; mağdur Mevlüt Y...’ndan tekrar sorulmak ve varsa başka yollardan yapılacak araştırma sonucuna göre en son borç verilme tarihi kesin olarak tesbit edildikten sonra, sanıkların hukuki durumlarının tayini gerekirken, eksik soruşturma ile karar verilmesi, **Y. 6.CD., 13/02/2017 gün 7472/293**

⁷⁵ Sırf hareket suç niteliğinde olan tefecilik suçunun kazanç karşılığı ödünç paranın verilmesi ile oluşacağı, suçun tamamlanması için ivazın temin edilmesi şart olmadığı gibi ödünç olarak alınan paranın vadesinde geri ödemesinin yapılmamış olmasının da suçun oluşumu üzerinde bir etkisinin bulunmadığı, **Y. 5.CD., 01/12/2016 gün 7739/9389**

alan kavramlara anlam vermek için bir yorum aracı özelliğinin bulunduğu, metinde “ödünç para vermekten” söz edildiğine göre gerekçeyi esas alarak hükmün kapsamına kıymetli evrakın da dahil olduğunu ifade etmenin mümkün olmadığı, senet kırdırma halinde ödünç verilen paradan söz etmek mümkün olmadığı, benzer durumun kredi kartının kullanılması suretiyle işlenen eylemler için de geçerli olduğu ifade edilmiştir.⁷⁶ Aksinin kabulünün gerekçeye sığınılarak yorum yapıldığı gerekçesiyle aslında kıyas yapılması sonucunu doğurduğu belirtilmiştir.^{77, 78}

Diğer bir görüşe göre ise;

İktisadi hayatımızda, “senet kırdırma usulüyle tefecilik” denen bir yöntemin izlendiğinin gözlemlendiği⁷⁹, madde gerekçesinde de belirtildiği gibi, bu gibi durumlarda bono veya çekin hamili olan kişi ile üçüncü şahıs arasında tesis edilmiş olan bir ticari ilişkiye dayanan bir borç bulunmadığı, aksine, bono veya çekin hamilinin salt değişmesiyle, “alacaklı” sıfatı üçüncü kişiye

⁷⁶ **Özbek**, s.37, **Özbek, Veli Özer / Kanbur, Nihat / Bacaksız, Pınar**. Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, 14. Bası, Seçkin 2019, 955

⁷⁷ **Arslan, Çetin**. Tefecilik Suçu, Ankara Barosu Dergisi 2014/1, s. 38; “*Senet kırdırma yönteminde ise, henüz vadesi gelmemiş bir kambiyo senedi, üzerinde yazılı meblağdan daha az bedelle başkasına devredilmekte, bir anlamda satılmaktadır. Duruma göre iskonto (kırdırma/indirim) veya iştira kredisi niteliğinde olan bu işlemi, tefeciliğin tanımında yer alan “ödünç para verme” olarak nitelemenin mümkün olmaması sebebiyle suç teşkil ettiğinden de söz edilemez. Aksi düşünce veya uygulama kıyas ve kıyasa yol açacak yorum yasağına aykırılık teşkil eder.*”

⁷⁸ Aynı yönde: **Akkaya, Çetin**. Tefecilik Suçu, Adalet 2013, s.47; “5237 sayılı TCY’nın Adalet Komisyonu Raporundaki, “Madde başlığı ve gerekçesi madde metninin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır” biçimindeki açıklama uyarınca, metinle çelişmeyen gerekçenin maddenin yorumlanmasında dikkate alınması gerekmektedir. (CGK’nın 20/06/2006 gün ve 2006/5-178-2006/163 sayılı kararı) Madde metninde “ödünç para vermekten” söz edildiğine göre tefecilik suçunun senet kırdırma denen usulle de işlenebileceği yönündeki gerekçenin metinle açıkça çeliştiğini ve madde metninin yorumlanmasında dikkate alınamayacağını düşünmekteyiz. Senet kırmanın niteliği itibarıyla ödünç olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Suçun konusunun para olduğu hususunun tartışmasız olması, yasa koyucunun TCK’nın 197. maddesinde parada sahtecilik fiillerini düzenledikten sonra ayrıca 198. maddede paraya eşit sayılan değerlerle ilgili düzenleme yapması karşısında, 241. madde yönünden böyle bir düşünce olsaydı ayrıca bu hususta düzenleme yapılması iradesinin de ortaya konulması gerektiği cihetle aksine bir yorumun yasaya uygun olmayacağını düşünmekteyiz.”

⁷⁹ **Özgenç**, s.549; “Aslında bu gibi durumlarda bir bono veya çeki bağlanmış olan bir alacağın temlikli söz konusudur (Borçlar Kanunu, m. 162 vd.). Uygulamamız göz önünde bulundurulduğunda, bono veya çeki bağlanmış olan bir alacak, alacaklı tarafından; Nakit para ihtiyacını karşılamak için, bononun vadesinden, çekin ise üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce üçüncü bir kişiye ciro edilmesi suretiyle, Hukuki yolla tahsilinde güçlükle karşılanması sebebiyle, üçüncü bir kişiye devredilmektedir. Üçüncü kişi, kendisine devredilen bu alacağın karşılığında, alacaklıya bono veya çek üzerinde yazılı meblağdan daha düşük miktarda bir para ödemektedir. Bu suretle, tefecilik yasağına ilişkin mevzuat hükümleri dolanılmaktadır. Hatta bu yöntem, bir alacağın hukuk dışı yollarla, yani cebir veya tehdit kullanılmak suretiyle tahsilinde bir araç olarak kullanılmaktadır”.

geçtiği, bu yöntemlere başvurulmasının, ticari hayattaki olağan olmayan hastalıklı ilişkilerin bir göstergesi olduğu, bu suretle, bir alacağın kambiyo senedine bağlanmasının ve cironun ticari hayatta sağladığı kolaylığın kötüye kullanıldığı, başvuru bu yöntemin, müzayaka haline düşmüş olan kişilerin sırtından haksız kazanç elde etme aracı olarak kullanıldığı, bu mülahazalarla, belirtilen yöntemle başvurulması tefecilik suçu kapsamında değerlendirildiği, bu gibi durumlarda, suç, bono veya çekin ciro edilmesi karşılığında üçüncü şahıs tarafından alacaklıya ödeme yapıldığı tarihte işlenmiş olduğu ifade edilmiştir.^{80, 81}

Yargıtay uygulamasında senet veya çek kırma suretiyle komisyon karşılığı tefecilik suçunun işlenebileceği kabul edilmektedir.^{82, 83, 84} Yargıtay uygulamasına göre, tefecilik suçu, madde gerekçesinde de açıklandığı üzere

⁸⁰ Özgenç, s.549-550.

⁸¹ Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa. Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7237; Aynı yönde **Yenidünya**, s.12-13; "Kanımızca "senet kırma" yöntemi, "tefecilik suçu" yönünden "tipik" bir eylemdir. Şöyle ki; B, C'den aldığı ileri bir tarihe vadeli bono yahut çekin vadesini bekleyemediği için, karşılığında senette yazılı meblağdan daha düşük miktarda para alarak A'ya ciro ettiğinde, A aslında çek bedelinden daha az bir para vermekle, çekin üzerinde yazılı bedel ile verdiği arasındaki farkı, kazancı olarak, ileriki bir tarihte almayı öngörmektedir. B'nin, C'den olan alacağını, temlik alan A'nın, cirosu vesilesiyle B de borçlusu olmaya devam etmektedir. Aslında bu durumun, A'dan ödünç para alan B'nin, aldığı paradan daha fazla bir miktarı ileride ödemeyi taahhüt etmesi ve karşılığında senet imzalamasından farkı da yoktur. Bu ihtimalde de, suçun tamamlanma anı (işlendiği tarih); senedin ciro edilmesi karşılığında, senet alacaklısına (B'ye) ödünç paranın verildiği andır."

⁸² Tanık ...'ün, aralarındaki ticari ilişki nedeniyle kömür alımında teminat olarak kullanılmak ve kömürün satımından sonra % 10 karla iade edilmek üzere çok sayıda çek keşide ederek Mehmet Erdoğan'a verdiği ve bu şahsın da aradaki bu ticari ilişkiye rağmen, bu çeklerden bir kısmını saniğa teslim edip karşılığı olan tutardan daha düşük miktarda parayı borç olarak aldığı, saniğin de bu çeklerle ilgili olarak tanık Selami ... hakkında icra takibi başlattığının iddia edilmesi karşısında, Mehmet ... isimli şahsın bu hususlarda beyanına başvurulmasından sonra, tanık Selami G...'ün aşamalarındaki beyanları, Mehmet E. isimli şahıs hakkında bu ticari ilişki ve sonrasında çeklerin başka şahıslara ciro edilmesi eylemi nedeniyle dolandırıcılık suçundan kamu davası açılmış olması, tanık Selami hakkında yapılan icra takibi, Vergi Dairesi Başkanlığınca düzenlenen 04/02/2009 tarihli Vergi İnceleme ve Suç Duyurusu raporlarındaki tespitler, hayatın olağan akışı ve ticari hayatın kuralları çerçevesinde değerlendirilerek, uygulamada "çek kırdırma" olarak bilinen eylemin gerçekleşip gerçekleşmediği tartışılmadan, eksik inceleme ve yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde beraet kararı verilmesi **5.CD. 20/05/2013, 7693/5398**

⁸³ Hal böyle olunca; öncelikle faiz geliri elde edildiği iddia olunan çeklerin kimler tarafından saniğa verildiğinin tespit edilerek, çeklerin saniğa hangi maksatla verildiği, saniğa çekin kırdırılması karşılığında komisyon veya başka ad altında para verilip verilmediği hususlarında bu kişilerin beyanlarının alınmasından sonra saniğin hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken, eksik soruşturma ile yazılı şekilde hüküm kurulması **5.CD. 30/04/2013, 6478/4096**

⁸⁴ Sanıkların değişik zamanlarda çek kırmak suretiyle komisyon karşılığı tefecilik suçlarını işlemeleri nedeniyle, TCK'nın 43/1. maddesindeki zincirleme suç hükmünün uygulanma olanağının tartışılmaması **4.CD. 14/02/2013, 1822/4112**

“senet-çek kırdırma” denilen yöntemle de işlenebilir.⁸⁵ Örneğin henüz vadesi gelmemiş bir bononun vadesinden önce başkasına verilerek karşılığında bono üzerinde yazılı meblağdan daha az bir paranın alınması durumunda tefecilik suçu oluşur. Çünkü, bu durumda bononun el değiştirmesi, kişiler arasında doğmuş olan bir alacak borç ilişkisine dayanmamaktadır. Bu gibi durumlarda, birer ödeme aracı olan bononun veya çekin kendisi satılmakta ve satın alınmaktadır.⁸⁶ Yargıtay’ın uygulaması istikrar kazanmıştır.⁸⁷

⁸⁵ Suçtan zarar görenlerin ve tanıkların soruşturma aşamasında alınan samimi beyanlarında sanıklara komisyon karşılığında çek kırdırdıklarını beyan etmeleri ve vergi inceleme raporu içeriğinde de bu durumun teyit edilmesi hususları nazara alındığında, sanıkların komisyon karşılığında çek kırmak suretiyle tefecilik suçunu işledikleri sabit olduğu halde, atılı suçtan mahkumiyetleri yerine yanılığılı değerlendirme sonucu yazılı şekilde beraatlerine karar verilmesi, **Y.5.CD. 09/09/2019; 2016/9298-2019/7630**

⁸⁶ Mağdurların mahkemede kısmen farklılık gösterse de özünde değişmeyen istikrarlı anlatımları, sanığın çevredekilere sürekli borç para verdiğiğine ilişkin araştırma tutanağı, bu tutanağı doğrulayan tanıklar Cemal ve Yunus’un beyanları, sanığın yakın akrabalık ve iş ilişkisi bulunmayan kişilere karşılıksız olarak sürekli borç para verdiğiğine ilişkin savunmasının hayatın olağan akışına ve genel hayat tecrübelerine uygun düşmediği dikkate alındığında; kuyumculuk yapan sanığın, mağdurlar Zeynel ... ve Dursun A...’ın ödünç para talep etmeleri üzerine, herhangi bir altın alım satımı olmadığı halde, altın satmış gibi mağdurlardan çek aldıktan sonra, bu kez sattığı altını hurda altın olarak geri alıyormuş gibi hesap yaparak, çek bedelinden daha az bir parayı mağdurlara verme biçimindeki eyleminde, çekin el değiştirmesi kişiler arasında doğmuş olan bir alacak borç ilişkisine dayanmayıp, kazanç elde etmek amacıyla çekin kendisi satın alınarak ödünç para verildiğinden TCK’nun 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunun tüm unsurlarının oluştuğu kabul edilmelidir. **Ceza Genel Kurulu 12.05.2015 gün ve 2014/4-655; 2015/152**

⁸⁷ Sanığın, mağdurlardan aldığı vadeli çekleri bedelinin altında kırarak onlara nakit ödeme yapmak suretiyle tefecilik suçunu işlediğinin iddia edilmesi karşısında, maddi gerçeğin kuşkuya yer vermeyecek şekilde ortaya çıkarılması açısından; tefecilik yapıp yapmadığı hususunda kolluk araştırması yaptırılması, ilgili icra dairelerinden sanığın alacaklı olduğu icra dosyalarının sorulup, var ise aslı veya onaylı suretlerinin getirtilip borçlu gözükken kişilerin faiz karşılığı sanıktan para alıp almadıkları konusunda tanıklıklarına başvurulması ve vergi dairesince vergi inceleme raporu düzenlenip düzenlenmediğinin araştırılması sonrasında hasıl olacak sonuca göre bir karara varılması gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması, **Y. 5.CD., 07/11/2018; 7756/8651; 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı TCK’nın 241. maddesinde tanımlanan tefecilik suçunun oluşabilmesi için kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesinin yeterli oluşu, ayrıca birden fazla kişiye sistemli olarak faiz karşılığı ödünç para verilmesinin suçun unsuru olarak aranmaması, Dairemizce de benimsenen Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nun 12/05/2015 gün ve 2014/4-655 Esas, 2015/152 sayılı Kararında da açıklandığı üzere kişiler arasında doğmuş bir alacak borç ilişkisine dayanmayan kazanç elde etme amaçlı ödünç para verme eylemlerinin tefecilik suçu kapsamında bulunması ve aralarında yakın akrabalık bağı veya iş ilişkisi bulunmayan kişiler arasında günün ekonomik koşulları nazara alındığında yüksek sayılabilecek miktarda paranın karşılıksız verilmesinin hayatın olağan akışına uygun olmaması nazara alındığında; müşteriler Nusret E...ve Suat T...’in beyanları, sanığın zaman zaman kendisine gelen vadeli çekleri bedelinin altında kırdığına ve nakit ödeme yaptığına ilişkin tevilli ikrarı ile tüm dosya kapsamından sanığın herhangi bir mal veya hizmet alım ya da satımı olmaksızın üzerlerindeki bedellerin altında çek kırmak ve kazanç sağlamak suretiyle zincirleme tefecilik fi-**

b. Kredi kartı (POS) tefeciliği

Kredi kartları, modern ticari yaşam içinde, değişen ve gelişen teknolojik yeniliklere paralel olarak yapılan alışverişlerde sıklıkla kullanılması sebebi ile, değişim aracı olan nakit veya kıymetli evrakin yerini alarak, çağımızda tartışmasız çok büyük bir öneme haiz olmuştur. Bu sayede tüketicilerin mal ve hizmet alımı sırasında yanlarında sürekli olarak nakit bulundurma zorunlulukları da önemli ölçüde azalmıştır. Bunun yanı sıra tüketiciler açısından nakit temin etme hususunda da hatırı sayılır bir kolaylığa sahip olan kredi kartları, kullanım tarzı açısından ise günümüzde suç konusu teşkil edebilecek çeşitli şekillerde karşımıza çıkmaktadır.⁸⁸

Kredi kartının tanımı, 5464 sayılı Banka ve Kredi Kartları Kanunu'nun 3. maddesinde yapılmıştır. Buna göre;

Kredi kartı, nakit kullanımı gerekmeksizin mal ve hizmet alımı veya nakit çekme olanağı sağlayan basılı kartı veya fiziki varlığı bulunmayan kart numarasını, ifade eder.

Banka kartı, bankanın kurduğu sisteme hukuka uygun olarak girmeyi sağlamaktadır. Bu kart, saptanan ve kart sahibince bilinen bir numara marifetiyle, banka görevlisinin yardımı olmadan, kart sahibinin kendi hesabından para çekmesini veya diğer işlemler yapmasını sağlamaktadır. Kredi kartları ise, banka ile kendisine kart verilen kişi arasında yapılmış bir sözleşme gereğince, kişinin bankanın belirli koşullarla sağladığı kredi olanağını kullanmasını temin eden araçtır. Bunlar arasındaki en önemli fark, banka kartı hamilinin kartın nakit karşılığı bulunması halinde bu kartı kullanmasının mümkün olmasına karşın, kredi kartı hamilinin hesabında nakit bulunmaksızın alışveriş yapma imkanına sahip olmasıdır.⁸⁹

Kredi kartı, bankalar ve kart çıkarmaya yetkili kuruluşların müşterilerine belirli limitler dahilinde açtıkları krediler ile nakit kullanmaksızın mal veya hizmet alımı veya nakit kredi çekme imkanı sağlamak için verdikleri ödeme aracıdır.

Satış sözleşmelerinde, alıcının borcunu ifada kullanabileceği bir diğer ödeme şekli ise kredi kartı ile ödemedir. Kredi kartı hamiline kullandırılan nakdi kredi çeşidi "ödünç"tür, ödünç bankacılık sektöründe en çok kullandırılan nakdi kredi çeşididir. Kredi kartı uygulamasında ise ödünçün

lini işlediği, yüklenen suçun tüm unsurlarıyla oluştuğu gözetilmeden, mahkumiyeti yerine dosya kapsamı ve oluşa uygun düşmeyen gerekçelerle yanılgılı değerlendirme sonucu yazılı şekilde beraat kararı verilmesi, **Y. 5.CD., 04/07/2018; 702/5078**

⁸⁸ **Sevim, Onur Utku.** Teknoloji Temelli Bir Suç Pos Tefecilik Suçu, Adalet Dergisi, Yıl: 2012, Sayı: 42, s.156.

⁸⁹ **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa.** Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7239; **Taşdemir, Kubilay,** Bilişim-Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması-Dolandırıcılık Suçları, (2009), sh. 315

bir türü olan ve belli bir limite kadar da olsa cari hesap şeklinde çalıştırılan “döner kredi” olarak kabul edilmektedir.⁹⁰ 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasasının 3/e. maddesinde kredi kartı, nakit kullanımı gerekmeksizin mal ve hizmet alımı veya nakit çekme olanağı sağlayan basılı kart veya fizikî varlığı bulunmayan kart numarası olarak tanımlanmıştır. Kredi kartı, bankalar ve kart çıkarmaya yetkili kuruluşların müşterilerine belirli limitler dahilinde açtıkları krediler ile nakit kullanmaksızın mal veya hizmet alımı veya nakit kredi çekme olanağı sağlamak için verdikleri ödeme aracıdır. Bu sistemin mal ve hizmet alımı için kullanılması halinde, kredi kartını çıkaran banka veya kurum, kart hamili ve üye işyerinden oluşan üç taraf vardır. Kart hamili, anlaşmalı işyerinden mal veya hizmet şeklindeki gereksinimlerini karşılarken, bedeli nakden değil ilgili satış belgesini imzalayarak ya da şifresini girerek ödemiş sayılır. Buna karşılık satıcı ise, sattığı mal ve hizmetin bedelini, kredi kartını çıkaran kurumdan tahsil eder. Hamil de anlaşma koşullarına uygun olarak mal veya hizmet bedelini daha sonra kartı çıkaran kurum veya bankaya ödeyerek kart sistemindeki işlem akışını tamamlar.⁹¹ Ödemenin, kredi kartı uygulamalarında da kullanılan Point Of Sale (POS) terminali kullanılarak yapılması da mümkündür. POS terminali, alıcının kullandığı kredi kartı hesabına ulaşmasına imkan veren bir telekomünikasyon aleti olup, kredi kartını okuma yeteneği ile de donatılmış olan bu cihaza kart okutulunca, alıcının banka hesabı ile bağlantı kurulur ve satın alınan mal için ödenecek bedeli gösteren bilgi, cihazın üzerindeki tuşlar kullanılarak, alıcının hesabına iletilir. Alıcının kredi kartı cihaza okutulduğunda, malın bedelinin hangi hesaba ödenmesi gerektiği, kendiliğinden alıcının hesabına bildirilmiş olur. Alıcının hesabından satıcının hesabına para aktarılması ise, kart şirketi ile üye işyeri (satıcı) arasındaki sözleşmeye göre gerçekleşir.⁹²

Uygulamada sıklıkla uygulanan nakit para temini ve kredi kartı borçlarının kapatılması için genel olarak 2 ayrı yöntem kullanılmaktadır.

Birinci yöntemde, kart borcunu ödeyemeyen kişinin borcu fail tarafından ödenmekte, ödenen kısma belirli miktar eklenerek pos cihazından satış yapılmış gibi çekilip, bedel de taksitli satış yapılmış gibi gösterilmektedir. İkinci halde ise fail kendisine müracaat eden kişiye belli bir miktar paraverip, sonra verilen bu paraya belirli bir komisyon ekleyip bu bedeli de parayı alanın kartından satış yapılmış gibi pos cihazı aracılığıyla taksitlendirerek ya da nakit olarak çekmektedir.⁹³

⁹⁰ **Kaya, Ferudun**, Türkiye'de Kredi Kartı Uygulaması, Türkiye Bankalar Birliği Yayın No: 263, Ocak 2009, s.39

⁹¹ CGK. 27/05/2008, 2008/11-87-2008/150

⁹² **Şeker, Muzaffer**, Elektronik Ödeme Sistemleri, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 10, Sayı: 20, Güz 2011, s.60-61.

⁹³ **Gün, Tayfun**. Türk Ceza Kanunu'nda Tefecilik Suçu, TBBD, Mart-Nisan 2019, Yıl: 31, Sayı: 141, s.186-187

Bu fiillerin tefecilik suçunu oluşturup oluşturmadığı hususunda farklı görüşler mevcuttur.

Bir görüşte;

Kredi kartının kullanılması suretiyle yapılan alışverişlerde ödünç verilen paradan söz etmek mümkün olmadığından bu fiillerin tefecilik suçuna vücut vermeyeceği,⁹⁴ aksinin kabulünün gerekçeye sığınılarak yorum yapıldığı gerekçesiyle aslında kıyas yapılması sonucunu doğurduğu belirtilmiştir.⁹⁵

Diğer bir kısım görüşte ise;

Gerçekte satım sözleşmesi yapılmış gibi gösterildiği halde satım sözleşmesine dayanmaksızın kredi kartı ile altın ve sair alışveriş yapılmış gibi göstererek, kredi kartından çekilen bedelden daha az bir bedelin kart sahibine ödenmesi gibi işlemler de T.C.K m. 241 bağlamında tefecilik suçudur.^{96, 97}

⁹⁴ **Özbek**, s.37

⁹⁵ **Arslan, Çetin**. Tefecilik Suçu, Ankara Barosu Dergisi 2014/1, s. 37-38; “ kredi kartı veya POS tefeciliği denilen usulde gerçekte bir alışveriş bulunmadığı halde kredi kartı kullanılarak para tahsili yapılmakta ancak kart sahibine çekim bedelinden daha düşük bir meblağ ödenmektedir. Örneğin, kredi kartından mal veya hizmet bedeli olarak 1300 TL’lik tutar çekilmekte, kart sahibine ise 1000 TL verilmektedir. İşaret edelim ki, bu ilişkide bir tarafta kredi kartı ile mal veya hizmet alan, diğer tarafta söz konusu mal veya hizmeti satan ve nihayet kredi kartı sahibi ile aralarındaki sözleşme gereği söz konusu ekonomik değerlerin bedelini ödeme taahhüdü altına giren/ ödeyen banka bulunmaktadır. Sistem gereğince kredi kartı ile yapılan her alışverişte kart sahibine açılmış olan gayri nakdi kredi, nakdi krediye dönüşmekte ve banka alacaklı, mal veya hizmet almış gibi gözükken ancak gerçekte para alan kişi ise borçlu konumuna düşmektedir. Bu durumda üç tarafı bulunan bu ilişkiyi, konusu para olan bir ödünç sözleşmesi olarak nitelenemeyeceğinden, bu kapsamdaki fiillerin suç olarak kabul edilmesi mümkün değildir.”

⁹⁶ **Uğur**, Tefecilik Suçunun Pozitif Dayanakları, Unsurları ve Uygulama İlkeleri, sh.71: “Yine kredi kartıyla tefecilik usulü de, senet kırıdırma denen usule benzemektedir. Bu durumda da, kartla alışveriş yapılmış gibi pos makinasından kart çekilmekte ve üye işyeri kart hamiline daha düşük bir bedeli peşin olarak ödeyerek kazanç elde etmektedir, bu durumda da tefecilik suçunu oluşturmuş sayılmalıdır. Örneğin, kart sahibi , alışveriş yapmadığı halde 1000 TL’lik alışveriş yapmış gibi, kartıyla ödemede bulunmakta, bunun yerine failden 750 TL para almaktadır.”

⁹⁷ **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa**. Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7241; Aynı yönde Yenidünya, s.13-14; “Tefecilik suçunun kredi kartı kullanılmak suretiyle de işlenmesi mümkündür. Bu ihtimalde fail, kredi kartı ile alışveriş yapılmış gibi POS cihazını kullanarak, karttan bir miktar para çekmekte ve kart sahibine daha düşük bir tutarı peşin olarak ödemektedir. Örneğin, 1000 TL nakit para ihtiyacı olan kişi, kredi kartı ile alışveriş yapmış gibi kartını kullanmakta ve söz konusu miktarı failden almakta, buna karşılık kredi kartından 1250 TL çekim yapılmaktadır . Hatta bu tutarın taksitlendirilmesi de mümkün olabilmektedir. Günlük hayatta beyaz eşya satan mağazalar, galericiler, telefon kontörü satan işyerleri tarafından bu metodun küçük farklarla uygulandığı görülmektedir. İfade edelim ki, gerçek bir mal satışı, alışveriş olmadığından, kredi kartı ile para çekildiğinde, oluşan kaydın görüntüde meşrulaştırılması adına bu ilişkinin muvazaalı olarak faturaya bağlanması mümkündür ve bu şekilde işlemi muhasebeleştirme de durumu değiştirmez.”

Her ne kadar kredi kartından para çekilmesi işleminde karşılık hemen alınmış olsa da gerçekte, bir ödünç para verme işlemi söz konusu olduğundan tefecilik suçunun oluştuğu konusunda tereddüt bulunmamaktadır. Çünkü tefecilik suçunun oluşumu için fazla değer (faiz) alınması konusunda geçecek sürenin uzun veya kısa olmasının önemi yoktur.⁹⁸

Alıcının kredi kartı cihaza okutulduğunda, malın bedelinin hangi hesaba ödenmesi gerektiği, kendiliğinden alıcının hesabına bildirilmekte olup, alıcının hesabından satıcının hesabına para aktarılması ise, kart şirketi ile üye işyeri (satıcı) arasındaki sözleşmeye göre gerçekleşmektedir. Bankalarla satıcılar arasında yapılan sözleşmelere göre para en erken komisyon kesilerek bir gün sonra satıcının hesabına geçmektedir. Tefecilikte faiz için belirlenen sürenin önemli olmaması ve satıcının hesabına paranın an erken bir gün sonra geçmesi yani aynı gün geçmemesi nedeniyle gerçekte bir mal satışı yapılmadığı halde, bir mal satışı yapılmış ve satışı yapılmayan malın bedeli kadar para da kredi kartı kullanılarak ödenmiş gösterildiği hallerde muvazaa halinin söz konusu olması nedeniyle, gerçekte mal satışı yapılmadığı halde, görünüşte “mal bedeli” olarak tahsil edilen paranın bir kısmı borçluya nakit olarak verilmek suretiyle, tefecilik suçunun işlenmiş olduğu şeklindeki görüşlere⁹⁹ bizde iştirak etmekteyiz.

Yargıtay uygulamasında failin işyerinde herhangi bir alışveriş yapılmadığı halde, alışveriş yapılmış gibi kendisine para ihtiyacı nedeniyle başvuran kişilere ait kredi kartları ile pos cihazı aracılığıyla işlem yapıp, gerçek olmayan bu alışveriş tutarından belli bir komisyon kesintisi yaparak geriye kalan kısmı nakit olarak ödeme ya da komisyonu verdiği paranın üzerine ilave ederek kendisine başvuran kişinin kredi kartından çekmesi biçimindeki eyleminin, bankaya komisyon ödememesi veya kredi kartı sahiplerinden aldığı komisyon miktarından az ödemesi halinde, kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verme niteliğinde olduğu eylemin tefecilik suçunu oluşturduğu

⁹⁸ **Birtek, Fatih**, Tefecilik Suçu, Suchukuku.com

⁹⁹ **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa**. Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7242; Özgenç, s.550

kabul edilmektedir.¹⁰⁰ Uygulama istikrar kazanmıştır.¹⁰¹

Herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası olmaksızın nakit ihtiyacının giderilmesi amacıyla başkalarına ait kredi kartları ile çekim işlemleri yapmak suretiyle gerçeğe aykırı harcama belgesi düzenlendiği ve bankalardan mal satmış gibi elde ettiği miktarları ödünç vererek komisyon ve faiz adı altında kazanç elde edildiği hallerde tefecilik suçunun mu yoksa 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe

¹⁰⁰ Sanığın işlettiği işyerindeki POS cihazlarından herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası olmaksızın nakit ihtiyacının giderilmesi amacıyla başkalarına ait kredi kartları ile çekim işlemleri yapmak suretiyle gerçeğe aykırı harcama belgesi düzenlendiği ve bankalardan mal satmış gibi elde ettikleri miktarları ödünç vererek komisyon ve faiz adı altında kazanç elde etmek suretiyle tefecilik yaptığı iddia edilmesi karşısında; öncelikle işlem yoğunluğu ve sayısı fazla olan, suçun niteliğini aydınlatmaya yeter sayıda kredi kartı sahiplerinin kimliklerinin tespiti ile faiz ve komisyon adı altında ödeme yapıp yapmadıkları hususunda beyanlarına başvurulacak sonucuna göre sanığın eylemlerinin hukuki niteliğinin belirlenmesi gerektiği gözetilmeden eksik tahkikat ve yanlış değerlendirme sonucu yazılı şekilde hükümler kurulması, **Y. 5.CD., 12/07/2018 gün 4127/5329**; Sanıkların işyerinde herhangi bir alışveriş yapılmadığı halde, alışveriş yapılmış gibi kendilerine para ihtiyacı nedeniyle başvuran tanık Rıza A...r'a hamili olduğu kredi kartı ile POS cihazı aracılığıyla işlem yapıp, gerçek olmayan bu alışveriş tutarlarından belli bir komisyon kesintisi yaparak geriye kalan kısmı nakit olarak ödeme biçiminde eylemler gerçekleştirmesi ve bankaya komisyon ödememesi veya kredi kartı sahiplerinden aldığı komisyon miktarından az ödemesi halinde, eylemin kazanç elde etmek maksadıyla başkasına ödünç para verme niteliğinde olacağı gözetilerek, öncelikle kovuşturma aşamasında dinlenilmeyen tanık Rıza A...a dosyada kayıtlı tüm adreslerinden ulaşılarak beyanının alınması, bankalardan sanıkların çalıştığı işyerleri adına alınmış POS cihazı olup olmadığının sorulması, belirlenir ise buna ilişkin tespiti yapılan POS cihazlarına ilişkin suç tarihlerini kapsayacak şekilde hesap dökümlerinin getirilmesi, suç tarihlerine göre POS cihazlarından yapılan alışverişler karşılığında bankaya komisyon ödenip ödenmediği ve ödenmiş ise miktarlarının sorulması, hesap dökümlerinde adı geçen kişilerin bir kısmı dinlenilerek gerçekten alışveriş yapıp yapmadıklarının tespit edilmesi, sanıkların bağlı bulunduğu Vergi Dairesi Müdürlüklerinden vergi beyannameleri getirilerek dosya arasına konulması, vergi mükellefi olması halinde ilgili Vergi Dairesine ihbarda bulunularak vergi tekniği raporu düzenlenmesinin istenmesi, sanıkların tefecilik yapıp yapmadığına dair kolluk marifetiyle araştırma yaptırılmasından sonra toplanan tüm kanıtlar irdelenerek hasıl olacak sonuca göre suçun sübutunun ve niteliğinin tayini gerekirken, eksik araştırma ile yazılı şekilde hükümler kurulması, **Y. 5.CD., 09/01/2018 gün 10253/33**

¹⁰¹ Sanığın, iş yerinde herhangi bir alışveriş yapılmadığı halde, alışveriş yapılmış gibi kendisine para ihtiyacı nedeniyle başvuran şahısların hamili oldukları kredi kartı ile pos cihazı aracılığıyla işlem yapıp, gerçek olmayan bu alışveriş tutarlarından belli bir komisyon kesintisi yaparak geriye kalan kısmı nakit olarak ödeme biçimindeki eylemlerinin, bankaya komisyon ödememesi veya kredi kartı sahiplerinden aldığı komisyon miktarından az ödemesi halinde, kazanç elde etmek maksadıyla başkasına ödünç para verme niteliğinde olacağı gözetilerek, öncelikle adına olan pos cihazlarına ilişkin suç tarihlerini kapsayacak şekilde hesap dökümlerinin getirilmesinden, suç tarihlerine göre pos cihazlarından yapılan alışverişler karşılığında bankaya komisyon ödenip ödenmediği, ödenmiş ise miktarlarının sorulmasından sonra hasıl olacak sonuca göre bir karara varılması gerekirken, eksik araştırma ile yazılı şekilde hükümler kurulması, **Y.5.CD. 20/05/2019; 2017/1234-2019/5441**

aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunun mu olduğu hususunda Yargıtay uygulamasında farklılıklar mevcuttur.

Yargıtay 8 ve 11. Ceza Dairelerince¹⁰² failin Pos cihazlarını kullanım amaçları ve sözleşme koşulları dışında, kredi kartı sahiplerinin nakit ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kullanılmaktan ibaret eylemlerinin, hem TCK'nin 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunu hem de 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunu oluşturduğu anlaşılmalı, her iki suç için öngörülen cezaların aynı olması karşısında, 5237 sayılı TCK'nin 44. maddesi ve özel norm ilkesi önceliği gereğince fail hakkında 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçundan hüküm kurulması gerektiği kabul edilmektedir.¹⁰³ Yargıtay 5 Ceza Dairesince ise hukuki anlamda tek fiil sayılan

¹⁰² Sanığın, POS cihazlarını kullanım amaçları ve sözleşme koşulları dışında, kredi kartı sahiplerinin nakit ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kullanılmaktan ibaret fiilinin, hem TCK'nin 241. maddesinde düzenlenen "tefecilik" suçunu hem de 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesinde düzenlenen "gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme" suçunu oluşturması; TCK'nin 241. maddesinin genel ve 5464 sayılı Kanun'un 36. maddesinin özel norm niteliğinde olması karşısında; "özel normun önceliği" kuralı gereğince, sanık hakkında zincirleme olarak 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesinde düzenlenen "gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme" suçundan hüküm kurulması gerektiğinin gözetilmemesi, **Y.11.CD. 02/05/2019; 2019/140-2019/4293**; Sanığın hukuki anlamda tek fiil sayılan eylemlerinin hem TCK.nun 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunu hem de 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunu oluşturduğu anlaşılmalı, her iki suç için öngörülen cezaların aynı olması karşısında sanık hakkında TCK.nun 44. maddesi ve özel norm önceliği ilkesi gereğince sadece 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca mahkumiyet kararı verilmesi gerektiği gözetilmeden ayrıca TCK.nun 241/1. maddesi uyarınca da mahkumiyet kararı verilmesi suretiyle fazla ceza tayini, **Y.8.CD. 11/02/2019; 2019/605-2019/1708**

¹⁰³ Sanığın hukuki anlamda tek fiil sayılan eylemlerinin hem TCK.nun 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunu hem de 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunu oluşturduğu anlaşılmalı, her iki suç için öngörülen cezaların aynı olması karşısında sanık hakkında TCK.nun 44. maddesi ve özel norm önceliği ilkesi gereğince sadece 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca mahkumiyet kararı verilmesi gerektiği gözetilmeden ayrıca TCK.nun 241/1. maddesi uyarınca da mahkumiyet kararı verilmesi suretiyle fazla ceza tayini, **8.CD., 04/12/2017; 18950/13714** ; Sanığın, Pos cihazlarını kullanım amaçları ve sözleşme koşulları dışında, kredi kartı sahiplerinin nakit ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kullanılmaktan ibaret eylemlerinin, hem TCK'nin 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunu hem de 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunu oluşturduğu anlaşılmalı, her iki suç için öngörülen cezaların aynı olması karşısında, 5237 sayılı TCK'nin 44. maddesi ve özel norm ilkesi önceliği gereğince sanık hakkında 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesinde düzenlenen zincirleme şekilde gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçundan hüküm kurulması gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde karar verilmesi, **11.CD., 01/11/2018; 17189/8650, Aynı yönde; 11.CD., 23/10/2018; 5171/8264, 11.CD., 02/10/2018; 12503/7541**

bu tarz eylemlerinin hem TCK'nın 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunu hem de 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunu oluşturduğu, bu itibarla fail hakkında TCK'nın 44. maddesindeki farklı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanması suretiyle tefecilik suçundan hüküm kurulması gerektiği ifade edilmektedir.¹⁰⁴ Yargıtay 5. Ceza Dairesinin son dönemdeki uygulamalarında failin tefecilik suretiyle kazanç sağlamaya yönelik kastı ve atılı suçlara ilişkin eylemlerin korudukları hukuki yararlar dikkate alındığında, alacağını teminatlı hale getirmeye yönelik fiiller de dahil hukuksal anlamda failin sadece tefecilik suçuna vücut vereceği kabul edilmektedir.¹⁰⁵

¹⁰⁴ SUÇ: 5464 sayılı Yasaya muhalefet, tefecilik
HÜKÜM: Eylemin kül halinde tefecilik kabulüyle mahkumiyet
TCK'nın 53. maddesinin uygulanması ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi'nin 08/10/2015 tarih ve E. 2014/140; K. 2015/85 sayılı kararının infaz aşamasında gözetilmesi mümkün bulunmuş, sanığın bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda tefecilik suçunu işlediği kabul edilmesine rağmen zincirleme suç hükümlerini içeren TCK'nın 43/1. maddesinin uygulanmaması aleyhe temyiz olmadığından bozma nedeni sayılmamıştır. **5.CD., 03/07/2018; 11181/5028** ; Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde, sanıkların hukuki anlamda tek fiil sayılan eylemlerinin hem TCK'nın 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunu hem de 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunu oluşturduğu, bu itibarla sanıklar hakkında TCK'nın 44. maddesindeki farklı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanması gerektiği, sanıklar hakkında tefecilik suçundan kurulan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olduğundan, sanıklara aynı fiilden dolayı 5464 sayılı Kanunun 36. maddesi gereğince ceza verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde beraat hükümleri kurulması, **5.CD., 16/04/2015; 7704/10517**

¹⁰⁵ Sanığın, iş yerindeki POS cihazlarından herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası olmaksızın nakit ihtiyacının giderilmesi amacıyla başkalarına ait kredi kartları ile çekim işlemleri yapmak suretiyle gerçeğe aykırı harcama belgesi düzenlediği ve bankalardan mal satmış gibi elde ettiği miktarları ödünç vererek komisyon ve faiz adı altında kazanç elde etmek suretiyle tefecilik yaptığı iddia edilmesi karşısında; öncelikle suç tarihlerine göre POS cihazlarından yapılan alışverişler karşılığında komisyon ödenip ödenmediği ve ödenmiş ise miktarlarının ilgili bankalardan sorulmasından, işlem yoğunluğu ve sayısı fazla olan ve suçun niteliğini aydınlatmaya yeter sayıda kredi kartı sahibinin kimliklerinin tespiti ile sanığa faiz ve komisyon adı altında ödeme yapıp yapmadıkları hususunda beyanlarına başvurulmasından, tefecilik yapıp yapmadığına dair kolluk marifetiyle detaylı ve gizli araştırma yaptırılmasından, ayrıca sanık hakkında UYAP kayıtlarında yapılan araştırmada Vergi Usul Kanununa muhalefet suçundan Adana 6. Asliye Ceza Mahkemesinin 2014/405 Esas, 2016/47 Karar sayılı ilamı ile mahkumiyet hükmü kurulduğu anlaşılacakla, akıbetinin araştırılmasından ve anılan dosyanın onaylı örneğinin dosya arasına alınmasından sonra hasil olacak sonuca göre eylemlerinin hukuki niteliğinin belirlenmesi gerektiği gözetilmeden, eksik tahkikat ve yanlış değerlendirme sonucu sanığın tefecilik suretiyle kazanç sağlamaya yönelik kastı ve atılı suçlara ilişkin eylemlerin korudukları hukuki yararlar dikkate alındığında, hukuksal anlamda failin sadece tefecilik suçuna vücut vereceği de dikkate alınmadan iki ayrı suçtan beraat hükmü tesisi, **Y.5.CD. 01/10/2019; 2019/4476-2019/9102**; Sanığın tefecilik suretiyle kazanç sağlamaya yönelik kastı ve atılı suçlara ilişkin eylemlerin korudukları hukuki yararlar dikkate alındığında, alacağını teminatlı hale getirmeye yönelik fiiller de dahil hukuksal anlamda failin sadece tefecilik suçuna vücut vereceği gözetilmeden iki ayrı suçtan mahkumiyet hükmü tesisi, **Y.5.CD. 20/05/2019; 2017/1234-2019/5441**

Bir görüşe göre; failin POS cihazlarından herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası olmaksızın nakit ihtiyacının giderilmesi amacıyla başkalarına ait kredi kartları ile çekim işlemleri yapmak suretiyle gerçeğe aykırı harcama belgesi düzenlendiği ve bankalardan mal satmış gibi elde ettiği miktarları ödünç vererek komisyon ve faiz adı altında kazanç elde etmek suretiyle tefecilik yaptığının iddia edilmesi halinde; öncelikle işlem yoğunluğu ve sayısı fazla olan, suçun niteliğini aydınlatmaya yeter sayıda kredi kartı sahiplerinin kimliklerinin tespiti ile faiz ve komisyon adı altında ödeme yapıp yapmadıkları hususunda beyanlarına başvurularak fail tarafından yapılan işlemler sonucunda faiz ve komisyon adı altında kazanç elde edildiğinin tespit edilmesi halinde tefecilik, aksi takdirde 5464 sayılı Yasaya muhalefet eyleminin gerçekleştiğinin kabul edilmesi gerekir.¹⁰⁶

Ödünç paranın borç alana verilmesi ile suç tamamlanmış olacağından verilen ödünç paranın çek, senet, ipotek alınmak sureti ile ya da POS cihazı kullanılarak kredi kartından para çekmek sureti ile faizi ile birlikte tahsil edilmesi yada garanti altına alınması tefecilik suçunun oluşumuna etki etmeyecektir. Bu nedenle de failin tefecilik suretiyle kazanç sağlamaya yönelik kastı ve atılı suçlara ilişkin eylemlerin korudukları hukuki yararlar dikkate alındığında, alacağını teminatlı hale getirmeye yönelik fiiller de dahil hukuksal anlamda fiilin sadece tefecilik suçuna vücut vereceği kabul edilmelidir.

Fail komisyon almamış veya bankanın aldığı komisyon miktarını ya da daha azını almış ise herhangi bir mal teslimi veya hizmet ifası olmaksızın nakit ihtiyacının giderilmesi amacıyla başkalarına ait kredi kartları ile çekim işlemleri yapmak suretiyle gerçeğe aykırı harcama belgesi düzenlemesi şeklindeki eylemlerinin 5464 sayılı Kanunun 36. maddesine aykırılık teşkil edecektir.¹⁰⁷

¹⁰⁶ Çelik, İsa. Yargıtay Kararları Işığında Tefecilik Suçu, Seçkin, Nisan 2018, s.83

¹⁰⁷ Sanık hakkında tefecilik suçundan mahkumiyet hükmü kurulmuş ise de; sanığın iş yerinde ele geçen kredi kartlarını nakite ihtiyaç duyduğunda kullandığını savunması, mağdurların da sanıktan komisyon karşılığı ya da faizle borç para almadıklarını beyan etmeleri karşısında, maddi gerçeğin hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde ortaya çıkartılabilmesi ve suç vasfının belirlenebilmesi için, sanığın iş yerinde bulunan POS cihazına ilişkin suç dönemlerini kapsayan komisyon miktarının ilgili banka şubesinden sorulmasından ve kredi kartı ile yaptığı çekimler karşılığında komisyon alıp almadığı ile almış ise miktarının bilirkişi marifetiyle belirlenmesinden sonra, komisyon almamış veya bankanın aldığı komisyon miktarını ya da daha azını almış ise herhangi bir mal teslimi veya hizmet ifası olmaksızın nakit ihtiyacının giderilmesi amacıyla başkalarına ait kredi kartları ile çekim işlemleri yapmak suretiyle gerçeğe aykırı harcama belgesi düzenlemesi şeklindeki eylemlerinin 5464 sayılı Kanunun 36. maddesine aykırılık teşkil edeceği gözetilerek, sonucuna göre bir karar verilmesi yerine eksik araştırma sonucu yazılı şekilde tefecilik suçundan mahkumiyet hükmü kurulması, **Y.5.CD. 27/05/2019; 2015/10490-2019/5719**

III. MANEVİ UNSUR

Bu suç kasıtlı işlenen bir suçtur, bu nedenle taksirle işlenebilmesi mümkün değildir. Bir kimsenin kazanç elde etmek amacıyla diğer kimseye ödünç para vermesiyle suç tamamlanacaktır. Metinde açıkça kazanç elde etme amacının ifade edilmesi karşısında suçun özel saikle işlenebilen suçlardan olduğunu kabul etmek gerekir.¹⁰⁸ Kazanç elde etme amacı olmayan ödünç vermeler ve yine kazanç elde etmek kastı olmaksızın paranın geri ödenmesine kadar geçen sürede muhtemel değer kaybı tutan ile sınırlı olan ilave ödeme talebinin tefecilik suçu kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.^{109, 110, 111}

IV. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

1. Teşebbüs

Tefecilik suçunun tamamlanabilmesi için failin kazanç elde etmek amacıyla bir başkasına ödünç para verilmesi gerekir, fail ödünç para verdiği anda suç

¹⁰⁸ **Özbek, Veli Özer / Kanbur, Nihat / Bacaksız, Pınar.** Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, 14. Bası, Seçkin 2019, 956; **Özbek, s.37, Malkoç,** Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu 2.Cilt, (2007), sh. 1663; **Parlar/Hatipoğlu** Türk Ceza Kanunu Yorumu, Cilt 2, (2007), sh. 1692

¹⁰⁹ **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa.** Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7242

¹¹⁰ Aynı yönde, **Birtek, ;**“Tefecilik suçunun oluşması için failde ödünç para vermek suretiyle kazanç elde etmek kastının bulunması gerekmektedir. Bu bağlamda kazanç elde etme amacı olmayan ödünç vermeler ve yine kazanç elde etmek kastı olmaksızın paranın geri ödenmesine kadar geçen sürede muhtemel değer kaybı tutarı ile sınırlı olan ilave ödeme talebinin tefecilik suçu kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Kanun koyucu bu suç tipinde özel olarak failin kazanç elde etmek saikini aramaktadır.”

¹¹¹ Aksi görüş için bkz **Yenidünya, s.12; “Günlük hayatta kişilerin Türk Lirası olarak verdikleri parayı o günün değeri üzerinden altın yahut dövize endeksledikleri, ödünç alanın da, ifa zamanında belirlenen altın yahut döviz üzerinden iadede bulunduğu hallerde, tefecilik suçu oluşmaz. Örneğin, A, B’ye aralarındaki anlaşmaya göre, o günün döviz kuru üzerinden 100 Euro’ya tekbül eden 225 TL verdiğiğinde, B’nin ifa zamanında 100 Euro karşılığı 253 TL ödemesinde olduğu gibi. Böylece ödünç para verildiği andaki maliyetine/değerine eşdeğer bir tutarda iade edildiğinden tefecilik oluşmaz. Bu ihtimalde bir faiz gelirinden de bahsedilemez. Kaldı ki, döviz kurunun ifa zamanında, TL karşısında değerinin düşmesi de olasıdır. Buna mukabil, kişi enflasyon nispetini aşmamak üzere faiz ile ödünç para vermiş ise, tefecilik suçu oluşur. Enflasyona orantılı faiz, paranın piyasa koşullarında uğradığı değer kaybı olarak nitelendirilirse de, özü itibarıyla, paranın satılması sonucu elde edilen bir gelirden başka bir şey değildir.”**

Yenidünya, s.20;Kişinin yardım amacıyla, kazanç gayesi gütmeksizin, ödünç para vermesi tefecilik kapsamında değerlendirilemez. İfade edelim ki, ödünç verilen paraya karşılık talep edilen yahut alınan “faiz”, hangi gerekçe ile olursa olsun ve hangi oranda bulunursa bulunsun (örneğin, enflasyonun altında) kazanç elde etme amacını ortaya koyan bir davranıştır. (Dipnot 47: Doktrinde Özbek’in ifade ettiği, “kazanç elde etmek kastı olmaksızın paranın geri ödenmesine kadar geçen sürede muhtemel değer kaybı tutarı ile sınırlı olan ilave ödeme talebinin tefecilik suçu kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir” tarzındaki görüş bu itibarla katılamamaktayız.

tamamlanır. Ayrıca bir kazancın elde edilmiş olması suçun tamamlanmış sayılması için şart değildir. Suç bu yönüyle neticesi harekete bitişik bir suçtur.¹¹² Bilindiği üzere bu suçlara teşebbüs kural olarak mümkün değil ise de hareketin kısımlara bölünebildiği hallerde teşebbüs mümkündür.¹¹³ Bu nedenle faille, faiz karşılığı para alacak kimsenin bu şekilde bir anlaşma yapıp, paranın teslimine kadar geçen aşamada, failin elinde olmayan nedenlerle eylem kesilir ise, tefecilik suçu teşebbüs aşamasında kalmış sayılacaktır.¹¹⁴ Örneğin, fail ile parayı alacak kimse anlaşıp, paranın kurye ile gönderildiği aşamada, kurye parayı teslim edemeden yakalanır ise eylem, teşebbüs aşamasında kalmış sayılacaktır.

2. İştirak

Yasada “başkasına ödünç para veren kişi” tabiri kullanıldığı için bu suç tipi genel nitelikte failer tarafından işlenebilir. Bu nedenle de bu suça iştirakin her türlü mümkün, iştirak yönünden genel hükümler uygulanır, bu suç herhangi bir özellik arzetmez. Ancak faiz veya başka bir kazanç karşılığı para alan kimse, suça iştirak etmiş sayılmamaktadır.¹¹⁵ Kazanç karşılığı ödünç para verilmesiyle tamamlanmakta olup, suçun tamamlanmasından sonra iştirak mümkün değildir.¹¹⁶ Yargıtayca suçun tamamlanmasından sonra alacağın

¹¹² Sırf hareket suç niteliğinde olan tefecilik suçunun kazanç karşılığı ödünç paranın verilmesi ile oluşacağı, ... **Y. 5.CD., 01/12/2016 gün 7739/9389**

¹¹³ Aksi görüş: **Hafizoğulları, Zeki/ Özen, Muharrem**, Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler Toplama Karşı Suçlar US-A Yayıncılık, 3. Baskı Ankara 2017, s.440; “Bu suça teşebbüs olmaz.”

¹¹⁴ **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa**. Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7243; Özbek, s.38

¹¹⁵ **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa**. Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7243

¹¹⁶ Hakkındaki mahkumiyet hükmü onanan diğer sanık Ahmet’ten birden fazla kez kazanç karşılığı ödünç para alan mağdurların karşılığında bono veya çek verdikleri, dayısına ait işyerinde çalışan sanık Mahmut’un ise ciro yoluyla devraldığı senetleri icraya koyduğu şekilde sübut bulan somut olayda; kazanç karşılığı ödünç para verilmesiyle tamamlanan tefecilik suçunda TCK’nın 39. maddesindeki açık düzenleme uyarınca suçun kanunî tanımında yer alan fiili gerçekleştirmeyen, ancak suç işlemeye teşvik eden veya suç işleme kararını kuvvetlendiren veya fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat eden, suçun nasıl işleneceği hususunda yol gösteren veya fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlayan, suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştıran kimselerin “suça yardım eden” olarak sorumlu tutulabilecekleri ve bu itibarla suçun tamamlanmasından sonra yukarıda anlatılan fiili gerçekleştirdiği kabul edilen sanığın eyleminin suça iştirak niteliğinde olmadığı gözetilerek beraatine karar verilmesi yerine yanlışlı değerlendirme sonucu yazılı şekilde hakkında mahkumiyet hükmü kurulması, **Y. 5.CD., 30/10/2018; 1225/8280**; Sanık H... G...’in, sanık Ce... K... tarafından katılan Sı...’dan alınan taşınmazı devralmak, sanık E...T...’in ise katılan A...De...’in sanık M... E...K...’dan faizle ödünç para alıp karşılığında verdiği senette lehtar olarak yer almak ve sanık H... V...’in da bu borcun tahsil amacıyla icra takibi başlatmak şeklindeki kabul edilen eylemlerinde, kazanç karşılığı ödünç para verilmesiyle tamamlanan tefecilik suçuna, TCK’nın 39. maddesindeki açık düzenleme uyarınca; suçun kanuni tanımında yer alan fiili gerçekleştirmeyen, ancak suç işlemeye teşvik eden veya suç işleme kararını kuvvetlendiren veya fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat eden, suçun nasıl işleneceği hususunda yol gösteren veya

tahsili amacıyla hareket eden ya da icra takibi başlatanların eylemlerinin suçta iştirak niteliğinde olmadığı kabul edilmektedir.¹¹⁷

Tefecilik yapan kimse ile, parayı almak isteyen kimseyi bir araya getiren kişi de suçta iştirak etmiş sayılacaktır.¹¹⁸ Belirli miktar paranın ortaya konularak bu para ile tefecilik, bono kırma ve sair işlemler yapmak suretiyle *beraber işleme (asli maddi fail)*; kredi kartı çekim cihazı (pos) bulunmayan bir tefeciye kendi pos cihazı kullanırmak suretiyle veya paraya ihtiyacı olan kimseler ile tefeci arasında irtibat kurma gibi hallerde de *yardım etme* söz konusudur.¹¹⁹ Aynı şekilde parayı nakletme, senet vs icraya koyma, üzerine eşya devir alma fiilleri de yardım olur.¹²⁰

fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlayan, suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştıran kimselerin “suçta yardım eden” olarak sorumlu tutulabilecekleri nazara alındığında, suçun tamamlanmasından sonra yukarıda anlatılan fiilleri gerçekleştirdikleri kabul edilen sanıkların eylemlerinin suçta iştirak niteliğinde de olmadığı gözetilmeden beraatleri yerine yanlışlı değerlendirme sonucu yazılı şekilde mahkumiyetlerine karar verilmesi, **Y. 5.CD., 10/07/2018 gün 6853/5227**

¹¹⁷ Sanığın kazanç elde etmek amacıyla suçtan zarar görenlere ödünç para verdiğine ilişkin suçtan zarar gören ve tanık anlatımı bulunmaması, yalnızca icra dosyalarında alacaklı sıfatıyla suçtan zarar görenler hakkında takipte bulunması ile TCK'nın 241. maddesinde tanımlanan sırf hareket suçu niteliğindeki tefecilik suçunun oluşabilmesi için kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesinin yeterli olması ve suçun tamamlanmasından sonra icra takibi başlatanların eylemlerinin bu suçta iştirak niteliğinde olmaması hususları nazara alınarak; sanığın, diğer sanık Salih'in eylemlerine hangi aşamada ve ne şekilde iştirak ettiğinin delilleri karar yerinde gösterilip tartışıldıktan sonra hasil olacak sonuca göre hukuki durumunun takdir ve tayini yerine, eksik inceleme ve yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde hüküm kurulması, **Y.5.CD. 17/06/2019; 2017/2028-2019/6255**; Suçtan zarar gören Veynel A...’ın faiz karşılığı parayı hakkında soruşturma aşamasında KYOK verilen H...M...’dan aldığını belirtmesi karşısında, kazanç karşılığı ödünç para verilmesiyle tamamlanan tefecilik suçunda TCK'nın 39. maddesindeki açık düzenleme uyarınca suçun kanuni tanımında yer alan fiili gerçekleştirmeyen, ancak suç işlemeye teşvik eden veya suç işlemeye kararını kuvvetlendiren ya da fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat eden, suçun nasıl işleneceği hususunda yol gösteren veyahut da işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştıran kimselerin “suçta yardım eden” olarak sorumlu tutulabilecekleri ve bu itibarla suçun tamamlanmasından sonra alacağın tahsili amacıyla hareket eden sanığın eyleminin suçta iştirak niteliğinde olmadığı gözetilerek beraatine karar verilmesi yerine yanlışlı değerlendirme sonucu yazılı şekilde hakkında mahkumiyet hükmü kurulması, **Y.5.CD. 18/03/2019; 2015/9153-2019/3215**

¹¹⁸ Katılanın, “sanık Hüseyin’den faizle aldığı borcunu ödeyememesi üzerine Hüseyin’in tavsiyesi ve yönlendirmesiyle diğer sanıklar Osman ve Mustafa’dan faizle borç aldığı ancak faiz ödemelerinde sanık Hüseyin’le muhatap olduğu” şeklindeki beyanı ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde sanık Hüseyin’in tefecilik suçunu diğer sanıklarla iştirak halinde gerçekleştirdiği ve TCK'nın 37/1. maddesi gözetilerek müşterek fail olarak cezalandırılması gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması, **Y. 5.CD., 06/12/2017 gün 8528/5235**

¹¹⁹ **Birtek, Tefecilik Suçu.**

¹²⁰ Oluşa ve dosya kapsamına göre; sanıkların, diğer sanıklar Salih ..., Ali ... ve Anıl ...’ın tefecilik eylemlerine doğrudan fail olarak katıldıklarına dair her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil bulunmadığı, sanık Niyazi E...’ın mağdur Yahya Y...’ın evini devralmak, sanık

Yargıtay uygulamasında asli fail ile beraber fikir ve eylem birliği içerisinde hareket eden kişilerin, asli faille müşteri bulmak ve bu nedenle komisyon almak eylemlerinin faillik niteliğinde bulunduğu kabul edilmektedir.¹²¹

3. Zincirleme Biçimde İşlenmesi ve İçtima

Bir kez dahi kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesi halinde suç oluşmaktadır.¹²² Tefecilik suçunun mağdurunun toplum olması ve

Serkan Z...’in de bu devir işlemine aracılık etmekten ibaret eylemleri nedeniyle TCK’nın 39/2-c maddesi uyarınca yardım eden sıfatıyla sorumlu tutulmaları gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde doğrudan fail olarak cezalandırılmaları ve ayrıca temel cezanın belirlenmesi esnasında TCK’nın 3/1 ve 61/1. maddeleri uyarınca işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı olacak şekilde hakkaniyete uygun bir ceza tayin olunması gerektiği nazara alınmadan, daha yoğun eylemleri bulunan diğer sanıklar Salih ..., Ali ... ve Anıl K...’in cezalarıyla aynı miktarda olacak şekilde fazla ceza tayin edilmesi, **Y. 16.CD., 16/10/2017 gün 1801/5068**; Mağdurların, sanık Pervin’den faizle ödünç para alıp karşılığında senet verdikleri, sanığın babası olan sanık Mustafa’nın da borcun tahsilini yaparak alınan senetleri icraya koyması şeklinde sübut bulan olayda, kazanç karşılığı ödünç para verilmesiyle tamamlanan tefecilik suçuna TCK’nın 39. maddesindeki açık düzenleme uyarınca suçun kanuni tanımında yer alan fiili gerçekleştirilmeyen, ancak suç işlemeye teşvik eden veya suç işleme kararını kuvvetlendiren veya fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat eden, suçun nasıl işleneceği hususunda yol gösteren veya fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlayan, suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştıran kimselerin “suça yardım eden” olarak sorumlu tutulabilecekleri hususu gözetilmeden hüküm kurulması, **Y. 5.CD., 21/03/2017 gün 846/1079**; Sanıklardan İmdat D...’in babası sanık Durmuş Ali D...’in tefecilik suçu dolayısıyla düzenlenen senetlerin alacaklı olması, bu senetler nedeniyle icra işlemlerini yürütmesi, mağdurlar Muzaffer ... ve Ali E...’in beyanları ve oluşa uygun olmayan savunmalarından sanık Durmuş Ali D...’in tefecilik suçuna iştirak ettiği, sanık Hamza K...’in sanık Erdal C...’in tefecilik eylemine borca konu paraları naklederek iştirak ettiğine dair hazırlık beyanları ve bu beyanları doğrular şekilde Gülşar G...’in Erdal C...’tan faizle aldığı para karşılığı düzenlenen senette isminin alacaklı olarak yazılması karşısında sanığın Erdal C...’in tefecilik suçuna yardım ettiği anlaşılmalı sanık İmdat D...’in TCK’nın 37. maddesi delaletiyle, sanık Hamza K...’in TCK’nın 39. maddesi delaletiyle TCK’nın 241. maddesi gereğince cezalandırılması gerekirken yasal ve yeterli olmayan gerekçelerle beraatlerine karar verilmesi, **Y. 16.CD., 23/11/2016 gün 2427/5863**; Dosya kapsamına göre, sanığın söz konusu işyerlerinde çalışmış olduğu süre, kendi banka hesapları üzerinden tahsil ettiği çek ve senet sayısı, iletişimin tespit tutanaklarındaki telefon görüşmeleri bir bütün olarak dikkate alındığında tefecilik suçuna yardım eden sıfatıyla iştirak ettiği gözetilmeden dosya kapsamı ve oluşa uygun düşmeyen gerekçelerle yazılı şekilde beraatine hükmolünmesi, **Y. 16.CD., 27/05/2016 gün 4635/4480**

¹²¹ 5.CD. 30/05/2013, 7982/5962; 5.CD. 29/05/2013, 8600/5874; 5.CD. 11/04/2013, 7393/3113; 5.CD. 11/03/2013, 5110/1723

¹²² 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı TCK’nın 241. maddesinde tefecilik suçunun; “Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi...” biçiminde tanımlandığı, bu düzenlemeye göre suçun oluşması için sanığın yalnızca bir kişiye ödünç para vermesi yeterli olup, bu işi meslek haline dönüştürüp dönüştürmemesinin öneminin bulunmadığı, bu nedenle suçun temadi olduğundan ve birden fazla kişiye ödünç para verilmesinin tek suç oluşturduğundan bahsedilemeyeceği, **5.CD. 29/05/2013, 8600/5874**

TCK'nın 43. maddesinin 1. fıkrasının son cümlesi uyarınca mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da zincirleme suç hükmünün uygulanması olanaklıdır.¹²³ Ancak anlaşılan paranın parça parça verilmesi şeklinde gerçekleşen eylemde, TCK'nın 43. maddesinin uygulanma koşulları oluşmaz.¹²⁴

Bir kısım görüşe göre ise farklı mağdurlara karşı faiz karşılığı ödünç verme işlemlerinde her bir ödünç verme işlemi için ayrı bir tefecilik suçu oluşacaktır.¹²⁵

Yargıtay uygulamasında ağırlıklı olarak 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı TCK'nın 241. maddesinde tefecilik suçunun; "*Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi,...*" biçiminde tanımlandığı, bu düzenlemeye göre suçun oluşması için sanığın yalnızca bir kişiye ödünç para vermesi yeterli olup, bu işi meslek haline dönüştürüp dönüştürmemesinin öneminin bulunmadığı, tefecilik suçunun ekonomi, sanayi ve ticarete ilişkin suçlar bölümü içerisinde yer aldığı, bu bölümün de topluma karşı suçlar kısmı içinde bulunduğu, 5237 sayılı Yasanın 43/1. maddesi, suçun mağdurunun aynı kişi olmasını suçun zorunlu unsuru haline getirmiş iken, 08/07/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5377 sayılı Kanunun 6. maddesi ile anılan madde ve fıkraya eklenen "*Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.*" hükmü ile zincirleme suçun kapsamının genişletildiği ve mağduru aynı kişi olsun ya da olmasın maddenin son fıkrasındaki istisnalar dışındaki tüm suçlarda zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasının mümkün hale getirildiği, bu nedenle suçun temadi ettiğinden ve birden fazla kişiye ödünç para verilmesinin tek suç oluşturduğundan bahsedilemeyeceği, ancak suçun

¹²³ Bu nedenle, 5237 sayılı TCK'nun 241. maddesinde tefecilik suçunun, kazanç elde etmek amacıyla borç para verilmesiyle oluşacağı, bunu meslek haline getirmenin suçun unsurları içerisinde yer almadığı gözetildiğinde değişik zamanlarda ve farklı kişilere karşı ödünç para veren kişi hakkında bir suç işleme kararı ile hareket ettiği sürece aynı kanunun 43. maddesinde düzenlenen zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiği kabul edilmelidir. **Ceza Genel Kurulu 26.04.2016 gün ve 2014/5-118; 2016/208**

¹²⁴ Sanıklar ile müştekinin 4.000 TL paranın %12 faizle verilmesi konusunda anlaşmaları ve anlaşılan paranın parça parça verilmesi şeklinde gerçekleşen eylemde, TCK'nın 43. maddesinin uygulanma koşulları oluşmadığı halde, sanıklar hakkında anılan yasa maddesi uyarınca artırım yapılarak fazla ceza tayini, **5.CD., 15/06/2016 gün 4017/6341**

¹²⁵ **Birtek, Fatih**, Tefecilik Suçu, Özbek, s.39

zincirleme olarak işlenmesinin olanaklı olduğu, kabul edilmektedir.^{126, 127, 128, 129} Yargıtay'ın uygulaması istikrar kazanmıştır.^{130, 131}

Genel olarak tefecilik suçunun zincirleme biçimde işlenmesinin olanaklı olduğunun kabul edilmesi nedeniyle fail hakkında birden fazla soruşturma veya kovuşturma dosyası var ise TCK'nın 43. maddesinin uygulanma koşullarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekir. İddianame tarihlerine göre hukuki kesinti gerçekleşmiş ise birden fazla suçun oluşacağı, hukuki kesinti yoksa zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiği gözetilerek

¹²⁶ **5.CD. 29/05/2013, 8614/5873**

¹²⁷ **5.CD. 27/05/2013, 7688/5745**

¹²⁸ 01/06/2005 tarihinden sonra işlenen suçlarda TCK'nın 241. maddesindeki açık düzenlemeye göre süreklilik şartının aranmadığı gözetilip bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda tefecilik suçunu birden fazla kez işlediği anlaşılan sanık hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi aleyhe temyiz olmadığından bozma nedeni yapılmamıştır. **5.CD. 14/05/2013, 7987/5113;**

01/06/2005 tarihinden sonra işlenen suçlarda TCK'nın 241. maddesindeki açık düzenlemeye göre süreklilik şartının aranmaması karşısında zincirleme şekilde tefecilik suçunun tüm unsurlarıyla oluştuğu ve TCK'nın 43/2. maddesinin uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi, **5.CD. 14/05/2013, 7729/5107;**Bir suç işleme kararının icrası kapsamında olmak üzere değişik zamanlarda kazanç elde etme amacıyla ödünç para verdiği anlaşılan sanık hakkında TCK'nın 43/1. maddesinin uygulanmaması suretiyle eksik ceza tayini, **5.CD. 13/05/2013, 7410/4915**

¹²⁹ **5.CD. 08/05/2013, 6673/4730**

¹³⁰ Bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda birden fazla kişiye kazanç elde etmek amacıyla ödünç para verdikleri kabul edilmesine rağmen sanıklar hakkında TCK'nın 43/1. maddesinin uygulanmaması, **Y.5.CD. 02/07/2019; 2017/1312-2019/6690;** TCK'nın 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunun kazanç elde etmek amacıyla borç para verilmesiyle oluşacağı, bunun meslek haline getirilmesinin veya sistematik bir şekilde yapılmasının suçun unsurları içerisinde yer almadığı, aynı kişiye farklı zamanlarda veya birden fazla kişiye faiz karşılığında para verilmesi halinde zincirleme suç hükümlerinin uygulanacağı, iddianame ve dosya kapsamına göre de sanığın suç tarihlerinde birden fazla kişiye kazanç karşılığı ödünç para verdiği kabul edildiği halde hakkında TCK'nın 43/1. maddesinin uygulanmaması suretiyle eksik ceza tayini, **Y.5.CD. 28/02/2019; 2017/6854-2019/2562**

¹³¹ Sanığın 2007 yılında 6.000 TL, 2009 yılında da 10.000 TL borç para verdiğinin anlaşılması karşısında, bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda aynı kişiye birden fazla kez kazanç elde etmek amacıyla ödünç para vermek suretiyle zincirleme şekilde tefecilik suçunu işleyen sanık hakkında TCK'nın 43/1. maddesinin uygulanmaması suretiyle eksik ceza tayini, Y. 5.CD., 12/11/2018; 6142/8815; 01/06/2005 tarihinden sonra işlenen suçlarda TCK'nın 241. maddesindeki düzenlemeye göre süreklilik şartının aranmaması karşısında eylemini değişik tarihlerde zincirleme şekilde gerçekleştirmiş olan sanık hakkında TCK'nın 43/1. maddesinin uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi aleyhe temyiz bulunmadığından bozma nedeni sayılmamış, TCK'nın 53. maddesinin uygulanması ile ilgili olarak ise Anayasa Mahkemesinin 08/10/2015 tarih ve E. 2014/140, K. 2015/85 sayılı iptal kararının infaz aşamasında gözetilmesi mümkün görülmüştür. Y. 5.CD., 16/01/2018 gün 3461/189; Bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda kazanç elde etmek amacıyla birden fazla kişiye ödünç para verdiği anlaşılan ve yine birden fazla sahte belge düzenlediği kabul edilen sanık hakkında her iki suç bakımından TCK'nın 43/1. maddesinin uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi, Y. 16.CD., 23/10/2015 gün 1839/3774

zincirleme suç koşullarının bulunduğu davaların birleştirilmesi gerekir. Zincirleme suç hükümlerinin uygulanma şartları olduğu halde; davaların ayrı görülmesi nedeniyle verilen kararın kesinleşmiş olması halinde mevcut dosyada verilecek cezada 5237 sayılı TCK'nın 43.maddesi uyarınca artırım yapıldıktan sonra kesinleşen dosyada verilen cezanın bu cezadan mahsup edilmesi gerekmektedir.¹³²

Yargıtay'ın istikrar kazanan uygulamasına göre; TCK'nın 43/1. maddesinde suçun zincirleme şekilde işlenmesi halinde cezanın 1/4'ten 3/4'üne kadar artırılabilmesi öngörülmüş olup, zincirleme suç nedeniyle artırım yapılırken, TCK'nın 3. maddesinin 1. fıkrasındaki *"suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur."* şeklindeki yasal düzenleme uyarınca mağdur ve/veya fiil sayısı nazara alınıp, fiillerin süresi de gözetilerek benzer olaylarla karşılaştırıldığında failin fiili, eylem ile ceza arasındaki dengeyi bozmayacak şekilde, denetime imkan verecek biçimde yasal ve yeterli gerekçe gösterilerek hakkaniyet ölçüleri ile bağdaşacak hakça bir zincirleme suç artırım oranı belirlenerek ceza tayin edilmesi, Ceza Genel Kurulunun 15/03/2016 gün ve 2014/10-847, 2016/128; 20/04/1999 gün ve 61-74 sayılı Kararlarında belirtildiği, Ceza Dairelerinin süregelen uygulamalarında da kabul edildiği üzere de; zincirleme suçta dahil olan bir suçtan mahkumiyet kararı verilmiş ve bu karar kesinleşmiş ise, zincirleme suçta konu ikinci suçla ilgili olarak mahkemece; kesinleşen hükme konu eylem de göz önüne alınarak zincirleme suç hükümlerinin uygulanması suretiyle hüküm kurulması, kesinleşen hükümdeki ceza sonuç cezadan indirilerek yargılaması devam eden suçla ilişkin cezanın belirlenmesi gerekir.¹³³

¹³² Dairemizin 11/03/2015 gün ve 2013/7287 Esas, 2015/8158 Karar sayılı bozma ilamına uyularak; getirilen Asliye Ceza Mahkemesinin 30/11/2007 tarih ve 2007/70 Esas, 2007/167 Karar sayılı dosyasında suç tarihinin 07/02/2006, iddianame tarihinin 25/05/2007 olduğu; eldeki dosyada ise, suç tarihinin 01/01/2006, iddianame tarihinin 24/07/2008 olması karşısında; sanığın aynı suç işleme kararı kapsamında değişik tarihlerde birden fazla mağdura kazanç karşılığı ödünç para verdiği, suç ve iddianame tarihlerine göre hukuki kesinti gerçekleşmediği ve her iki davaya konu eylemlerinin bir bütün halinde zincirleme biçimde tek tefecilik suçunu oluşturduğu anlaşılmakla, TCK'nın 3/1 ve 61. maddeleri de gözetilerek TCK'nın 241. maddesi gereğince verilecek cezadan aynı Kanunun 43/1. maddesi uyarınca artırım yapıldıktan sonra kesinleşen dava dosyasından verilen cezanın mahsubu ile oluşur ise aradaki fark kadar cezaya hükmedilmesi gerektiği halde, eksik inceleme ve yanılığın değerlendirilmeyle farklı tarihlerde farklı mağdurlara karşı gerçekleştirilen suçların ayrı eylem olduğu ve teselsül hükümlerinin uygulanamayacağı gerekçesiyle yazılı şekilde hüküm kurulması, **Y. 5.CD., 28/12/2017 gün 9308/5716**

¹³³ TCK'nın 43/1. maddesinde suçun zincirleme şekilde işlenmesi halinde cezanın 1/4'ten 3/4'üne kadar artırılabilmesi öngörülmüş olup, zincirleme suç nedeniyle artırım yapılırken, TCK'nın 3. maddesinin 1. fıkrasındaki *"suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur."* şeklindeki yasal düzenleme uyarınca mağdur ve/veya fiil sayısı nazara alınıp, fiillerin süresi de gözetilerek benzer olaylarla karşılaştırıldığında failin fiili, eylem ile ceza arasındaki dengeyi bozmayacak şekilde, denetime imkan

Tefecilik suçu kapsamında bu suçun kanuni tanımına uyan eylemler dışında başkaca suçlar işlenir ise fail bundan sorumlu olacaktır. Örneğin vadesi gelmemiş bononun değerinin çok altında satın alınması olayında fail verdiği parayı teminat altına almak için mağdura zorla/cebir uygulanarak senet imzalatır ise bu durumda T.C.K. m. 148/2 uyarınca fail senedin yağması suçunu da işlemiş olacak ve gerçek içtima kuralları uyarınca her iki suçtan da ayrı ayrı sorumlu tutulacaktır.¹³⁴ Tefecilik suçu kapsamında gerçeğe aykırı bir biçimde

verecek biçimde yasal ve yeterli gerekçe gösterilerek hakkaniyet ölçüleri ile bağdaşacak hakça bir zincirleme suç artırım oranı belirlenerek ceza tayin edilmesi, Ceza Genel Kurulunun 15/03/2016 gün ve 2014/10-847, 2016/128; 20/04/1999 gün ve 61-74 sayılı Kararlarında belirtildiği, Ceza Dairelerinin süregelen uygulamalarında da kabul edildiği üzere de; zincirleme suçta dahil olan bir suçtan mahkumiyet kararı verilmiş ve bu karar kesinleşmiş ise, zincirleme suçta konu ikinci suçla ilgili olarak mahkemece; kesinleşen hükme konu eylem de göz önüne alınarak zincirleme suç hükümlerinin uygulanması suretiyle hüküm kurulması, kesinleşen hükümdeki ceza sonuç cezadan indirilerek yargılaması devam eden suçta ilişkin cezanın belirlenmesinin gerekmesine göre; öğretilerde ifade edildiği üzere, tipiklik gösteren sonuç, fiilin haksızlık muhtevası üzerinde etkili olup, ceza belirlenirken dikkate alınması gerektiğinden, sabit kabul edilmesi nedeniyle haksızlık muhtevası kazanan eylemin belirlenen cezada dikkate alınmaması halinde, cezanın fiilin ifade ettiği haksızlık muhtevasını bütünü ile karşılaması düşüncesine dayanan haksızlık muhtevasının tüketilmesi ilkesinin ihlali niteliğini taşıyacağından, sanığın eyleminin zincirleme suç kapsamında değerlendirilerek, belirtilen ilkelere göre, temel ceza belirlenip TCK'nın 43. maddesi uyarınca artırım yapıldıktan sonra, kesinleşmiş hükümdeki ceza miktarı düşülmek suretiyle aradaki fark kadar ek cezaya hükmolünmesi yerine arada fark oluşturmayacak şekilde ceza belirlenerek yazılı şekilde hüküm kurulması, **Y. 5.CD., 27/11/2018; 3595/9365**

¹³⁴ İddianame ve katılanın dosyaya sunmuş olduğu cep telefon mesajlaşmalarını gösteren CD içeriği ile katılan Zihni ve tanık Erhan B..r'in aşamalarındaki beyanlarından, sanığın, kazanç elde etmek amacıyla borç para verdiği, tanık Erhan'a katılan için *"amcan bana borcunu ödemiş, kardeşlerimi artık tutamıyorum, bu işin sonunun nereye varacağını bilmiyorum, sonu kötü olacak bu işin temizlenmesi için amcanın gelip kafama sıkması lazım..."* dediği, yine katılan ödeme güçlüğüne düştüğünde katılanın cep telefonuna kızı Rana'nın fotoğrafını göndererek ona zarar vereceği söylemlerinde bulunduğu iddiası karşısında, eylemlerin sübutu halinde yağma suçunu oluşturabileceği anlaşılmakla, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 12. maddesi uyarınca eylemleri nitelendirme ve kanıtları değerlendirme görevinin Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu, delillerin birlikte takdir edilmesi bakımından tefecilik suçundan açılan davanın da birlikte görülmesinde zorunluluk bulunduğu cihetle, görevsizlik kararı verilmesi gerektiği gözetilmeden yargılamaya devam edilerek yazılı biçimde hükümler kurulması, **Y. 5.CD., 26/11/2018; 3850/9322**; İddianame içeriğinde, sanık Bülent Y....'in katılan Soner G...'ün faiz karşılığı verdiği parayı katılanın ödeyememesi üzerine *"Bir gün bana borcunu ödemedi kaçır gidersen kızın ve torunun Marmaris'te, onları yok bil, ortadan kaldırıyorum"* şeklinde tehditlerde bulunduğu iddia edilmesi karşısında, iddianamede tehdit olarak nitelenen eylemin sübutu halinde yağmaya teşebbüs suçunu oluşturabileceği anlaşılmakla, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 12. maddesi uyarınca eylemleri nitelendirme ve kanıtları değerlendirme görevinin Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu ve buna bağlı olarak tefecilik suçundan açılan davaların da birlikte görülmesinde zorunluluk bulunduğu

kiymetli evrak düzenlenmesi halinde de T.C.K m. 210 uyarınca kıymetli evrak resmi evrak olarak kabul edildiğinden T.C.K. m. 204 hükmü uyarınca resmi evrakta sahtecilik suçundan gerçek içtima kuralları uyarınca ayrıca sorumlu olacaktır.¹³⁵ Yine fail tarafından borcun bir kısmı ödenmesi rağmen senedin tamamı kullanıldığı takdirde tefecilik suçundan ayrı olarak TCK'nın 156. maddesinde düzenlenen bedelsiz senedi kullanma suçu oluşacaktır.¹³⁶

Kredi kartı kullanmak suretiyle tefecilik yapıldığında, tefeciliği gizlemek adına bu ilişki muvazaalı olarak faturalandırılırsa, 213 sayılı VUK'nun 359-b maddesinde yazılı suç da gerçekleşir.^{137, 138}

gözetilmeksizin, görevsizlik kararı verilmesi yerine yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulması, **Y. 5.CD., 12/09/2017 gün 1186/3475**; iddianame içeriğinde, sanıkların katılanlara faiz karşılığı verdiği parayı katılanların ödeyememesi üzerine borcunu ödemediği takdirde katılanları öldüreceğine dair tehditlerde buldukları iddia edilmesi karşısında, iddianamede tehdit olarak nitelenen eylemin sübutu halinde yağmaya teşebbüs suçunu oluşturabileceği anlaşılmalı, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 12. maddesi uyarınca eylemleri nitelendirme ve kanıtları değerlendirme görevinin Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu ve buna bağlı olarak tefecilik suçundan açılan davaların da birlikte görülmesinde zorunluluk bulunduğu gözetilmeksizin, görevsizlik kararı verilmesi yerine yargılamaya devamla yazılı şekilde hükümler kurulması, **Y. 5.CD., 06/07/2017 gün 5946/2996**; Oluşa ve dosya içeriğine göre; katılan Bahri oğlu Mehmet O...'un 2004 yılında sanık Volkan A...'un ağabeyi Ahmet A...'dan faizle 3.800 TL aldığı, bu para karşılığında kendisinden 25.000 TL talep edildiği, Mehmet'in ödemede bulunamaması üzerine sanık Volkan'ın katılanın bulunduğu kahvehaneye gelerek, üzerinde taşıdığı tabanca ile ayağına doğru ateş etmek suretiyle borca karşılık taşınmazların devri için tehdit ettiği ve katılanın bu tehdidin etkisi altında, ikisi sanığın üzerine olmak üzere dört adet taşınmazını tapuda devrettiğinin anlaşılması karşısında, sanığın eyleminin bir bütün halinde yağma suçunu oluşturacağı gözetilmeden suç niteliğinde yanılığa düşülerek yazılı şekilde tehdit suçundan mahkumiyetine karar verilmesi, **Y. 5.CD., 19/01/2017 gün 3200/213**

¹³⁵ Şikayetçiyle tanışıklığı dışında hiçbir yakınlığı olmayan sanığın ortada ödenmeyen bir borç varken ikinci defa sanığa borç para vermesinin düşünülemediği, sanığın şikayetçiye kazanç elde etmek kastı ile ödünç ve borç para vermek suretiyle tefecilik, resmi belgede sahtecilik ve nitelikli dolandırıcılık oluştuğuna dair mahkeme kabulünde bir isabetsizlik görülmemiş, suça konu senetlerdeki imzaların şikayetçiye ait olmaması karşısında, senetlerin sonradan sanık tarafından tamamen sahte olarak düzenlendiği anlaşıldığından senet üzerinde tahrifat yapıp yapılmadığının tespiti açısından yeniden bilirkişi incelemesi yapılması gerektiği yönündeki tebliğnamedeki düşünceye iştirak edilmemiştir. **15.CD. 21/05/2013, 25886/9428**

¹³⁶ Bedelsiz senedi kullanma suçunun oluşabilmesi için; sanığın elinde borçlusunca bedelinin tamamı yada kısmen ödenmiş bir senet olmalı ve bunu kısmen veya tamamen ödenmemiş gibi tahsile sokması veya bir başkasına devretmesi gerekmektedir. Borcun bir bölümü ödenmiş ve geri kalan miktar için elinde tuttuğu senedi, tümü veya kalandan fazla miktarı için kullanan sanığın fiili de bedelsiz senedi kullanma suçunu oluşturacaktır.

¹³⁷ **Yenidünya**, s. 23

¹³⁸ Sanığın ortağı ve sorumlusu olduğu kuyumculuk şirketinin yapmış olduğu kredi kartı satış işlemlerinin altın alım satımına dayanmadığı, tanıkların nakit ihtiyacını karşılamak amaçlı olduğu ve kredi kartından çekilen tutardan kesintiler yapıldıktan sonra kalan kısmın tanıklara nakit olarak ödendiği dikkate alınarak düzenlenen 419 adet satış faturası ve

Herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası olmaksızın nakit ihtiyacının giderilmesi amacıyla başkalarına ait kredi kartları ile çekim işlemleri yapmak suretiyle gerçeğe aykırı harcama belgesi düzenlendiği ve bankalardan mal satmış gibi elde ettiği miktarları ödünç vererek komisyon ve faiz adı altında kazanç elde edildiği hallerde tefecilik suçunun mu yoksa 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunun mu oluştuğu hususunda Yargıtay uygulamasında farklılıklar mevcuttur.

Yargıtay 8 ve 11. Ceza Dairelerince failin Pos cihazlarını kullanım amaçları ve sözleşme koşulları dışında, kredi kartı sahiplerinin nakit ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kullanmaktan ibaret eylemlerinin, hem TCK'nin 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunu hem de 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunu oluşturduğu anlaşılmalı, her iki suç için öngörülen cezaların aynı olması karşısında, 5237 sayılı TCK'nin 44. maddesi ve özel norm ilkesi önceliği gereğince fail hakkında 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçundan hüküm kurulması gerektiği kabul edilmektedir.¹³⁹ Yargıtay 5 Ceza Dairesince ise hukuki anlamda tek fiil sayılan bu tarz eylemlerinin hem TCK'nin 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunu hem de 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme

aynı sayıda gider pusulasının da sahte ve gerçek dışı olduğu anlaşılmalı; sanığın eyleminin, TCK'nin 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçu yanında, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359/b. maddesinde düzenlenen sahte belge ve fatura düzenlemek suçunu da oluşturacağı gözetilmeden değerlendirilmediği hataya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması, **Y. 16.CD., 12/07/2017 gün 1491/4782**

¹³⁹ Sanığın hukuki anlamda tek fiil sayılan eylemlerinin hem TCK'nin 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunu hem de 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunu oluşturduğu anlaşılmalı, her iki suç için öngörülen cezaların aynı olması karşısında sanık hakkında TCK'nin 44. maddesi ve özel norm önceliği ilkesi gereğince sadece 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca mahkumiyet kararı verilmesi gerektiği gözetilmeden ayrıca TCK'nin 241/1. maddesi uyarınca da mahkumiyet kararı verilmesi suretiyle fazla ceza tayini, **8.CD., 04/12/2017; 18950/13714** ; Sanığın, Pos cihazlarını kullanım amaçları ve sözleşme koşulları dışında, kredi kartı sahiplerinin nakit ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kullanmaktan ibaret eylemlerinin, hem TCK'nin 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunu hem de 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunu oluşturduğu anlaşılmalı, her iki suç için öngörülen cezaların aynı olması karşısında, 5237 sayılı TCK'nin 44. maddesi ve özel norm ilkesi önceliği gereğince sanık hakkında 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesinde düzenlenen zincirleme şekilde gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçundan hüküm kurulması gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde karar verilmesi, **11.CD., 01/11/2018; 17189/8650**, Aynı yönde; **11.CD., 23/10/2018; 5171/8264**, **11.CD., 02/10/2018; 12503/7541**

suçunu oluşturduğu, bu itibarla fail hakkında TCK'nın 44. maddesindeki farklı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanması suretiyle tefecilik suçundan hüküm kurulması gerektiği ifade edilmektedir.¹⁴⁰

Tefecilik suçu, izinsiz bankacılık faaliyetinde bulunma¹⁴¹ suçu ile benzerlik göstermektedir.¹⁴² Birkısımgörüşegöre; izinsiz mevduat toplamak yani ivazlı veya ivazsız ödünç para toplamak, 5411 s. Bankacılık Kanununun 150. maddesinde tanımlanan suç oluşturur. Buna karşılık, izinsiz olarak ivazlı ödünç para verilmesi, TCK'nın 241. maddesindeki "tefecilik suçu"nu oluşturacaktır.¹⁴³ Tefecilik suçu ile izinsiz bankacılık faaliyetinde bulunma suçu arasındaki fark, fiilin sayı ve nitelik yönünden yoğunluğuyla ilgili olup, kazanç sağlamak amacıyla ödünç para verme fiilleri, bankacılık faaliyetinde bulunma yoğunluğuna ulaştı ise, izinsiz bankacılık faaliyetinde bulunma suçu; aksi halde, tefecilik suçu oluşacaktır.¹⁴⁴

Bir kısım görüşe göre; "13/12/2012, 28496 sayılı RG'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman

¹⁴⁰ SUÇ: 5464 sayılı Yasaya muhalefet, tefecilik

HÜKÜM : Eylemin kül halinde tefecilik kabulüyle mahkumiyet

TCK'nın 53. maddesinin uygulanması ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi'nin 08/10/2015 tarih ve E. 2014/140; K. 2015/85 sayılı kararının infaz aşamasında gözetilmesi mümkün bulunmuş, sanığın bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda tefecilik suçunu işlediği kabul edilmesine rağmen zincirleme suç hükümlerini içeren TCK'nın 43/1. maddesinin uygulanmaması aleyhe temyiz olmadığından bozma nedeni sayılmamıştır. **5.CD., 03/07/2018; 11181/5028** ; Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde, sanıkların hukuki anlamda tek fiil sayılan eylemlerinin hem TCK'nın 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunu hem de 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunu oluşturduğu, bu itibarla sanıklar hakkında TCK'nın 44. maddesindeki farklı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanması gerektiği, sanıklar hakkında tefecilik suçundan kurulan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olduğundan, sanıklara aynı fiilden dolayı 5464 sayılı Kanunun 36. maddesi gereğince ceza verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde beraat hükümleri kurulması, **5.CD., 16/04/2015; 7704/10517**

¹⁴¹ **Dursun**, s.200: "Suçun düzenlendiği Bank.K. m. 150 tahlil edildiğinde, maddede farklı cezalar öngörülen, dolayısıyla iki ayrı suç olarak ortaya çıkan tipik eylemler saptanabilir. Buna göre, maddenin 1. fıkrasında düzenlenen eylemler (Bu Kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın, banka gibi faaliyet gösterme ya da mevduat kabul etme yahut katılım fonu toplama), "izinsiz bankacılık faaliyetinde bulunma" şeklinde, 2. fıkradakiler ise (Bu Kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın banka adını ya da banka gibi faaliyet gösterdikleri ya da banka gibi mevduat veya katılım fonu topladıkları izlenimini uyandıracak söz ve deyimleri kullanma) "izinsiz banka adını veya bankacılık faaliyeti yapıldığı izlenimini uyandıran söz ve deyimleri kullanma" biçiminde ifade edilebilir."

¹⁴² İzinsiz bankacılık faaliyetinde bulunma suçu ile ilgili açıklamalar için bkz. **Dursun, Salman**, Bankacılık Düzenine Karşı İşlenen Suçlar, Seçkin 2006, s. 196 vd., **Taşdelen, Servet**, Bankacılık Kanunu Şerhi, Ankara, 2. bası, Turhan 2006, s. 1255 vd., **Parlar, Ali/ Akın, Mustafa/ Hatipoğlu, Muzaffer**, Bankacılık Ceza Hukuku, Ankara 2010, s.147 vd.

¹⁴³ **Özgenç**, s.547.

¹⁴⁴ **Gün, Tayfun**. Türk Ceza Kanunu'nda Tefecilik Suçu, TBB, Mart-Nisan 2019, Yıl: 31, Sayı: 141, s.197

Şirketleri Kanunu'nun 52. madde¹⁴⁵si ile, 10/6/1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu ile 30/9/1983 tarihli ve 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ek ve değişiklikleri ile birlikte yürürlükten kaldırılması, 30.9.1983 tarihli ve 90 sayılı "Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile 2279 s. Kanun, 17. maddesi hariç olmak üzere, yürürlükten kaldırılması, yine 13/12/2012, 28496 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketleri Kanunu'nun 52. maddesi ile, 10/6/1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu ile 30/9/1983 tarihli ve 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ek ve değişiklikleri ile birlikte yürürlükten kaldırılmış olması, Bankacılık Kanunu'nun 150. maddesinin birinci fıkrasında da "Bu Kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın banka gibi faaliyet gösteren ya da mevduat kabul eden ... cezalandırılır." şeklindeki düzenlemenin mevcut olması kazanç elde etmek amacıyla ödünç para verilmesinin Bankacılık Kanunu'nun 4. maddesi uyarınca kredi verme şeklinde bankacılık faaliyeti olması karşısında 13/12/2012 tarihinden itibaren olması kazanç elde etmek amacıyla ödünç para verme eylemlerinin özel düzenleme olan Bankacılık Kanunu'nun 150. maddesine muhalefet suçunu¹⁴⁶ oluşturacağı" ifade edilmiştir.¹⁴⁷

V. YAPTIRIM

Bu suçun cezası 2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 5000 güne kadar adli para cezasıdır.¹⁴⁸ Adli para cezasının alt sınırı TCK'nın 52. maddesine göre 5 gündür.

¹⁴⁵ Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 52- (1) 10/6/1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu ile 30/9/1983 tarihli ve 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ek ve değişiklikleri ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Diğer kanunlarda, 3226 sayılı Kanun ile 90 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye yapılan atıflar, bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılır.

¹⁴⁶ **Akkaya, Çetin**, Tefecilik, s.84

¹⁴⁷ **Özbek, Veli Özer / Kanbur, Nihat / Bacaksız, Pınar**. Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, 14. Bası, Seçkin 2019, 952; "Görüldüğü üzere nakdi, gayrinakdi her cins ve surette kredi verme işlemleri 5411 sayılı Kanuna göre bir bankacılık faaliyeti olup bu durum karşısında TCK. m.241 anlamında ödünç para verme olarak ifade edilen işlemler artık bir bankacılık faaliyeti olup bankalar dışında bu tür faaliyet gösteren kişi ya da kurumların m.150'de yer alan suç işlediği kabul edilmelidir... Faiz veya benzeri ivazlar elde etmek amacıyla yapılacak ödünç para verme faaliyeti artık bir bankacılık faaliyeti olup bu faaliyet ancak bankalar tarafından gerçekleştirilebilir. Bankalar dışındaki gerçek ya da tüzel kişiler tarafından gerçekleştirilecek bu tür faaliyetler Bankacılık Kanunu m.150'yi ihlal eder. 5411 sayılı Kanun madde 150 özel hüküm olmakla tefecilik olarak ifade edilen kazanç gütmek amaçlı ödünç para verme faaliyetleri hakkında TCK m.241 değil bu hüküm uygulanır.

¹⁴⁸ Sanık hakkında suçun işleniş biçimi, suç konusunun önem ve değeri, meydana gelen zararın ağırlığı, sanığın amaç ve saiki gözönüne alınarak takdiren aşağı haddten olmak üzere hürriyeti bağlayıcı cezanın belirlenmesine karşın, başkaca yasal ve yeterli gerekçe gösterilmeden adli para cezasının alt sınırdan uzaklaşarak tayin edilmek suretiyle çelişkiye düşülmesi, **5.CD. 23/05/2013, 6458/5653**; Sanıklar haklarında temel hürriyeti bağlayıcı ceza alt sınırdan ta-

TCK'nın 61/9. maddesinin burada uygulanma olanağı yoktur.^{149, 150}

Yargıtay uygulamasında 5237 sayılı TCK'nın 61. maddesi uyarınca temel ceza belirlenirken söz konusu maddenin 1. fıkrasında yedi bent halinde sayılan hususlarla aynı Kanunun 3. maddesinin 1. fıkrasındaki "suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur" şeklindeki yasal düzenlemeler ile dosyaya yansıyan bilgi ve kanıtlar birlikte ve isabetle değerlendirilip, denetime olanak verecek şekilde ve somut gerekçeler de gösterilmek suretiyle ilgili kanun maddesindeki cezanın alt ve üst sınırları arasında takdir hakkının kullanılması gerektiği ifade edilmektedir.¹⁵¹

Faile, 2 yıldan az hapis cezası verilir ise, CMK'nın 231. maddesinde düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu tartışılmalıdır.¹⁵² Hükmün açıklanmasının geri bırakılması yönünden, kamunun yahut mağdurun zararının karşılanması koşulu açısından, ödünç para alan kişiler mağdur olmadığından, bunların iddia ettikleri zararların karşılanması bir şart olarak aranmayacağı,. bu kişiler, kendilerinden fazla miktarda faiz alındığını iddia ediyorlarsa, hukuk mahkemesinde dava açabilecekleri, bununla birlikte, maliye hazinesinin ekonomik bir zararı var ise, bunun sanık tarafından karşılanması gerektiği ileri

yn edilmesine karşın, hürriyeti bağlayıcı ceza yanında tayin olunan gün adli para cezasının teşdit nedenleri gösterilmeden alt sınırı üzerinde tayini, **5.CD. 06/03/2013, 5064/1594**

¹⁴⁹ Ancak 1 Haziran 2005 tarihinden önce işlenen suçlarda, 2279 sayılı Yasanın daha lehe olduğu görülürse, bu kanuna göre verilecek para cezası, 15 Eylül 1981 tarihinde Resmi Gazete'de neşredilmek suretiyle yürürlüğe giren 2279 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Kanununda değişiklik yapılmasını öngören 2520 sayılı Kanunun 3. maddesi uyarınca 2279 sayılı Kanunun 17. maddesinde gösterilen hapis cezasıyla birlikte 100.000 liradan, 1.000.000 liraya kadar ağır para cezası uygulanacağı hükmü getirdiği ve sanığa hürriyeti bağlayıcı ceza yanında verilen para cezasının 01. 06. 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5252 Sayılı Yasanın 4. maddesinin b fıkrası 7. bendi (4/b-7) uyarınca 1430 katını geçemeyeceği nazara alınmalıdır.

¹⁵⁰ Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 19/06/2007 tarih ve 2007/10-108 Esas, 2007/152 Karar sayılı ilamında belirtildiği gibi, yasa koyucunun ayrıca adli para cezası öngördüğü suçlarda, hapis cezasının alt sınırdan tayini halinde mutlak surette adli para cezasının da alt sınırdan tayini gerektiği yönünde bir zorunluluk bulunmamakta ise de, yeterli ve yasal gerekçe gösterilmeksizin adli para cezasının alt sınırın üzerinde 30 gün olarak tayin edilmesi, **Y. 5.CD., 01/11/2018; 2504/8372**

¹⁵¹ Fiilin niteliği ile sanıklarda gözlemlenen kastın yoğunluk ve sürekliliği nazara alınarak temel cezanın 5237 sayılı TCK'nın 3 ve 61. maddelerindeki ilkeler uyarınca alt sınırdan daha fazla uzaklaştırılarak tayini gerektiğinin gözetilmemesi yanında, tefecilik suçunu, kazanç elde etmek için birden fazla kişiye borç para vermek suretiyle zincirleme şekilde işlediği anlaşılan sanıklar hakkında yasal koşulları olduğu halde aynı Kanunun 43. maddesi uygulanmayarak eksik ceza tayini, **5.CD., 10/10/2013 gün 2012/9163-2013/9850**

¹⁵² Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 03/06/2008 gün 2008/149-163, 13/11/2007 gün, 2007/171-235 sayılı Kararlarında da belirtildiği üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilip verilmeyeceğinin CMK'nın 231/5-6 maddesindeki şartlar gözetilmek suretiyle seçenek yaptırımlara çevirme ve erteleme gibi diğer kişiselleştirme nedenlerinden önce hakim tarafından değerlendirilmesi zorunlu bulunduğundan, hapis cezasının ertelenmesi gerekçe gösterilerek, yasal ve yeterli başkaca gerekçede gösterilmeden CMK'nın 231/5. maddesinin uygulanmasına yer olmadığına karar verilmesi, **5.CD. 07/05/2013, 7187/4719**

sürülmüştür.¹⁵³ Yargıtay ise, tefecilik suçu nedeniyle Hazinenin, vergi gelirinden yoksun bırakıldığını, bu nedenle hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilmesi için, Hazinenin vergi kaybı belirlenerek, bu kaybın giderilmesinin gerektiği ayrıca kişilerin ödediği faizin de zarar kavramına dahil olduğu bunun da giderilmesi gerektiği ifade edilmiştir.^{154, 155} Zararın giderildiği iddia ediliyorsa bu hususun araştırılması gerekir.¹⁵⁶

¹⁵³ **Yenidünya**, s 25.

¹⁵⁴ Bir başkasına ödünç para verme işinin Hazine Müsteşarlığının iznine ve bu işten elde edilen kazancın da vergiye tabi olduğu ve Hazinenin bu suçun işlenmesinden dolayı vergi kaybına uğrayacağı ayrıca sanığın elde ettiği kazanç nedeniyle ödünç para verdiği kişilerin zarar göreceği cihetle, somut olayda Hazinenin vergi kaybı, ödünç para verdiği kişiler olan Mehmet ... ve Celal K...’in ise ödediği faiz nedeniyle uğradıkları maddi zarar miktarları araştırılıp sanıktan bunları karşılayıp karşılamayacağı sorulup, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 03/06/2008 tarihli ve 2008/149-163 sayılı Kararında da belirtildiği üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilip verilmeyeceğinin CMK’nın 231/5-6. maddesindeki şartlar gözetilmek suretiyle seçenек yaptırımlara çevirme ve erteleme gibi diğer kişiselleştirme nedenlerinden önce hakim tarafından değerlendirilmesinin zorunlu olduğu gözetilmeden, hükmün açıklanmasının geri bırakılıp bırakılmayacağı hususunun karar yerinde tartışılmaması, **Y.5.CD. 28/02/2019; 2017/6854-2019/2562**; Dosya kapsamına göre, sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda, Kuşadası 3. Asliye Ceza Mahkemesi’nin 29/03/2016 tarihli kararıyla, kamunun uğradığı bir zarar bulunmadığından bahisle sanık hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş ise de: benzer bir olay sebebiyle, Yargıtay 5. Ceza Dairesinin 09/10/2015 tarihli ve 2014/10514 esas, 2015/14973 karar sayılı ilâmında ve benzer mahiyetteki diğer ilâmlarda belirtildiği üzere, bir başkasına ödünç para verme işinin, Hazine Müsteşarlığının iznine ve bu işten elde edilen kazancın da vergiye tabi olduğu ve Hazinenin bu suçun işlenmesinden dolayı vergi kaybına uğrayacağı ayrıca sanığın elde ettiği kazanç nedeniyle müşterinin zarar göreceği cihetle, somut olayda, Hazinenin vergi kaybı, müşterinin ise ödediği faiz nedeniyle uğradığı maddi zarar miktarları araştırılıp sanıktan bunları karşılayıp karşılamayacağı sorulduktan sonra, sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri

¹⁵⁵ Bir başkasına ödünç para verme işinin, Hazine Müsteşarlığının iznine ve bu işten elde edilen kazancın da vergiye tabi olduğu ve Hazinenin bu suçun işlenmesinden dolayı vergi kaybına uğrayacağı cihetle, CMK’nın 231. maddesinin 6/c fıkrasında belirtilen zarar kavramı, ölçülebilir, belirlenebilir (somut) maddi zarara ilişkin olup manevi nitelikteki zararı kapsamadığından, incelenen dosyada, Hazinenin vergi kaybı nedeniyle uğradığı maddi zarar miktarı araştırılıp sanıklardan zararı karşılayıp karşılamayacağı sorulmadan, adli sicil kaydında bulunan sabıkasının silinme koşulları oluşmuş sanık Nesim hakkında ve kayden sabıkasız olan sanık Mikat hakkında mahkemece yeniden suç işlemeyeceği kanaatine varılarak TCK’nın 51. maddesi gereğince erteleme hükümleri uygulandığı halde “katılanın zararının karşılanmadığı” biçimindeki yasal ve yeterli olmayan gerekçe ile hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının uygulanmamasına karar verilmesi, **5.CD. 28/03/2013, 6116/2396**;

Bir başkasına ödünç para verme işinin, Hazine Müsteşarlığının iznine ve bu işten elde edilen kazancın da vergiye tabi olduğu ve Hazinenin bu suçun işlenmesinden dolayı vergi kaybına uğrayacağı açıktır. CMK’nın 231. maddesinin 6/c fıkrasında belirtilen zarar kavramı, ölçülebilir, belirlenebilir (somut) maddi zarara ilişkin olup manevi nitelikteki zararı kapsamadığından, incelenen dosyada, Hazinenin vergi kaybı nedeniyle uğradığı maddi zarar miktarı araştırılmadan sabıkasının silinme koşulları oluşmuş sanık hakkında kamunun ve kişilerin uğradığı zararın giderilmemesinden söz edilerek ve sanığın kişilik özelliklerinin olumsuz olarak değerlendirilmesine dayanak oluşturan nedenler denetime imkan verecek biçimde gerekçelendirilmeden, sanık hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına yer olmadığına karar verilmesi, **4.CD. 04.10.2012, 2010/25457-2012/19709** gerektiği gözetilmeden, **Y. 5.CD., 11/09/2017 gün 3133/3299**; CMK’nın 231/6. maddesinde hükmün açıklanmasının

Bu suç bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenirse koşulları bulunduğu takdirde TCK'nın 242. maddesine göre tüzel kişi hakkında, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.^{157, 158}

geri bırakılması koşulunun gerçekleşmesi için, suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararının, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi gerektiği, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 03/02/2009 tarih ve 2008/11-250 Esas, 2009/13 sayılı Kararında yer alan "kanaat verici basit bir araştırma ile belirlenecek maddi zararların esas alınması, manevi zararların bu kapsama dahil edilmemesi gerektiği" şeklindeki kabul karşısında, sanığın eylemi nedeniyle somut ve belirlenebilir bir zarar olup olmadığı tespit edilip, zarar oluştuğunun saptanması halinde sanığa, bu zararı karşılamak isteyip istemediği sorulduktan sonra hükmün açıklanmasının geri bırakılması hususunda bir karar verilmesi gerektiği gözetilmeden "kamunun zararı giderilmemiş olması" şeklindeki yasal ve yeterli olmayan gerekçe ile hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına yer olmadığına karar verilmesi, **5.CD., 09/05/2016 gün 4733/4801**; CMK'nın 231/6. maddesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması koşulunun gerçekleşmesi için, suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi gerektiği, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 03/02/2009 tarih ve 2008/11-250 Esas, 2009/13 sayılı Kararında yer alan "kanaat verici basit bir araştırma ile belirlenecek maddi zararların esas alınması, manevi zararların bu kapsama dahil edilmemesi gerektiği" şeklindeki kabul karşısında, sanığın eylemi nedeniyle somut ve belirlenebilir bir zarar olup olmadığı tespit edilip, zarar oluştuğu tespit edildiği takdirde sanığa bu zararı karşılamak isteyip istemediği sorulduktan sonra hükmün açıklanmasının geri bırakılması hususunda bir karar verilmesi gerektiği gözetilmeden "suçun mağduru olan maliye hazinesinin suçtan doğan zararını gidermediği, bu yönde yapmış olduğu bir savunmanın olmadığı" şeklindeki yasal ve yeterli olmayan gerekçe ile hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına yer olmadığına karar verilmesi, **5.CD., 26/03/2015 gün 7567/8821**

¹⁵⁶ Sanık müdafininin kamu zararının giderildiğini belirtmesi karşısında, bu husus araştırılmaksızın, tefecilik ve Vergi Usul Kanuna muhalefet suçları bakımından kamu zararının giderilmediği gerekçe gösterilerek CMK'nın 231. maddesinin uygulanmamasına karar verilmesi, **Y. 16.CD., 23/10/2015 gün 1839/3774**

¹⁵⁷ 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 60/1. maddesinde düzenlenen güvenlik tedbirinin uygulanabilmesi için, kasıtlı bir suçun tüzel kişinin organ veya temsilci sıfatını taşıyan kişilerin iştirakiyle işlenmesi ve bu kişiler hakkında işledikleri suç nedeniyle mahkûmiyet kararı verilmiş olması, suçun tüzel kişinin faaliyet izninin sağladığı yetki kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi ve bununla tüzel kişinin yararına bir kazanç elde edilmiş olması gerekmektedir. Sanıkların hissedarı oldukları ve kuyumculuk alanında faaliyet gösteren U.... Altın Kuyumculuk İnş. San. Ve Tic Ltd. Şti'nin herhangi bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunmasının gerekmediği anlaşılmakla; delilleri takdir ve gerekçesi gösterilmek suretiyle sanık hakkında verilen Güvenlik tedbiri uygulanmasına yer olmadığına dair hüküm usul ve kanuna uygun olduğundan, yerinde görülmeyen katılan Hazine vekilinin temyiz itirazlarının reddiyle hükmün ONANMASINA, **5.CD. 04/04/2013, 5766/2738**

¹⁵⁸ "90 sayılı Kanun Hükmündü Kararname hükmü uyarınca alınan ikrazatçılık izni iptal edildiği halde, ödünç para verme işlerine devam edilmesinin tefecilik sayılacağı, tefecilik yaptığı mahkemece sabit görülenlerin işyerlerinin Valiliklerce kapatılacağına hükme bağlandığı, ayrıca, faktoring şirketlerinin kuruluş ve çalışma esaslarını belirlemek amacıyla çıkarılan Faktoring Şirketlerinin Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmeliğin 2. maddesinde, faktoring şirketinin kurulması için Hazine Müsteşarlığından ön izin ve kuruluşu takiben faaliyet izninin alınması gerektiğinin belirtildiği, davacı şirketin... faiz karşılığı ve ipotek almak suretiyle sürekli olarak ödünç para verdiğinin belirlenmesi üzerine faaliyet izninin iptal edildiğinin

VI. KOVUŞTURMA USULÜ, GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME VE SÜBUTA İLİŞKİN UYGULAMADA ESAS ALINAN DEĞERLENDİRMELER

Bu suçun soruşturması ve kovuşturması şikâyete bağlı değildir, resen takibi gerekir.

Bu suçla ilgili görevli mahkeme 5235 sayılı yasanın 10–14.maddeleri uyarınca asliye ceza mahkemesi, yetkili yargı mercii ise ödünç paranın verildiği yer merciidir.

Vicdani kanıt sisteminin geçerli bulunduğu ceza yargılaması hukukumuzda hâkimin hükmünü dayandırdığı delillerin gerçekçi, akılcı, olayı tüm ayrıntısı ile yansıtıcı, kanıtlamaya yararlı ve hukuka uygun¹⁵⁹ olarak elde edilmiş olması gerekir. Sanık aleyhine vicdani kanı, yargılama konusu olayla ilgili olmayan bilgilerden oluşmamalıdır.¹⁶⁰

Yargıtay'ın uygulamasında suçun yasal delillerle sübutunun kabul edilmesine ilişkin ve hangi hallerde suçun ispatlanmış sayılacağına ilişkin bir kısım kararları mevcuttur.

Uygulamada;

- Failin kolluk kuvvetleri vasıtasıyla sanığın geçimini ne şekilde sağladığı, belirtilen paraya ilişkin yaptığı işle orantılı ekonomik gücü olup olmadığı¹⁶¹

anlaşıldığı, belirli konularda faaliyette bulunulabilmesi amacıyla idarelerce verilen ruhsat, çalışma belgesi, faaliyet izni gibi belgelerin, bu izinlerin verilme koşullarının ortadan kalkması halinde usulde paralellik ilkesi gereği her zaman geri alınabileceği...” (Danıştay 10.D.'nin 28.03.2005 tarih 2002/2504-2005/1366 sayılı karar) (Uğur, Tefecilik Suçunun Pozitif Dayanakları, Unsurları ve Uygulama İlkeleri, sh.66).

¹⁵⁹ Sanık hakkında açık senet karşılığında verdiği ödünç paranın geri ödenmesine rağmen fahiş miktarlarda para istediğinden bahisle tefecilik yapmak suçundan açılan kamu davasında; soruşturma makamlarına şikayette bulunularak yasal delil elde etme imkanı varken Kadir'nin planlayarak gerçekleştirdiği anlaşılan adli emanetin 2006/6121 sırasında kayıtlı 1 adet mikro kaset içeriğinin yasal delil mahiyetinde kabul edilemeyeceği de dikkate alındığında sanığın, diğer sanık Ayhan Du...'ın eylemlerine katıldığına ilişkin dosya kapsamında delil bulunmadığı,**(5.CD'nin 07/03/2013 tarih ve 3499/1635 sayılı kararı)**

¹⁶⁰ **(CGK'nın 04/10/2011 gün ve 2011/10-159-2011/ 202 sayılı kararı)**

¹⁶¹ Sanığın, kazanç elde etmek amacıyla müşteki Ramazan'a borç para verdiği iddiasıyla açılan kamu davasında, maddi gerçeğin kuşkuyla yer vermeyecek şekilde ortaya çıkarılabilmesi amacıyla, geçim kaynaklarının araştırılıp ekonomik durumunun iddianamede belirtilen miktarlardaki paraları borç vermeye uygun olup olmadığı ve tefecilik yapıp yapmadığının kolluk marifetiyle araştırılması, alacaklı sıfatıyla başlattığı icra takip dosyalarındaki borçlular Sabahattin ve Uygur'un tanık sıfatıyla dinlenilmesi ve sonucuna göre hukuki durumunun takdir ve tayini gerekirken, eksik inceleme ve yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde hüküm kurulması, **Y.5.CD. 05/03/2019; 2015/8667-2019/2767**

hususunun araştırılması,^{162, 163}

- Meşru faaliyetleri ile orantılı olmayan mal varlıklarının olup olmadığının belirlenmesi,¹⁶⁴
- Atılı tefecilik suçunun işlenip işlenmediğinin tespiti için yeterli zabita araştırması yaptırılıp, sanık yararına icra müdürlüklerinde yapılmış ve yapılmakta olan icra takip dosyaları bulunup bulunmadığı sorulup, varsa bu dosyalar getirtilip incelenerek sonucuna göre sanığın hukuki

¹⁶² Maddi gerçeğin kuşkuya yer vermeyecek biçimde ortaya çıkarılabilmesi amacıyla; sanıkların, geçim kaynaklarının araştırılıp ekonomik durumlarının iddianamede belirtilen miktardaki paraları borç vermeye uygun olup olmadığının ve tefecilik yapıp yapmadıklarının kolluk marifetiyle araştırılmasından, vergi mükellefi olduklarının tespiti halinde haklarında suç tarihlerini kapsayan dönem için vergi inceleme raporu düzenlettilmesinden, sanık İsmet'in şikayetçi Kamil'in kendisinden bıçak parası aldığı ve hakkında irtikap suçundan dava açıldığı beyanı karşısında varsa ilgili dosyanın getirtilerek incelenmesinden, tanık İbrahim'in olayla ilgili bilgi ve görgüsünün suç tarihini ve suçun unsurlarını tespite elverişli şekilde yeniden alınmasından, sanıkların alacaklı oldukları icra takip dosyaları bulunup bulunmadığının tespitiyle mevcutsa takip borçlularının faiz karşılığında sanıklardan ödünç para alıp almadıkları hususunda tanık sıfatıyla dinlenilmelerinden sonra tüm kanıtların hep birlikte değerlendirilerek sonucuna göre hukuki durumlarının tayin ve takdiri gerekirken, eksik inceleme ve yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde hükümler kurulması, **Y. 5.CD., 10/10/2018 gün 1148/7105**

¹⁶³ Kabule göre; sanığın soruşturma ve kovuşturma aşamalarında değişmeyen savunmalarında; 2005 yılı sonunda, Lale Sanayi 2.Bloktaki dükkanını vadeli olarak müşteriye sattığını ve kalan alacağı için senet tanzim ettiklerini iddia etmesi karşısında, bahsi geçen alım-satımın doğruluğu araştırılmadan ayrıca kolluk kuvvetleri vasıtasıyla sanığın geçimini ne şekilde sağladığı, tefecilik işiyle uğraşıp uğraşmadığı belirlenmeden eksik incelemeyle hüküm tesisi, **(4.CD'nin 26/09/2012 tarih ve 2374/18912 sayılı kararı)**

¹⁶⁴ Sanıkların tefecilik suçundan mahkumiyetlerine karar verilmiş ise de; Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 06/05/2013 tarihli ve 2011/18036 Esas, 2013/13423 Karar sayılı bozma ilamında sanıkların tefecilik yapıp yapmadıklarının belirlenebilmesi açısından, ticaretle uğraşmaları nedeniyle tüm ticari belgeleri, banka hesapları, muhasebe kayıtları ile gelir ve giderleri ayrıntılı şekilde incelenip meşru faaliyetleri ile orantılı olmayan mal varlıklarının olup olmadığı konusunda bilirkişi raporu alınması gerektiğinin belirtildiği, bozmaya uyularak alınan bilirkişi raporundan da sanıkların ticari faaliyetleri ile orantılı olmayan mal varlıklarının olmadığına anlaşılmış olması, vergi denetim raporu, müşteki ve tanık beyanları ile tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; savunmalarının aksine, atılı suç işlediklerine dair mahkumiyetlerine yeterli, her türlü kuşkudan uzak, kesin ve inandırıcı delil bulunmadığından, şüpheden sanık yararlanır ilkesi gereğince yüklenen suçtan sanıkların beraatleri yerine yanlış değerlendirme sonucu yazılı şekilde mahkumiyetlerine karar verilmesi, **Y.5.CD. 24/09/2019; 2018/6405-2019/8715**; Sanıkların tefecilik yapıp yapmadıklarının belirlenebilmesi açısından; ticaretle uğraşmaları nedeniyle tüm ticari belgeleri, banka hesapları, muhasebe kayıtları ile gelir ve giderleri ayrıntılı şekilde incelenip meşru faaliyetleri ile orantılı olmayan mal varlıklarının olup olmadığı konusunda bilirkişi raporu alınarak sonucuna göre sanıkların hukuki durumunun tespit edilmesi ve savunmalardaki hususların araştırılması gerekirken, eksik kovuşturma ile mahkumiyetlerine karar verilmesi, **(4.CD'nin 06/05/2013 tarih ve 18036/13423 sayılı kararı)**

durumunun belirlenmesi,^{165, 166}

- Failin faiz karşılığında ödünç para verme işiyle iştigal edip etmediği, çevrede tefecilik yaptığının bilinip bilinmediğinin saptanması bakımından zabıta marifetiyle¹⁶⁷ araştırma yapılması,^{168, 169}
- Failin kazanç elde etmek amacıyla başkalarına ödünç para verip vermediğinin kolluk aracılığıyla araştırılıp, sanığın faiz karşılığı borç para verip vermediğinin saptanması bakımından borç verdiği kişilere karşı başlattığı icra takiplerinin bulunup bulunmadığının, bulunduğu belirlenmesi durumunda ilgili icra dosyalarındaki borçlular dinlenerek senet miktarlarının asıl borcun karşılığını mı oluşturduğu, faiz öngörülüp öngörülmediği, sanık hakkında vergi inceleme raporu düzenlenip düzenlenmediği araştırılıp,

Gerektiğinde mevcut kanıtlar çerçevesinde uzman bilirkişi heyeti raporu da alınarak, sonucuna göre sanıkların hukuki durumlarının belirlenmesi gerektiği,¹⁷⁰

- Faillerin evinde ve/veya işyerinde, üzerlerinde yapılan aramada ele geçirilen belgelerde var ise borçluların olanaklı bulunduğu takdirde dinlenilmesi,¹⁷¹

¹⁶⁵ Maddi gerçeğin kuşkuyla yer vermeyecek şekilde ortaya çıkarılması açısından sanık lehine düzenlenen senetlerin denetime imkan verecek şekilde dosya arasına getirilmesi, sanığın tefecilik yapıp yapmadığı hususunda kolluk araştırması yaptırılması, ilgili icra dairelerinden sanığın alacaklı olduğu icra dosyalarının sorulup var ise aslı veya onaylı suretleri getirtilip borçlu gözükten kişilerin faiz karşılığı sanıktan para alıp almadıkları konusunda tanıklıklarına başvurulması, gerektiği takdirde ilgili vergi dairesine yazı yazılarak bu konuda vergi inceleme raporu düzenletirilmemesinden sonra hasıl olacak sonuca göre sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken eksik inceleme ve yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde hüküm kurulması, **Y. 5.CD., 22/03/2018 gün 12363/2098**

¹⁶⁶ **(4.CD'nin 18/12/2012 tarih ve 1326/30768 sayılı kararı)**

¹⁶⁷ **Özbek, Veli Özer / Kanbur, Nihat / Bacaksız, Pınar.** Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, 14. Bası, Seçkin 2019, 959; *"..uygulamamızda yaşanan ispat zorlukları nedeniyle uygulamada dosya içine konulan "sanıkların tefeci olarak bilindiklerine" dair zabıta araştırması delil değildir. Masumiyet karinesine aykırıdır ve bu yönüyle de adil yargılama hakkı ihlal edilmiştir.*

¹⁶⁸ TCK'nın 241. maddesinde tanımlanan tefecilik suçunun oluşabilmesi için kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesinin yeterli oluşu, ayrıca birden fazla kişiye sistemli olarak faiz karşılığı ödünç para verilmesinin suçun unsuru olarak aranmaması karşısında; dava konusu olaya ilişkin maddi gerçeğin kuşkuyla yer vermeyecek şekilde ortaya çıkarılması açısından sanığın vergi kaydının bulunup bulunmadığı tespit edilerek gerektiğinde vergi incelemesi yaptırılması, alacaklı olduğu icra takip dosyalarının bulunup bulunmadığının araştırılıp varsa incelenmesi, tefecilik yapıp yapmadığı hususunda kolluk araştırması yaptırılmasından sonra hukuki durumunun tayin ve takdiri gerektiği gözetilmeden eksik inceleme ve yetersiz gerekçelerle yazılı şekilde hüküm kurulması, **Y. 5.CD., 23/11/2017 gün 5483/4985**

¹⁶⁹ **(7.CD'nin 19.11.2009 tarih ve 2007/3838-2009/13552 sayılı kararı)**

¹⁷⁰ **(6.CD'nin 26/09/2012 tarih ve 14412/15930 sayılı kararı)**

¹⁷¹ Sanığın kazanç elde etmek amacıyla başkalarına ödünç para verip vermediğinin kolluk aracılığıyla araştırılması, bulunması halinde borç verdiği kişilere karşı başlattığı icra takipleri olup

- Faillerin hangi iş sektöründe faaliyette buldukları, vergi mükellefi olup olmadıkları, soruşturma sürecinde defterdarlık görevlilerince haklarında ticari faaliyetleri ile ilgili inceleme yapıp yapılmadığı, banka hesaplarına ilişkin ekstrelerin temin edilip para hareketlerinde adları geçen kişilerin faizle para alıp almadıkları hususunun araştırılması,¹⁷²
- Mağdurun suça konu parayı hangi amaçla aldığı belirlenmesi,¹⁷³
- Fail ile borçlanlar arasında herhangi bir ticari ilişki bulunup bulunmadığının tespit edilmesi,¹⁷⁴
- Ticari ilişkiye delalet eder durumlar olduğu takdirde alım satım ve para miktarlarının hayatın olağan akışına uygun olup olmadığının

olmadığının tespiti, var ise ilgili icra dosyalarındaki borçlular dinlenerek senet miktarlarının asıl borcun karşılığını mı oluşturduğu ve alınan borç için faiz öngörülüp öngörülmediğinin araştırılıp saptanması ayrıca sanıkların evinde ve işyerinde yapılan aramada ele geçirilen senet ile ajandada yer alan borçlular olanaklı bulunduğu takdirde dinlenerek, suça konu senetleri ve ajandada yer alan meblağları sanıklar .. Ekdemir ve ... Ertunç'a hangi borç sebebiyle verdikleri açıklattırılıp sonucuna göre sanıkların hukuki durumunun tayini gerekirken, sadece senet ve ajandada yer alan borçlulardan dört kişinin ifadeleri ile yetinilerek eksik inceleme ile beraat kararı verilmesi, **(4.CD'nin 02/10/2012 tarih ve 18600/19249 sayılı kararı)**

¹⁷² Sanıkların hangi iş sektöründe faaliyette buldukları, vergi mükellefi olup olmadıkları, soruşturma sürecinde defterdarlık görevlilerince haklarında ticari faaliyetleri ile ilgili inceleme yapıp yapılmadığı, banka hesaplarına ilişkin ekstrelerin temin edilip para hareketlerinde adları geçen kişilerin sanıklardan faizle para alıp almadıkları araştırılmadan, sanıkların tefecilik yapıp yapmadıkları konusunda kolluk araştırması yapılmadan, takibe konu icra dosyaları getirtilip içeriklerinin tutanağa geçirilmesi, sanıklar hakkında tefecilik suçlamasıyla ilgili yapılmış soruşturma dosyası bulunup bulunmadığı araştırılarak, sanıkların hukuksal durumunun tespiti gerekirken, eksik kovuşturma ve "bir kereliğine faiz karşılığı para verilmesinin tefecilik suçunu oluşturmayacağı" şeklindeki yasal olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi, **(4.CD'nin 01/10/2012 tarih ve 10453/18978 sayılı kararı)**

¹⁷³ Tanık Selami Gö... 'ün suça konu çeklerin kendisi tarafından düzenlenerek Mehmet Erd...n'a kömür alım-satımı için teminat olarak verildiğine ilişkin ifadesi karşısında, Mehmet Erd...n'ın tanık olarak usulünce dinlenip, sanıktan suça konu parayı hangi amaçla aldığı belirlenmesi, gerekirse ticari defterleri de bilirkişiye inceletirilerek, sanığın, kazanç elde etmek amacıyla borç para verip vermediğinin kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde tespit edildikten sonra hukuki durumunun belirlenmesi gerektiği gözetilmeden, eksik inceleme ve yetersiz gerekçe ile mahkumiyet kararı verilmesi, **(4.CD'nin 28/01/2013 tarih ve 5415/1750 sayılı kararı)**

¹⁷⁴ Sanık Yüce'nin suça konu çeklerin müşterilerle olan ticari ilişkileri nedeniyle verildiği, faizle para vermediğine dair savunması ve Vergi Dairesi tarafından düzenlenen 23.09.2011 tarihli rapor karşısında, ... Yüce'nin yöneticisi olduğu ... Yüce Şti'nin her türlü ticari defter, evrak, fatura, banka kayıtları ve ilgili belgeler üzerinde ayrıntılı inceleme yapılarak, suça konu şirket ve sanıklarla müşterilerin herhangi bir ticari ilişkisinin olup olmadığı, müşterilerin ve tanık beyanlarında geçen ödemelerin bulunup bulunmadığının, varsa ticari ilişki niteliğinde olup olmadığının, tespit edilen icra dosyalarında belirtilen alacakların şirket kayıtlarında bulunup bulunmadığının belirlenmesi amacıyla üç kişiden oluşan bilirkişi heyetinden alınacak rapor sonucuna göre sanıkların hukuki durumlarının tespiti gerektiği halde, eksik inceleme ile mahkumiyet kararı verilmesi, **(4.CD'nin 29/04/2013 tarih ve 11300/12769 sayılı kararı)**

belirlenmesi,^{175, 176, 177}

- Ticari teamüller gereği yapılan bir iş olup olmadığının araştırılması,¹⁷⁸

¹⁷⁵ Katılanın aşamalandaki birbiriyle uyumlu ve özde değişmeyen beyanları, bunu doğrulayan tanık anlatımları, sanığın katılana para verdiğini kabul etmesi, herhangi bir ticari ilişki bulunmamasına rağmen ödünç olarak verilen para miktarının fazla olması, ödünç verilen para karşılığında tarla devredilmesi, yine aralarında yakın akrabalık bağı veya iş ilişkisi bulunmayan kişiler arasında günün ekonomik koşulları nazara alındığında önemli miktarlardaki paranın karşılıksız verilmesinin hayatın olağan akışına aykırı bulunması hususları birlikte değerlendirildiğinde yüklenen tefecilik suçunun tüm unsurlarıyla oluştuğu gözetilmeden dosya kapsamı ve oluşa uygun düşmeyen gerekçelerle yanılığlı değerlendirme sonucu yazılı şekilde beraat kararı verilmesi, **5.CD., 01/06/2016 gün 5822/5665**

¹⁷⁶ Müşteki ... Karakök'ün sanık ... Çelik'ten un satın almadığını ve aralarında ticari bir ilişki de olmadığını ileri sürmesi karşısında, müşteri Karakök'ün hangi işle iştirigal ettiği araştırılıp savunmada ileri sürüldüğü gibi 10.000 TL'lik un satın almasının hayatın olağan akışına uygun olup olmadığı da tartışılarak sonucuna göre, hukuki durumun tayini gerekirken, eksik kovuşturma ve yetersiz gerekçeyle beraat kararı verilmesi, **(4.CD'nin 20/12/2012 tarih ve 2981/31256 sayılı kararı)**

¹⁷⁷ Aynı şekilde şikayetçi ... Ataköy'ün sanıkla ortak taşınmaz alacak kadar aralarında bir iş ve arkadaşlık ilişkisi bulunmaması, verilen 20.000 TL paranın sonuçta 80.000 TL olarak geri alınmak üzere birden fazla alacaklı kısmı boş bırakılmış senet düzenlenmesi ve ileri sürülen satışa dair hiçbir belge düzenlenmemesi de, hayatın olağan akışına ve ortaklık ilişkisinin gereklerine tamamen aykırı olup, şikayetçinin anlatımlarının olaya uygun olduğunu ve ortak zeytinlik satın almak için sanıktan para almayı faiz karşılığı borç para aldığını gösterdiği, Tüm bunlara göre, sanığın şikayetçilere ve mağdura, kazanç elde etmek amacıyla faiz karşılığı borç para vermek suretiyle TCK'nın 241/1. ve 43/2. maddelerine uyan zincirleme tefecilik suçunu işlediği sabit olmasına karşın, yerinde olmayan gerekçe ile beraat kararı verilmesi, **(4.CD'nin 17/12/2012 tarih ve 2171/30427 sayılı kararı)**

¹⁷⁸ ilçesinde çirçir işletmesi sahibi olan sanıkların aşamalandaki savunmalarında, katılan ve şikayetçilere faizle borç para vermediklerini, tefecilik yapmadıklarını, pamuk üreticisi olan kişilerle imzalanan sözleşmelerin, teminat olarak alınan senetlerin ve düzenlenen müstahsil makbuzlarının o yörede yapılması ticari teamüller gereğince mutat olan alivire alım sözleşmesi kapsamında bulunduğunu, bu sözleşme uyarınca üreticilerin hasat zamanı gelmeden önce ürününü getirmeyi taahhüt ederek kendilerinden avans aldıklarını, belirlenen zamanda taahhüt edilen ürün getirilmediği veya sözleşmeye aykırı biçimde başka bir tüccara satıldığı takdirde daha önce alınan senetlerin icraya konularak aradaki vade farkının faiz olarak talep edildiğini belirtmeleri, bu nitelikteki sözleşmelerin Ticaret Borsası tarafından da onaylanması, dosya kapsamında dinlenen kimi tanıkların da sanıklardan bu şekilde avans aldıklarını, sözleşme gereğini yerine getirince haklarında icra takibi veya başkaca bir işlem yapılmadığını ifade etmeleri karşısında, sanıkların mahallinde alivire alım işiyle uğraşım uğraşmadıklarının araştırılıp ayrıca Ticaret Borsasından da sorulmasını müteakip, konunun uzmanı emekli Sayıştay uzman denetçisi bilirkişilerden oluşturulacak bir bilirkişi heyetine dosya tevdi olunarak sanıklar tarafından gerçekleştirilen faaliyetin niteliği, alivire alım sözleşmesi ya da faizle ödünç para verme kapsamında bulunup bulunmadığı, üreticilerden alınan senetlerdeki tutarların teslimi taahhüt edilen ürünlerin rayiç değeriyle örtüşüp örtüşmediği, senetlerin vade tarihleri ve icra takibinde talep edilen faiz oranlarının suç tarihinde geçerli bulunan ekonomik koşullara uygun olup olmadığı hususlarında kesin ve tereddüte yer bırakmayacak yeni bir rapor alınması ile sanıkların vergi cezalarının iptali için açtıkları davaların reddine ilişkin kararları onayan Bölge İdare Mahkemesinin ilgili kararlarının onaylı örnek-

- Hayatın olağan akışına ve bilinen ticari kurallara göre faiz ödemesi bulunup bulunmadığı,¹⁷⁹ alışveriş miktarından çok daha yüksek rakamlar için belge ve sözleşme olup olmadığının araştırılması,¹⁸⁰

lerinin getirtilip gerekçeleri de irdelenerek sonucuna göre tüm deliller birlikte değerlendirilip sanıkların hukuki durumlarının takdir ve tayini gerekirken, sanık savunmalarını değerlendirmeyen dosya kapsamındaki yetersiz bilirkişi raporuyla yetinilerek eksik incelemeyle yazılı şekilde hüküm kurulması, **(5.CD'nin 17/01/2013 tarih ve 12993/417 sayılı kararı)**

¹⁷⁹ Salihli ilçesinde toprak mahsulleri ticareti ile uğraşan sanığın aşamalarda savunmalarında, tanıklara faizle borç para vermediğini, tefecilik yapmadığını, toprak mahsülü üreten kişilerden teminat olarak alınan senetlerin ve düzenlenen müstahsil makbuzlarının o yörede yapılması ticari teamüller gereğince mutata olan alivire alım sözleşmesi kapsamında bulunduğunu, bu sözleşme uyarınca üreticilerin hasat zamanı gelmeden önce ürününü getirmeyi taahhüt ederek kendilerinden avans aldıklarını, belirlenen zamanda taahhüt edilen ürün getirilmediği takdirde daha önce alınan senetleri icraya koyduğunu belirtmesi, dosya kapsamında dinlenen tanıkların da sanıktan bu şekilde avans aldıklarını beyan etmeleri ve dosyaya sunulan makbuz ve sözleşmelerin de bu savunmayı desteklemesi karşısında, sanığın mahallinde alivire alım işiyle uğraşıp uğraşmadığının araştırılıp ayrıca Manisa Ticaret Borsasından da sorulmasını müteakip, konunun uzmanı Sayıştay Emekli Uzman Denetçisi bilirkişilerden oluşturulacak bir bilirkişi heyetine dosya tevdi olunarak sanık tarafından gerçekleştirilen faaliyetin niteliği, alivire alım sözleşmesi ya da faizle ödünç para verme kapsamında bulunup bulunmadığı, üreticilerden alınan senetlerdeki tutarların teslimi taahhüt edilen ürünlerin rayiç değeriyle örtüşüp örtüşmediği, senetlerin vade tarihleri ve icra takibinde talep edilen faiz oranlarının suç tarihinde geçerli bulunan ekonomik koşullara uygun olup olmadığı hususlarında kesin ve tereddüte yer bırakmayacak yeni bir rapor alınması ile sonucuna göre tüm deliller birlikte değerlendirilip sanığın hukuki durumunun takdir ve tayini gerekirken, eksik incelemeyle yazılı şekilde hüküm kurulması, **5.CD., 21/12/2015 gün 14936/17600**

¹⁸⁰ Öncelikle tarafların banka kayıtları ile suça konu beyanlarda geçen tüm icra dosyaları ve müşterinin suç tarihlerindeki tarım kredi kurumu dosyası getirtilip, defterler ve banka kayıtları üzerinde ve sanığın savunmasında müşteriden alarak iade ettiğini belirttiği biçerdöverin satışı olup olmadığının tespiti, satış ve iade işleminin varlığı halinde, biçerdöverin çalışabileceği dönem ile icra takibine konu senedin ödeme tarihi nazara alınarak kâr paylaşımı olup olamayacağı, işlem sırf iadede ibaret ise; suç tarihindeki değeri hususunda uzman bilirkişi marifetiyle inceleme yaptırılıp rapor alınarak, hayatın olağan akışına ve bilinen ticari kurallara göre faiz ödemesi bulunup bulunmadığı, alışveriş miktarından çok daha yüksek rakamlar için belge ve sözleşme olup olmadığı araştırılmadan, müşteriyi borç para almak için sanığa yönlendiren tanık ... Şentürk'ün ve biçerdöverin satıldığı ... muhtarı ... Güney'in ifadeleri alınmadan eksik inceleme ile hüküm kurulması, **(5.CD'nin 11/03/2013 tarih ve 5800/1740 sayılı kararı)**
Öncelikle tarafların banka kayıtları ile suça konu beyanlarında geçen tüm icra dosyaları getirtilip, defterler ve banka kayıtları üzerinde ve sanığın savunmasında müşteriyi sattığını belirttiği dosya içinde bulunan tarihsiz ve bedelsiz satış sözleşmesine konu aracı suç tarihindeki değeri hususunda uzman bilirkişi marifetiyle inceleme yaptırılıp, rapor alınarak, hayatın olağan akışına ve bilinen ticari kurallara göre; faiz ödemelerinin, ayrıca alışveriş miktarından çok daha yüksek rakamlar için düzenlenen belge ve sözleşmelerin bulunup bulunmadığı araştırılmadan, C.Başsavcılığının 07/08/2008 tarih 2008/950, 13/03/2008 tarih 2008/305, 06/05/2008 tarih 2008/573 Esas nolu iddianameleri açılan kamu davalarının akıbeti araştırılıp ilgili davalar kesinleşmemişse birleştirilerek sanık hakkında TCK'nın 43. maddesinin uygulanıp uygulanmayacağı tartışılmadan eksik inceleme ile yazılı biçimde hüküm kurulması, **(5.CD'nin 25/02/2013 tarih ve 3601/1343 sayılı kararı)**

- Defterdarlık görevlileri tarafından sanığın ticari faaliyetiyle ilgili bir inceleme yürütülüp yürütülmediği araştırılarak, yürütülmüş ise buna ilişkin rapor temin edilerek, yürütülmemişse gereğinin takdir ve ifası için bildirimde bulunularak, failin banka hesapları, hesap hareketleri araştırılıp hesap ekstreleri temin edilerek, kolluk aracılığıyla failin faiz karşılığı ödünç para verip vermediği konusunda çevreden araştırma yaptırılarak, ticari hesaplar ve belgeler yönünden vergi inceleme raporu alınıp dava dosyası üzerinde uzman bilirkişi heyetine inceleme yaptırılması,¹⁸¹ gerektiğine işaret edilmektedir. Yargıtay uygulamasında aşağıda belirtilen hallerde genel olarak suçun sübut bulduğu kabul edilmektedir.
- Şikayetçilerin tanıkların birbiriyle uyumlu oluşa uygun beyanlarında failden faiz karşılığında para alındığını ifade etmeleri halinde,^{182, 183}

¹⁸¹ (4.CD'nin 06/03/2013 tarih ve 9157/6106 sayılı kararı)

¹⁸² Mağdurların mahkemede kısmen farklılık gösterse de özünde değişmeyen istikrarlı anlatımları, sanığın çevredekilere sürekli borç para verdiğiine ilişkin araştırma tutanağı, bu tutanağı doğrulayan tanıklar Cemal ve Yunus'un beyanları, sanığın yakın akrabalık ve iş ilişkisi bulunmayan kişilere karşılıksız olarak sürekli borç para verdiğiine ilişkin savunmasının hayatın olağan akışına ve genel hayat tecrübelerine uygun düşmediği dikkate alındığında; kuyumculuk yapan sanığın, mağdurlar Zeynel ... ve Dursun A....'in ödünç para talep etmeleri üzerine, herhangi bir altın alım satımı olmadığı halde, altın satmış gibi mağdurlardan çek aldıktan sonra, bu kez sattığı altını hurda altın olarak geri alıyormuş gibi hesap yaparak, çek bedelinden daha az bir parayı mağdurlara verme biçimindeki eyleminde, çekin el değiştirmesi kişiler arasında doğmuş olan bir alacak borç ilişkisine dayanmayıp, kazanç elde etmek amacıyla çekin kendisi satın alınarak ödünç para verildiğinden TCK'nun 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunun tüm unsurlarının oluştuğu kabul edilmelidir. **Ceza Genel Kurulu 12.05.2015 gün ve 2014/4-655; 2015/152;** Katılan Ali K....'nın, sanıktan faiz karşılığı borç para aldığı, karşılığında taşeron olarak iş yaptığı Abdulhalik S....'a ait taşınmazı teminat amaçlı sanığa devrettiği şeklindeki aşamalarda sapma göstermeyen tutarlı beyanları, bunu doğrulayan tanık Abdulhalik'in anlatımı, sanık tarafından katılana gönderilen mesaj içeriği, vergi tekniği raporu ve tüm dosya kapsamından, sanığın, kazanç elde etmek amacıyla katılan Ali'ye ödünç para vermek suretiyle tefecilik suçunu işlediğinin sabit olduğu nazara alınarak atılı suçtan mahkumiyeti yerine oluşa uygun düşmeyen yanlışlı değerlendirme ve yetersiz gerekçelerle yazılı şekilde beraatine karar verilmesi, **Y. 5.CD., 06/12/2018; 6817/9539**

¹⁸³ TCK'nın 241. maddesinde tanımlanan tefecilik suçunun oluşabilmesi için, kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesinin yeterli oluşu, ayrıca birden fazla kişiye sistemli olarak faiz karşılığı ödünç para verilmesinin suçun unsuru olarak aranmaması karşısında; suçtan zarar görenler Özmen ve Memet ile tanıkların aşamalarda beyanları, icra takip dosyaları ve tüm dosya kapsamına göre, sanığın kazanç elde etmek amacıyla birden fazla kişiye ödünç para vermek suretiyle zincirleme tefecilik suçunu işlediğinin sübuta erdiği nazara alınarak mahkumiyeti yerine, dosya kapsamı ve oluşa uygun düşmeyen gerekçelerle yanlışlı değerlendirme sonucu yazılı şekilde beraatine karar verilmesi, **Y.5.CD. 20/05/2019; 2015/10752-2019/5439; Diğer şikayetçi Nesrin'in de soruşturma safhasında sanıktan faiz karşılığında borç para aldıklarını beyan etmeleri, (5.CD'nin 29/05/2013 tarih ve 8614/5873 sayılı kararı);** Sanık ile aralarında alacak verecek ilişkisinden dolayı ihtilaf olduğunda kuşku bulunmayan katılanın şikayetiyle uyumlu tanıklar Talat ... ve Yüksel Ç... 'in, soruşturma ve

- Aralarında yakın akrabalık bağı veya iş ilişkisi bulunmayan kişiler arasında günün ekonomik koşulları nazara alındığında önemli miktardaki paraların karşılıksız verilmesinin hayatın olağan akışına ve genel hayat tecrübelerine uygun düşmemesi nedeniyle bu gibi durumlarda,^{184, 185}
- Fail ile para alan kişi arasında herhangi bir yakınlık olmadığı durumlarda,¹⁸⁶

kovuşturma sırasında değişmeyen ifadeleri karşısında yüklenen suçun tüm unsurlarıyla oluştuğu gözetilmeden, görgüye dayalı bilgisi olmayan tanık ifadelerine itibar edilerek yazılı şekilde beraet kararı verilmesi, (5.CD'nin 15/05/2013 tarih ve 6552/5162 sayılı kararı); Olayın ortaya çıkış biçimi, şikayetçi İsmail'in aşamalarda anlatımlarında sanıklardan ayrı ayrı olmak üzere faiz karşılığında borç para aldığını ifade etmesi, şikayetçi beyanlarının tanıklar Okşan, Çetin ve Erdal'ın anlatımları ile doğrulanması, tevil yollu sanık savunmaları, dosyada mevcut tapu kayıtları, çek ve senetler, 14-28/04/2008 günlü tutanaklar ile tüm dosya kapsamından sanıkların kazanç elde etmek amacıyla şikayetçi İsmail'e 2006 yılında ayrı ayrı ödünç para verdikleri anlaşıldığından, atılı tefecilik suçundan mahkûmiyetleri yerine yasal olmayan ve dosyada bulunan kanıtlarla örtüşmeyecek biçimdeki gerekçelerle beraetlerine karar verilmesi, (5.CD'nin 15/05/2013 tarih ve 7972/5125 sayılı kararı); Vergi Dairesince yapılan inceleme esnasında yoklama memuruna sanıktan faizle borç para aldıklarını beyan eden tanıklar Hüseyin .., Bilal .. ve .. Çakır'ın oluşa uygun bu ifadeleri, tanıklar İlyas .. ve ... Kahyaoğlu'nun birbiriyle uyumlu ve aşamalarda değişmeyen ifadeleri, sanığın İlyas Acar'ın beyanlarını kısmen doğrulayan savunması, Dudu ... adına kayıtlı taşınmaz hakkında **sanık tarafından başlatılan icra takibi, vergi inceleme raporu ve kolluk araştırması içeriklerine göre** sanığa yüklenen zincirleme tefecilik suçunun tüm unsurlarıyla oluştuğu ve 5237 sayılı TCK'nın 241/1, 43. maddeleri gereğince cezalandırılması gerektiği gözetilmeden dosya kapsamına ve oluşa uygun olmayan gerekçelerle yazılı şekilde beraetine karar verilmesi, (5.CD'nin 20/03/2013 tarih ve 5120/2045 sayılı kararı)

¹⁸⁴ TCK'nın 241. maddesinde tanımlanan tefecilik suçunun oluşabilmesi için kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesinin yeterli oluşu, ayrıca birden fazla kişiye sistemli olarak faiz karşılığı ödünç para verilmesinin suçun unsuru olarak aranmaması, Dairemizce de benimsenen Ceza Genel Kurulunun 12/05/2015 gün ve 2014/4-655 Esas, 2015/152 sayılı Kararında da açıklandığı üzere kişiler arasında doğmuş bir alacak borç ilişkisine dayanmayan kazanç elde etme amaçlı ödünç para verme eylemlerinin tefecilik suçu kapsamında bulunması ve **aralarında yakın akrabalık bağı veya iş ilişkisi bulunmayan kişiler arasında günün ekonomik koşulları nazara alındığında yüksek sayılabilecek miktarda paranın karşılıksız verilmesinin de hayatın olağan akışına uygun olmaması, katılanların anlatımı**, dosya içine alınan ve sanığın alacaklı olduğu kambiyo senedinden doğan alacaklara ilişkin .. İcra Müdürlüğünün takip dosya içerikleri karşısında, tüm dosya kapsamına göre sanığın sübut bulan zincirleme biçimde tefecilik suçundan mahkumiyetine karar verilmesi gerekirken, delillerin takdirinde yanılığa düşülerek yazılı şekilde beraat hükmü kurulması, **Y. 5.CD., 12/12/2018; 5016/9630**

¹⁸⁵ (5.CD'nin 29/05/2013 tarih ve 8600/5874 sayılı kararı)

¹⁸⁶ Şikayetçiyle tanışıklığı dışında hiçbir yakınlığı olmayan sanığın ortada ödenmeyen bir borç varken ikinci defa sanığa borç para vermesinin düşünülmemeyeceği, sanığın şikayetçiye kazanç elde etmek kastı ile ödünç ve borç para vermek suretiyle tefecilik, ..suçunun oluştuğuna dair mahkeme kabulünde bir isabetsizlik görülmemiş,(15.CD'nin 21/05/2013 tarih ve 25886/9428 sayılı kararı)

- Yapılan aramalarda ticari faaliyetle orantılı olmayan birçok çek veya senet ele geçirilmesi durumunda,¹⁸⁷
- Ele geçirilen yada icraya konulmuş olan senet ile çeklerin hukuki dayanağına ilişkin borçluların beyanlarında belirttikleri hususların failin ticari faaliyet alanının dışında olması halinde,^{188, 189}

¹⁸⁷ Sanık Ahmet'in işyerinde ele geçirilen çek ve senetlerin sayıca fazlalığı, tanık anlatımları ile **(5.CD'nin 29/05/2013 tarih ve 8600/5874 sayılı kararı)**

Sanığın evinde yapılan aramada, birçok borç senedinin bulunması **(4.CD'nin 22/05/2013 tarih ve 3893/15628 sayılı kararı)**

¹⁸⁸ Müşteki Selahattin'in kollukta, 2002 yılında maddi sıkıntı yaşamaya başlaması üzerine faiz karşılığı sanıklardan ödünç para aldığını ve şikayet tarihine kadar, kendisine ait ticari faaliyetleri sonucunda müşterilerinden aldığı çek ve senetleri sanıklara verdiğini, sanıkların da söz konusu çek ve senetleri kırdırıp borcunun faizine karşılık yüzde on ve on iki arasında değişen oranlarla kesinti yapmalarından sonra geri kalan parayı kendisine verdiklerini, ayrıca sanıkların kendisinden teminat istemeleri karşısında bir tarlasının satışını sanıklardan Fikret D...'a yaptığını beyan ettiği, dosya içerisinde de buna ilişkin vergi kayıtlarının bulunduğu, bozmadan önce ve sonra alınan kolluk araştırma tutanağına göre sanıkların işletmiş oldukları işyerinin çevresinde yapılan harici araştırma sonucu tefecilik yapıldığının bildirildiği ve Ankara İcra Tevzi bürosundan yapılan sanıklar adına kayıtlı, kapalı veya devam etmekte olan icra dosyası araştırması sonucunda Ankara 7. İcra Dairesi 2006/3101 nolu dosya borçlusu Emin Karabacak'ın 08/04/2014 tarihli bilgi alma ifade tutanağı beyanına göre; yapılan icra takibinin faizle sanıklardan borç para almasından kaynaklı olduğu, birlikte değerlendirildiğinde, sanıkların kazanç elde etmek amacıyla farklı zamanlarda değişik kişilere ödünç para vermek suretiyle tefecilik suçunu işlediklerinin sübuta erdiği nazara alınarak mahkumiyetleri yerine, hayatın olağan akışına uygun olmayan ve oluşa uygun düşmeyen savunmaya itibar edilerek, yanlışlı değerlendirme ve yetersiz gerekçelerle yazılı şekilde beraatlerine karar verilmesi, **Y. 5.CD., 29/05/2017 gün 811/2387**

¹⁸⁹ Sanığın evinde ve işyerinde yapılan aramalarda değişik şahıslara ait çok sayıda çek ve senetlerin ele geçirilmesi, müşteki Mustafa'nın sanıktan faiz karşılığı aldığı borç paranın 200 TL'sini eşinin kredi kartı ile ödediğine ilişkin ve bir kısım tanık beyanlarıyla doğrulanmış diğer beyanları, ... Vergi Dairesi Başkanlığınca düzenlenen 06/11/2008 tarihli Vergi Tekniği ve Suç Duyurusu raporlarındaki tespitler ve sanıkta ele geçirilen senet ile çeklerin hukuki dayanağına ilişkin borçluların beyanlarında belirttikleri hususların sanığın ticari faaliyet alanının dışında olmasına göre yüklenen suçun tüm unsurlarıyla oluştuğu gözetilmeden dosya kapsamı ve oluşa uygun düşmeyen gerekçeyle yazılı şekilde beraet kararı verilmesi, **(5.CD'nin 25/03/2013 tarih ve 3623/2236 sayılı kararı)**

- Fail ile para alan kişiler aralarında herhangi bir ticari ilişki bulunmamasına rağmen ödünç verilen borç miktarının fazla oluşu halinde,¹⁹⁰
- Tefecilik yaptığı yönünde beyan bulunan failin başkaları aleyhine yaptığı çok sayıda icra takibi bulunması halinde,¹⁹¹
- Failin takibe konu alacağı dayanağı hukuki ilişkiyi olağan yaşam kurallarına göre açıklayamaması halinde,¹⁹²

tefecilik suçunun sübut bulduğunun kabul edilmesi gerektiğine işaret edilmektedir.

VII. KAZANÇ MÜSADERESİ

Özel dairelerin istikrar kazanmış uygulamalarına ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 16/12/2008, 2008/146-235 sayılı Kararına göre mağdurun belli olması ve maddi menfaatin suçun mağduruna iade edilebileceği durumlarda suçun maddi konusunu oluşturan değerlerin müsaderesine karar verilemeyeceği gözetilmeden kazanç müsaderesine hükmedilmesinin,¹⁹³ hukuka uygun olmadığı kabul edilmektedir. Bu nedenle kazanç müsaderesinin uygulamasında suçun mağdurunun kim olduğu hususu bu yönüyle önemli olmaktadır. İlgili bölümünde ayrıntıları ile açıklandığı üzere gerek öğretide gerekse uygulamada tefecilik suçunun mağdurunun kim olduğu hususunda görüş birliği bulunmamaktadır.

¹⁹⁰ Müştekinin vergi denetim raporuna yansıyan anlatımları, aralarında herhangi bir ticari ilişki bulunmamasına rağmen ödünç verilen borç miktarının fazla oluşu, tahsil edilen çek bedelleri ve vergi denetim raporu içeriği yönteminde tartışılmadan, 5237 sayılı TCK'nın 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçuna konu eylemin sürekli olarak ve meslek halinde gerçekleştirilmesinin aranmayacağı ve kanıtların değerlendirilmesinin hakime ait bir yetki olup bu konuda bilirkişi görüşüne dayanılmayacağı gözetilmeden, eksik inceleme ve yasal olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi, **(4.CD'nin 16/01/2013 tarih ve 3679/463 sayılı kararı)**

¹⁹¹ Döviz alım satım büfesi işleten sanığın makul bir dayanak göstermeksizin, herhangi bir akrabalık veya iş bağlantısı bulunmayan 62 kişiye büyük miktarlarda para verdiği cari kart detay listesi ve ajanda içeriği ile dosyada mevcut borçlu anlatımlarından anlaşılması, müşteki Necmi ... ile tanık ... Kurt'un sanığın faizle borç para verme işi ile uğraştığına dair yargılama sırasında reddetmedikleri ayrıntılı soruşturma evresi anlatımları, sanığın başkaları aleyhine yaptığı 10 icra takibinin bulunması, sanığın işyerinde ele geçen cari kart detay listesini inceleyerek uygulanan faiz tekniği hakkında bilgi veren bilirkişi raporu, hazine kontrolörlerinin ayrıntılı raporu ile vergi denetmeni tutanağı içeriği bütünü olarak değerlendirildiğinde, sanığın başkalarına kazanç karşılığında ödünç para verdiğine yönelik mevcut kanıtlar yönteminde reddedilmeden, yetersiz gerekçeyle beraat kararı verilmesi, **(4.CD'nin 25/06/2012 tarih ve 12674/15409 sayılı kararı)**

¹⁹² Sanıklar hakkında tefecilik suçundan açılan kamu davasında; sanıkların katılan İsmail B...'na kazanç elde etmek amacıyla ödünç para verdikleri katılan İsmail ... ile tanıkların anlatımları, icra takip dosyası, sanıklar arasındaki akrabalık ilişkisi, sanıkların savunma içerikleri, bu kapsamda takibe konu alacağı dayanağı hukuki ilişkiyi olağan yaşam kurallarına göre açıklayamamaları karşısında eylem ve irade birliği içinde hareket eden sanıkların atılı suçtan mahkumiyetlerine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması, **(5.CD'nin 09/05/2013 tarih ve 6450/4827 sayılı kararı)**

¹⁹³ 5.CD. 13/06/2013, 9034/6524

Suçun mağduru yada zarar göreninin vergi kaybı nedeniyle hazinemi yoksa ödünç para alan kişi mi olduğunun kabul şekline göre özel dairelerce kazanç müsadereci hususunda farklı kararlar verilmektedir.

Yargıtay Kanunu'nun 14. maddesi uyarınca şu anda tefecilik suçunun temyiz incelemesini yapan Yargıtay 5. Ceza Dairesince tefecilik suçunda ancak el konulmuş olması halinde bu suçun konusunu oluşturan değer niteliğindeki ana paranın TCK'nın 55/1. maddesi uyarınca müsadere edilebileceği, ödünç olarak verilen para nedeniyle elde edilen kazancın zarar gören konumundaki gerçek kişiye, vergi kaybı karşılığının ise Hazineye iade edilmesi gerektiği¹⁹⁴, kabul edilmektedir.¹⁹⁵ Dairenin uygulaması bu konuda istikrarlı olup içtihat metni yazılırken her bir kelime ve tabirin hukuki sonuçları da gözetilerek kaleme alınmıştır.^{196, 197}

Kazanç müsadereci düzenleyen 55. maddenin gerekçesinde yer alan; *“maddede, suç işlemek yoluyla kazanç elde edilmesini engelleyecek etkin bir yaptırım olarak kazanç müsadereci ilişkin düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme ile güdülen temel amaç, suç işlemek yoluyla kazanç elde*

¹⁹⁴ Dairemizce de benimsenen Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 16/12/2008, 2008/146-235 sayılı Kararı karşısında tefecilik suçunda ancak el konulmuş olması halinde bu suçun konusunu oluşturan değer niteliğindeki ana paranın TCK'nın 55/1. maddesi uyarınca müsadere edilebileceği, ödünç olarak verilen para nedeniyle elde edilen kazancın zarar gören konumundaki gerçek kişiye, vergi kaybı karşılığının ise Hazineye iade edilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde müsadere kararı verilmesi, Hapis cezası ile birlikte hükmedilen adli para cezalarının, TCK'nın 3 ve 61. maddelerindeki ölçütlere göre belirlenmesi gerekirken başkaca gerekçe gösterilmeden sadece suçtan elde edildiği belirtilen haksız kazanç miktarı esas alınarak ve bu miktarlara tam denk gelecek şekilde tayini, **5.CD. 09/04/2013, 6530/2984**

¹⁹⁵ Dairemizce de benimsenen Ceza Genel Kurulunun 16/12/2008 gün ve 2008/146-235 sayılı Kararı karşısında, tefecilik suçunda ancak el konulmuş olması halinde, bu suçun konusunu oluşturan değer niteliğindeki ana paranın TCK'nın 55/1. maddesi uyarınca müsadere edilebileceği, TCK'nın 55/2. maddesine göre de suçun konusunu oluşturan değerinin sanık tarafından tahsil edilmiş olması halinde müsadere edileceği ancak dosya kapsamında bu konuda bir tespitin olmadığı gözetilmeden, koşulları oluşmadığı halde yazılı şekilde müsadere kararı verilmesi, **Y.5.CD. 02/07/2019; 2017/1312-2019/6690**

¹⁹⁶ **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa.** Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV, s.7251

¹⁹⁷ Sanıktan ele geçirilen ve adli emanetin 2008/2957 sırasında kayıtlı bulunan yirmi dört adet çek aslının, aşamalarda tanık olarak dinlenen ve sanıktan faiz karşılığı para alan kişiler tarafından, işlendiği kabul edilen suçla ilgili olarak verildiği saptandıktan sonra dosyada delil olarak saklanmasına karar verilebileceği, ayrıca Dairemizce de benimsenen Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 16/12/2008 gün ve 2008/146-235 sayılı Kararı nazara alındığında ancak el konulmuş olması halinde tefecilik suçunun konusunu oluşturan değer niteliğindeki ana paranın TCK'nın 55/1. maddesi uyarınca müsadere edilebileceği, ödünç olarak verilen para nedeniyle elde edilen kazancın zarar gören konumundaki gerçek kişiye, vergi kaybı karşılığının ise Hazineye iade edilmesi gerektiği nazara alınarak, çek ve paraların suçla ilgisi ve sahiplik durumları araştırılıp sonucuna göre bir karar verilmesi yerine, noksan araştırmayla yazılı şekilde müsadere kararına hükmedilmesi, **5.CD., 09/05/2016 gün 4733/4801**

edilmesinin önüne geçilmesidir. Bu nedenle yeni hükümde kazanç müsadereyi kapsamlı bir biçimde düzenlenmiş ve suç işlemek suretiyle veya suç işlemek dolayısıyla elde edilen ekonomik kazançların müsadereyi olanaklı hâle getirilmiştir.” Şeklindeki madde metni ile çelişki oluşturulmaması nedeniyle yorum aracı olarak kullanılması gereken ifade karşısında sadece faiz gelirisinin müsadereye hükmedilmesi olanaklıdır. Aksine bir kabul yasanın temel mantığına aykırı olacağı gibi kıyasen uygulama sonucunu doğuracağı yönünde görüş mevcuttur.¹⁹⁸

Yargıtay uygulamasına göre; fail tarafından taşınmaz alınmış ise taşınmazların katılana/şikayetçiye verilen ne miktardaki borç karşılığı teminat olarak alındığı, bunlara uygulanan faiz oranları, vadeleri ve ödeme tutarları kendilerinden sorulup varsa bunlara ait icra dosyaları ile fail hakkında yürütülen vergi incelemelerine ilişkin raporların getirilmesi ve elkonulan taşınmazların suç tarihindeki rayiç değerlerinin saptanmasından sonra dosyanın kül halinde Sayıştay emekli uzman denetçilerinden oluşturulacak bilirkişi heyetine tevdi edilerek, faizle borç para verme faaliyeti sonucunda mağdurlardan elde edilen faiz gelirisinin saptanacak boyut ve tutarına göre TCK'nın 55. maddesinin uygulanıp uygulanamayacağı değerlendirilmesi, taşınmazların katılanlara iade edilebilir kapsamda kalması halinde katılanlar ve şikayetçilerin bunlara ilişkin olarak ait oldukları hukuk mahkemelerinde dava açmakta muhtariyetlerine karar verilmesi gerektiği kabul edilmiştir.¹⁹⁹

¹⁹⁸ **Akkaya, Çetin**, Tefecilik, s.119-120

¹⁹⁹ Dosya kapsamındaki Ç.... 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 10/02/2009 gün ve 2009/34 D.İş sayılı kararıyla sanıklardan Uğur ile hakkında sahtecilik suçundan kurulan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen Özgür Y.... adına kayıtlı Ço.... ve Çe.... ilçelerinde bulunan bazı taşınmazlara 5271 sayılı CMK'nın 128. maddesi uyarınca elkonulup Mahkemece de bu taşınmazların TCK'nın 55. maddesi bağlamında “suçun işlenmesiyle elde edilen veya suçun konusunu oluşturan” menfaatler olarak değerlendirilerek müsadere karar verilmiş ise de, Dairemizce de benimsenen Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 16/12/2008 gün ve 2008/146-235 sayılı Kararı karşısında tefecilik suçunda ancak el konulmuş olması halinde bu suçun konusunu oluşturan değer niteliğindeki ana paranın TCK'nın 55/1. maddesi uyarınca müsadere edilebileceği, ödünç olarak verilen para nedeniyle elde edilen kazancın zarar gören konumundaki gerçek kişiye, vergi kaybı karşılığının ise Hazineye iade edilmesinin gerektiği nazara alınarak, müsadere karar verilen taşınmazların hangi katılana veya şikayetçiye verilen ne miktardaki borç karşılığı teminat olarak alındığı, bunlara uygulanan faiz oranları, vadeleri ve ödeme tutarları kendilerinden sorulup varsa bunlara ait icra dosyaları ile sanıklar hakkında yürütülen vergi incelemelerine ilişkin raporların getirilmesi ve elkonulan taşınmazların suç tarihindeki rayiç değerlerinin saptanmasından sonra dosyanın kül halinde Sayıştay emekli uzman denetçilerinden oluşturulacak bilirkişi heyetine tevdi edilerek, faizle borç para verme faaliyeti sonucunda mağdurlardan elde edilen faiz gelirisinin saptanacak boyut ve tutarına göre TCK'nın 55. maddesinin uygulanıp uygulanmayacağı değerlendirilmesi, taşınmazların katılanlara iade edilebilir kapsamda kalması halinde katılanlar ve şikayetçilerin bunlara ilişkin olarak ait oldukları hukuk mahkemelerinde dava açmakta muhtariyetlerine karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ve yanılgılı değerlendirmeye yazılı şekilde müsadere kararı verilmesi, **5.CD., 10/10/2013 gün 2012/9163-2013/9850**

Aramalarda ele geçirilen çek, senet ve diğer belgelerin, tefecilik suçunun delili niteliğinde olması nedeniyle müsadere edilemeyeceği dosyada delil olarak saklanmasına karar verilmesi gerektiği gözetilmelidir.²⁰⁰

SONUÇ

Tam olarak belirlilik ilkesine uygun olmayan TCK m. 241 düzenlemesi son derece eksik ve yetersiz bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır. Kıyas yasağı gereğince de amaçsal yorum yapılamadığı için, suçun kapsamı oldukça daralmıştır. Kanunilik ilkesi gereği, ulaşılmak istenilen amaca da ulaşılamamaktadır. Madde izlenen suç politikasını da tam olarak yansıtmamakta, bu durum ise uygulamada birçok sorunun yaşanmasına neden olmaktadır. Öğreti ve uygulamadaki farklılıklar nazara alındığında suçun sınırlarını çizmek ve belirsizliği ortadan kaldırmak adına kazanç elde etme, belli bir vade kararlaştırma, suçun mağduru, ödünç vermenin sayısı, paraya eşit sayılan değerlerin suçun konusunu oluşturup oluşturmayacağı, kredi kartı ve çek-senet kırdırma suretiyle işlenip işlenemeyeceği husularını açıkça hüküm altına alan bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- **Akkaya, Çetin.** Tefecilik Suçu, Adalet 2013
- **Arslan, Çetin.** Tefecilik Suçu, Ankara Barosu Dergisi 2014/1
- **Arslan, Çetin/Azizağaoğlu, Bahattin.** Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Asil Yayın Dağıtım AŞ, Ankara 2004
- **Bekar, Elif.** Tefecilik Suçu, İÜHF M C. LXXI, S. 2, s.499-526, 2013
- **Birtek, Fatih.** Tefecilik Suçu
- **Çelik, İsa.** Yargıtay Kararları Işığında Tefecilik Suçu, Seçkin, Nisan 2018
- **Dursun, Salman.** Bankacılık Düzenine Karşı İşlenen Suçlar, Seçkin 2006
- **Donay, Süheyl.** Türk Ceza Kanunu Şerhi, Beta İstanbul 2007
- **Gerçeker, Hasan.** Yorumlu ve Uygulamalı Türk Ceza Konu, Ütopyağrafik, Ankara 2011
- **Günay, Erhan.** Örnekli ve Uygulamalı Tefecilik Suçu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013

²⁰⁰ Adli emanetin 2009/213 ve 2010/87 sırasında kayıtlı bulunan çek, senet ve diğer belgelerin, tefecilik suçunun delili niteliğinde ya da suçun konusunu oluşturduğu kesin olarak tespit edildikten sonra dosyada delil olarak saklanması yerine “TCK’nın 54/1. maddesi uyarınca müsadere ile dosyada delil olarak saklanmasına,” karar verilmesi, **5.CD. 08/05/2013, 7463/4731;** Suçta kullanılan **dava konusu çeklerin dosyada delil olarak saklanmasına** ve çeklerle ilgili olarak tarafların aidiyet konusunda hukuk mahkemesinde dava açmakta muhtariyetlerine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde çeklerin müsadereğine hükümlenmesine, **7.CD. 31.5.2004, 2003/3945-2004/7407**

- **Gündel, Ahmet.** Yeni Türk Ceza Kanunu ve Açıklaması, Sözkesen Matbaacılık, Ankara 2009
- **Gören, Sami.** Türk Ceza Kanunu, Yetkin Basımevi, Ankara 2012
- **Gün, Tayfun.** Türk Ceza Kanunu'nda Tefecilik Suçu, TBB, Mart-Nisan 2019, Yıl: 31, Sayı: 141
- **Giyik, Abdulbaki.** Türk Hukukunda Tefecilik Suçu, Ankara 2014
- **Hafzoğulları, Zeki/ Özen, Muharrem.** Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler Topluma Karşı Suçlar US-A Yayıncılık, 3. Baskı Ankara 2017
- **İnci, Z. Özen.** Tefecilik, Seçkin 2014
- **Katkat, Münevver.** Muhasebe Vergi Tekniği Yönünden Denetimin Kayıt Dışı Ekonomi Üzerindeki Başarısı, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi(2007)
- **Kaya, Ferudun.** Türkiyede Kredi Kartı Uygulaması, Türkiye Bankalar Birliği Yayın No: 263, Ocak 2009
- **Köken, Enes.** Tefecilik Suçu, TBB Dergisi 2016(123)
- **Özbek, Veli Özer / Kanbur, Nihat / Bacaksız, Pınar.** Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, 14. Bası, Seçkin 2019
- **Özbek, Veli Özer.** Tefecilik Suçu, Ceza Hukuku Dergisi, Aralık 2010, Sayı: 14
- **Özgenç, İzzet.** Tefecilik Suçu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV, Y. 2010, Sa.1
- **Korkmaz, Ömer Faruk/ Yazan, Ömer.** Ulusal Fon Döngüsünü Sınırlandıran Bir Faaliyet Olarak Tefecilik, Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi, Kış-2012, Cilt:1, Sayı: 2
- **Malkoç, İsmail.** Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu, Malkoç Kitabevi Ankara 2006
- **Malkoç, İsmail.** Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu 2.Cilt, 2007
- **Parlar, Ali/Hatipoğlu, Muzaffer.** Asliye Ceza Davaları, Adalet Yayınevi Ankara 2007
- **Parlar, Ali/ Akın, Mustafa/ Hatipoğlu, Muzaffer.** Bankacılık Ceza Hukuku, Ankara 2010
- **Sevim, Onur Utku.** Teknoloji Temelli Bir Suç Pos Tefecilik Suçu, Adalet Dergisi, Yıl: 2012, Sayı: 42
- **Şeker, Muzaffer.** Elektronik Ödeme Sistemleri, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 10, Sayı: 20, Güz 2011
- **Taşdelen, Servet.** Bankacılık Kanunu Şerhi, Ankara, 2. Bası, Turhan 2006

- **Taşdemir, Kubilay.** Bilişim-Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması-Dolandırıcılık Suçları, 2009
- **Uğur, Hüsamettin.** Tefecilik Suçunun Pozitif Dayanakları, Unsurları ve Uygulama İlkeleri, Terazi Dergisi Nisan 2007
- **Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa.** Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, (2014), C.IV
- **Yargıtay Ceza Daireleri Uygulamasında Sıklıkla Rastlanan Bozma Sebepleri (CMK-TCK-Özel Yasalar),** Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Genişletilmiş 2. Bası, Ankara 2018
- **Yenidünya, A. Caner.** Tefecilik Suçu(TCK.m.241), Banka ve Finans Hukuku Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 6, Yıl: 2013